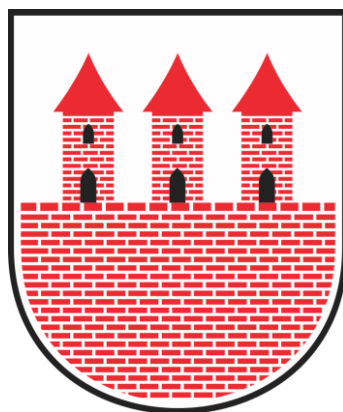

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR
RADY MIEJSKIEJ
Z DNIA R.

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PRZASNYSZ**

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZESPÓŁ AUTORSKI	5
POTRZEBA OPRACOWANIA, PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE ORAZ MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	6
1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	9
1.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA I PODSTAWOWE DANE	9
1.2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW	10
1.3 UZBROJENIE TERENU	11
2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	13
2.1 OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	13
2.2 DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I DECYZJE O LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	17
2.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, EKONOMICZNEJ I PRZESTRZENNEJ	18
3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	21
3.1 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE	21
3.2 BUDOWA GEOLOGICZNA I RZEŻBA TERENU	21
3.2.1 BUDOWA GEOLOGICZNA PRZYPOWIERZCHNIOWA	21
3.2.2 UWARUNKOWANIA GEOMORFOLOGICZNE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU	22
3.3 HYDROGRAFIA	22
3.4 GLEBY	23
3.5 KLIMAT	23
3.5.1 REGIONALIZACJA KLIMATYCZNA	23
3.5.2 LOKALNE WARUNKI KLIMATYCZNE	24
3.5.3 ZMIANY KLIMATYCZNE	25
3.6 STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	26
3.7 FAUNA I FLORA, BIORÓŻNORODNOŚĆ	27
3.8 SYSTEM PRZYRODNICZY	29
3.9 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	29
3.10 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	30
4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	32
4.1 RYS HISTORYCZNY	32
4.2 OCHRONA ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ W UJĘCIU PRAWNYM I PRAKTYCZNYM	33
4.3 OBSZARY I OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	34
4.4 OBSZARY I OBIEKTY UJĘTE W EWIDENCJI ZABYTKÓW	36
4.5 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	38
4.6 OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁĄDY I ICH STREF OCHRONNYCH	39
4.7 ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	39
5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	40
6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	41
6.1 DEMOGRAFIA	41
6.2 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	44
6.3 PRACUJĄCY	47
6.4 BEZROBOCIE	48
6.5 MIESZKALNICTWO	49
6.6 OŚWIATA	49
6.7 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	50
6.8 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	51
6.9 OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	52
6.10 KULTURA	52
6.11 SPORT	53
6.12 TURYSTYKA	53
7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	55
7.1 ZAGROŻENIA ZALEWOWE	55
7.2 ZAGROŻENIA RUCHAMI MASOWYMI	55
7.3 ZAGROŻENIA ZANIECZYSZCZENIEM POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	55
7.4 ZAGROŻENIA HAŁASEM	56
7.5 ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	57
7.6 POŻARY LASÓW I ZAGROŻENIA MIEJSCOWE	58
7.7 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ANTROPOGENICZNE, W TYM ZAGROŻENIA POWAŻNĄ AWARIĄ	59
8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	60
8.1 ANALIZA EKONOMICZNA	60
8.2 ANALIZA SPOŁECZNA	66

8.3	ANALIZA ŚRODOWISKOWA	72
8.4	PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO	74
8.4.1	STAN OBECNY I DOTYCHCZASOWE TENDENCJE ZMIAN W LICZBIE LUDNOŚCI	74
8.4.2	MIGRACJE W RAMACH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH	75
8.4.3	PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI.....	78
8.5	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	80
8.6	BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ	83
8.6.1	WNIOSKI Z ANALIZY EKONOMICZNEJ, SPOŁECZNEJ I ŚRODOWISKOWEJ ORAZ PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH	83
8.6.2	MAKSYMALNE W SKALI MIASTA ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	84
8.6.3	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ	88
8.6.4	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	92
8.6.5	PODSUMOWANIE BILANSU TERENU - PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI MIASTA ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ Z CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW POD ZABUDOWĘ.....	95
8.6.6	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ORAZ POTRZEBY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY	96
9	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	99
10	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	100
10.1	FORMY OCHRONY PRZYRODY	100
10.1.1	OBSZARY LUB OBIEKTY CHRONIONE.....	100
10.1.2	OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW	100
10.2	GRUNTY ROLNE WYSOKICH KLAS BONITACYJNYCH	101
10.3	GRUNTY LEŚNE	101
11	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH	102
12	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	103
12.1	UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN	103
12.2	ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	103
12.3	UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	104
13	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	105
14	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	106
14.1	INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA DROGOWA	106
14.2	INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA KOLEJOWA	109
14.3	TRANSPORT ZBIOROWY	109
14.4	INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA	109
14.5	INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA	110
14.6	INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA	112
14.7	INFRASTRUKTURA GAZOWA	113
14.8	INFRASTRUKTURA CIEPŁOWNICZA	115
14.9	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACJA I INTERNET	116
14.10	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	117
14.11	GOSPODARKA ODPADAMI	118
15	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	121
15.1	KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI	121
15.2	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	121
15.3	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	122
15.4	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU PRZASNYSKIEGO	124
15.5	CENTRALNY PORT KOMUNIKACYJNY.....	126
16	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	127

WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz sporządził Burmistrz Miasta Przasnysz, zgodnie z art. 9 ust. 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹.

Studium uchwaliła Rada Miejska w Przasnyszu, zgodnie z art. 12 ust. 1 wyżej wymienionej Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Uchwałą nr Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia r.

Zgodnie z Uchwałą nr XL/298/2021 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz, niniejszy dokument obejmuje cały obszar w granicach administracyjnych gminy miejskiej.

Na Studium składa się:

- załącznik nr 1 – część tekstowa: uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 2 – część tekstowa: kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 3 – rysunek studium: uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 4 – rysunek studium: kierunki zagospodarowania przestrzennego.

¹ Publikatory poszczególnych aktów prawnych, aktualne na dzień sporządzenia dokumentu wskazano w wykazie materiałów źródłowych.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Studium, sporządzone na podstawie Uchwały nr XL/298/2021 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz, opracował zespół projektowy w składzie:

- mgr Łukasz Kowalski;
- mgr inż. Paweł Góra;
- mgr Adam Boczek;
- mgr Ewelina Siarkowska.

POTRZEBA OPRACOWANIA, PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE ORAZ MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Potrzeba opracowania przedmiotowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika z nowych wyzwań rozwojowych Przasnysza, związanych zarówno z dynamicznie zmieniającą się sytuacją gospodarczą, społeczną i przestrzenną Miasta, jak i ewolucji założeń rozwojowych kraju i województwa mazowieckiego.

Diagnoza stanu istniejącego i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej miasta, przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej. Ustalenia Studium powinny być rozumiane, jako świadome działanie władz gminnych zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych miasta w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni miejskiej powinny być reguły określające jej zrównoważony rozwój. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ograniczając jednocześnie degradację środowiska, nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowano na podstawie i z uwzględnieniem aktualnych przepisów prawa z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony przyrody i zasobów środowiska, ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, prawa budowlanego, oraz szeregu innych aktów normatywnych powiązanych z zakresem opracowanego Studium. Najistotniejsze z nich to:

- Uchwała nr XL/298/2021 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 40 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 977 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118 poz. 1233).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz. U. 2019 poz. 394);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1839);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1385 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1587 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1336).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1478).
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2022 poz. 840 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1356);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2409 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. 2023 poz. 682 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 724 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. 2023 poz. 633).
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. 2021 poz. 485 z późn. zm.);

Przy opracowywaniu dokumentu posługiwano się także:

- literaturą branżową i naukową;
- publikacjami i dokumentami krajowymi, wojewódzkimi i lokalnymi;
- oficjalnymi witrynami internetowymi instytucji ochrony środowiska i planowania przestrzennego;
- materiałami kartograficznymi;
- materiałami i informacjami pozyskanymi w trakcie wizji lokalnych;
- materiałami udostępnionymi przez Urząd Miasta.

Do najistotniejszych dokumentów i publikacji, wykorzystanych przy opracowaniu Studium należą:

- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy miejskiej Przasnysz za 2020 rok, 2021;
- Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta Przasnysza w latach 2011-2015, 2016;
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31.XII.2021 r., 2022, PIG, Warszawa;
- Gminne zbiorcze zestawienie danych dotyczących gruntów wg stanu na dzień 1 stycznia 2022, Starostwo Powiatowe;
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta Przasnysz na lata 2022-2025, 2021;
- Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017, PIG, Warszawa;
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie Przasnysza (zob. rozdz. 2.1.).
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz, 2022.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, 2018;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszary dorzecza Wisły, 2016, Rada Ministrów, Warszawa;
- Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, 2020;
- Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu, 2018;
- Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu, 2017;
- Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu, 2017;
- Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2022, 2017;
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. obszarów dróg krajowych zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne, 2020;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r., 2021, Rada Ministrów, Warszawa;
- Raport o stanie Gminy Miasta Przasnysz za 2020 rok, 2021;

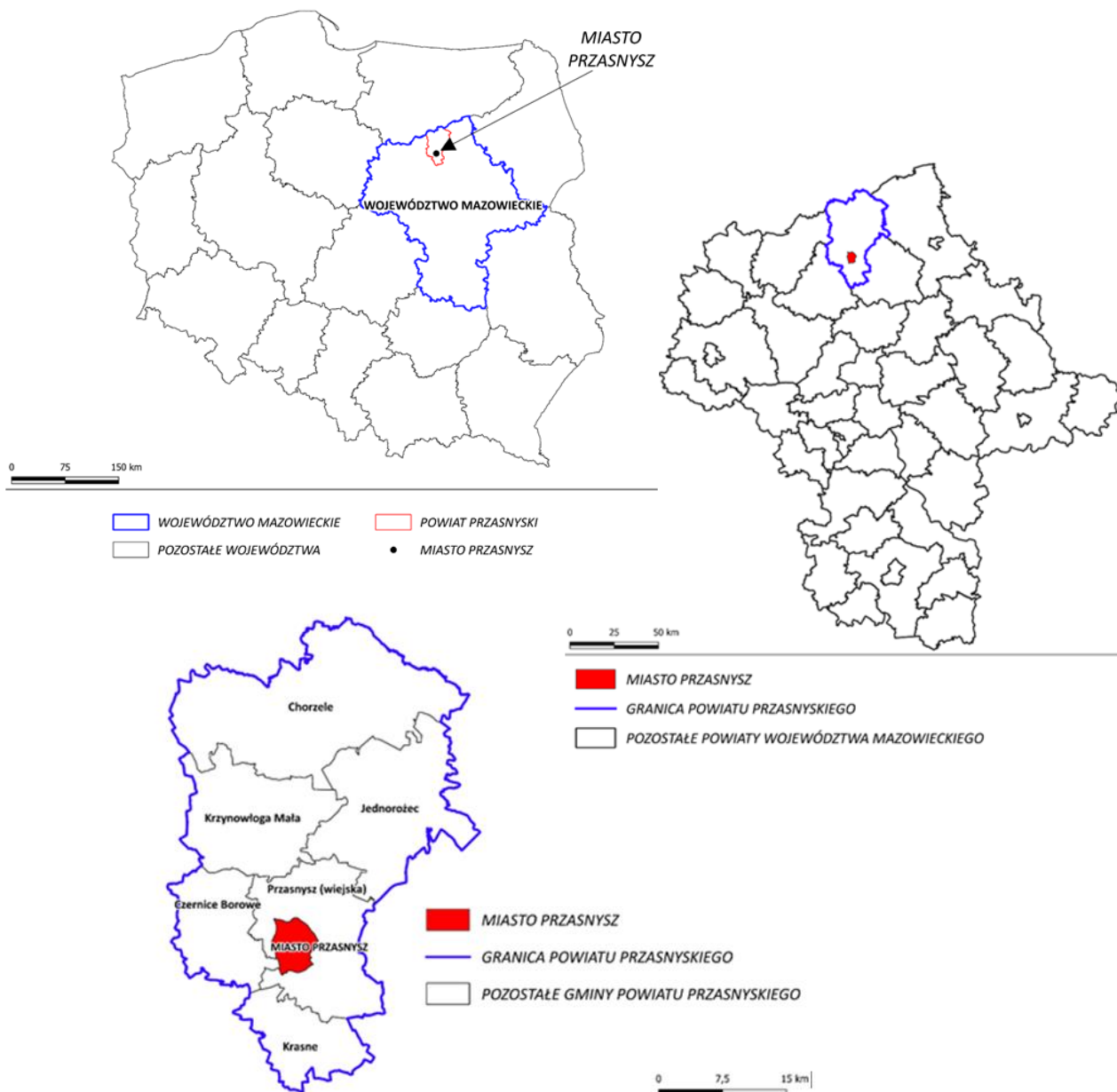
- Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2020 roku, 2020;
- Raport z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz, 2022;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ, 2021;
- Stan środowiska w województwie mazowieckim - Raport 2020, 2020, Warszawa;
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Przasnysz na lata 2016-2022, 2016;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030+. Innowacyjne Mazowsze, 2022;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska.

1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA I PODSTAWOWE DANE

Przasnysz położony jest w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie przasnyskim. Miasto jest prężnym ośrodkiem administracyjnym i stanowi siedzibę władz powiatu przasnyskiego oraz władz samorządowych szczebla gminnego (miasto Przasnysz, gmina Przasnysz).

Gmina miejska Przasnysz zajmuje powierzchnię ok. 25 km², co stanowi 2% powierzchni Powiatu². Miasto graniczy w przeważającej części z gminą Przasnysz (gmina wiejska) oraz na niewielkim odcinku od strony zachodniej z gminą Czernice Borowe.

Ryc. 1 Położenie administracyjne gminy miejskiej Przasnysz – tło krajowe, wojewódzkie i powiatowe

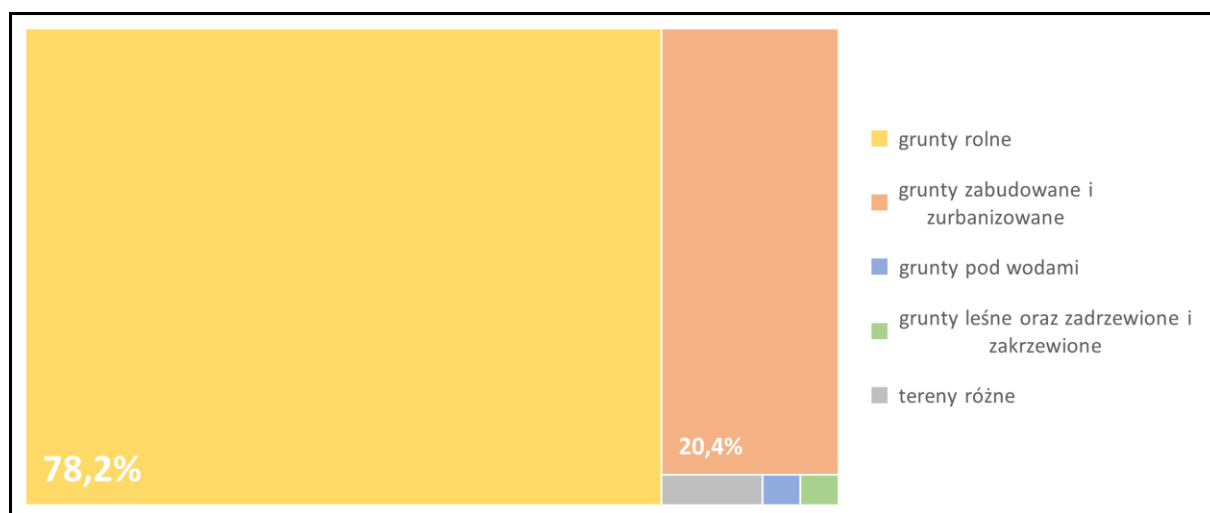
Materiał źródłowy: opracowanie własne według Państwowego Rejestru Granic.

² Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

1.2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW

Powierzchnia ewidencyjna Przasnysza wynosi 2 515 ha. W granicach administracyjnych Przasnysza przestrzeń przeważa użytkowanie rolnicze (ok. 78%), okalające przestrzeń zurbanizowaną Miasta (ok. 20%). Struktura użytkowania gruntów prezentuje się następująco³:

- grunty rolne – 1 967 ha, w tym:
 - grunty orne (R) – 1 627 ha;
 - sady (S) – 5 ha;
 - łąki trwałe (Ł) – 124 ha;
 - pastwiska trwałe (Ps) – 118 ha;
 - grunty rolne zabudowane (Br) – 71 ha;
 - grunty pod rowami (W) – 14 ha;
 - nieużytki (N) - 3 ha;
 - grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (Lzr) – 5 ha;
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 7 ha, w tym:
 - lasy (Ls) – 7 ha;
- grunty pod wodami – 8 ha, w tym:
 - powierzchniowymi płynącymi (Wp) – 8 ha;
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 514 ha, w tym:
 - tereny mieszkaniowe (B) – 211 ha;
 - tereny przemysłowe (Ba) – 44 ha;
 - tereny inne zabudowane (Bi) – 121 ha;
 - zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy (Bp) – 3 ha;
 - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (Bz) – 12 ha;
 - tereny komunikacyjne:
 - drogi (dr) – 114 ha;
 - kolejowe (Tk) – 4 ha;
 - grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych (Tp) – 5 ha;
- tereny różne (Tr) – 20 ha.

Ryc. 2 Struktura użytkowania terenów miasta Przasnysz

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego.

³ Materiał źródłowy: Dane Starostwa Powiatowego, stan na 01.01.2022 r.

1.3 UZBROJENIE TERENU

Głównym miernikiem kwestii uzbrojenia terenu jest procentowy wskaźnik osób korzystających z poszczególnych instalacji techniczno-sanitarnych, do których należą:

- sieci wodno-kanalizacyjne;
- sieci gazowe;
- sieci elektroenergetyczne;
- sieci ciepłownicze;
- sieci telekomunikacyjne.

SIECI WODNO-KANALIZACYJNE I SIECI GAZOWE

Miasto Przasnysz oznacza się wysokim wskaźnikiem korzystających z instalacji wodociągowej, bo aż 99,8%, znacznie więcej niż dla województwa mazowieckiego (ok. 90,7%) i powiatu przasnyskiego (ok. 96,3%). W kontekście wyposażenia w sieć kanalizacyjną Miasto charakteryzuje się również wysokim stopniem skanalizowania. Wskaźnik korzystających z instalacji kanalizacyjnej w Przasnyszu wynosi ok. 88,8% i jest on zdecydowanie wyższy niż dla powiatu przasnyskiego (ok. 50,7%) i województwa mazowieckiego (ok. 70,2%). Podmiotem odpowiedzialnym za zapewnianie mieszkańcom dostawy wody oraz odbioru i oczyszczania ścieków jest Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przasnyszu.

W aspekcie sieci gazowej, gmina miejska charakteryzuje się od niedawna niewielkim wskaźnikiem osób korzystających z gazu. W 2020 roku wskaźnik ten wyniósł niespełna 2%, czyli niewiele więcej niż dla powiatu przasnyskiego (ok. 0,8%), lecz znaczenie mniej niż dla województwa mazowieckiego (ok. 55%). Operatorem systemu gazowego na terenie Miasta jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

Szczegółowe dane roczne dotyczące uzbrojenia terenu Miasta w odniesieniu do powiatu przasnyskiego i województwa mazowieckiego przedstawiono w tabeli poniżej⁴:

Tab. 1 Główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu Miasta w odniesieniu do średnich powiatu przasnyskiego i województwa mazowieckiego

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności											
Przasnysz	94,9	95,1	95,2	95,2	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
powiat przasnyski	81,7	82,1	82,3	82,1	96,2	96,1	96,3	96,3	96,2	96,3	96,3
województwo mazowieckie	83,5	84,0	84,2	84,5	89,3	89,6	89,9	90,3	90,3	90,5	90,7
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności											
Przasnysz	83,9	85,5	86,1	86,2	86,7	86,9	88,0	88,1	88,5	88,7	88,8
powiat przasnyski	37,2	40,5	42,7	43,8	47,9	48,4	49,0	49,2	49,2	50,2	50,7
województwo mazowieckie	61,5	63,1	63,7	64,7	66,7	67,5	68,1	68,9	69,4	69,8	70,2
Korzystający z gazu w % ogółu ludności											
Przasnysz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,9
powiat przasnyski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,8
województwo mazowieckie	54,6	54,5	53,5	53,7	53,6	53,5	53,3	53,0	52,9	53,4	55,0

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

⁴ Materiał źródłowy: Dane GUS: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna: Urządzenia sieciowe: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności, stan na 2020 r.

SIECI ELEKTROENERGETYCZNE

Przez teren Przasnysza przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (WN-110 kV) relacji: Ostrołęka – Przasnysz, Przasnysz – Chorzele oraz Ciechanów – Przasnysz, sieć średniego napięcia (SN-15 kV) oraz sieć niskiego napięcia (NN-0,4 kV). Na terenie miasta znajduje się również stacja elektroenergetyczna „Przasnysz” 110/15 kV. Dostawcą energii elektrycznej w Mieście jest PGE Polska Grupa Energetyczna.

SIECI CIEPŁOWNICZE

Podmiotem odpowiedzialnym za centralny system ciepłowniczy na terenie Miasta jest Veolia Północ Sp. z o.o., Ciepłownia w Przasnyszu (ul. Orlika 29). Zajmuje się on produkcją energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej dla mieszkańców Przasnysza.

SIECI TELEKOMUNIKACYJNE

Obsługa mieszkańców Przasnysza w zakresie telekomunikacji realizowana jest poprzez tradycyjne połączenia telefoniczne i internetowe, jak i połączenia bezprzewodowe. W granicach Miasta znajduje się kilka stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM).

Szczegółową charakterystykę infrastruktury technicznej przedstawiono w dalszej części niniejszego dokumentu (rozdział 14).

2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

2.1 OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Głównym narzędziem w kształtowaniu ładu przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Przasnysza obowiązuje aktualnie 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tab. 2 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Przasnysz

LP	NAZWA	NR I DATA PODJĘCIA UCHWAŁY	POWIERZCHNIA PLANU	PRZEZNACZENIE TERENU
1	PÓŁNOC	Nr XXXVIII/267/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r.	73,3 ha	- Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, - Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej, - Teren zabudowy usługowej.
2	STARE MIASTO – część A	Nr V/22/2007 z dnia 25 stycznia 2007 r.	5 ha	- Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren zabudowy usługowej i/lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren zabudowy usługowej, - Teren obsługi komunikacyjnych - dworzec autobusowy, - Teren parkingu i/lub zabudowy usługowej, - Tereny zieleni publicznej urządzonej, - Tereny przestrzeni dróg publicznych.
3	POŁUDNIE – część A	Nr XXI/130/2008 z dnia 28 lutego 2008 r.	2,7 ha	- Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z możliwością lokalizacji towarzyszących usług z elementami infrastruktury technicznej, - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usług wraz z towarzyszącymi elementami infrastruktury technicznej, - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usług rzemiosła uciążliwego wraz z towarzyszącymi elementami infrastruktury technicznej, - Tereny niezbędne do poszerzenia dróg publicznych o komunikacji kołowej oraz drogi wewnętrzne.
4	WSCHÓD IV	Nr XXIII/151/2008 z dnia 24 kwietnia 2008 r.	9,5 ha	- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren wód powierzchniowych, - Tereny dróg publicznych, - Tereny dróg wewnętrznych.
5	PRZYSZPITALNA	Nr XXV/169/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r.	10,1 ha	- Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z możliwością lokalizacji towarzyszących usług w parterach budynków mieszkalnych z elementami infrastruktury technicznej;

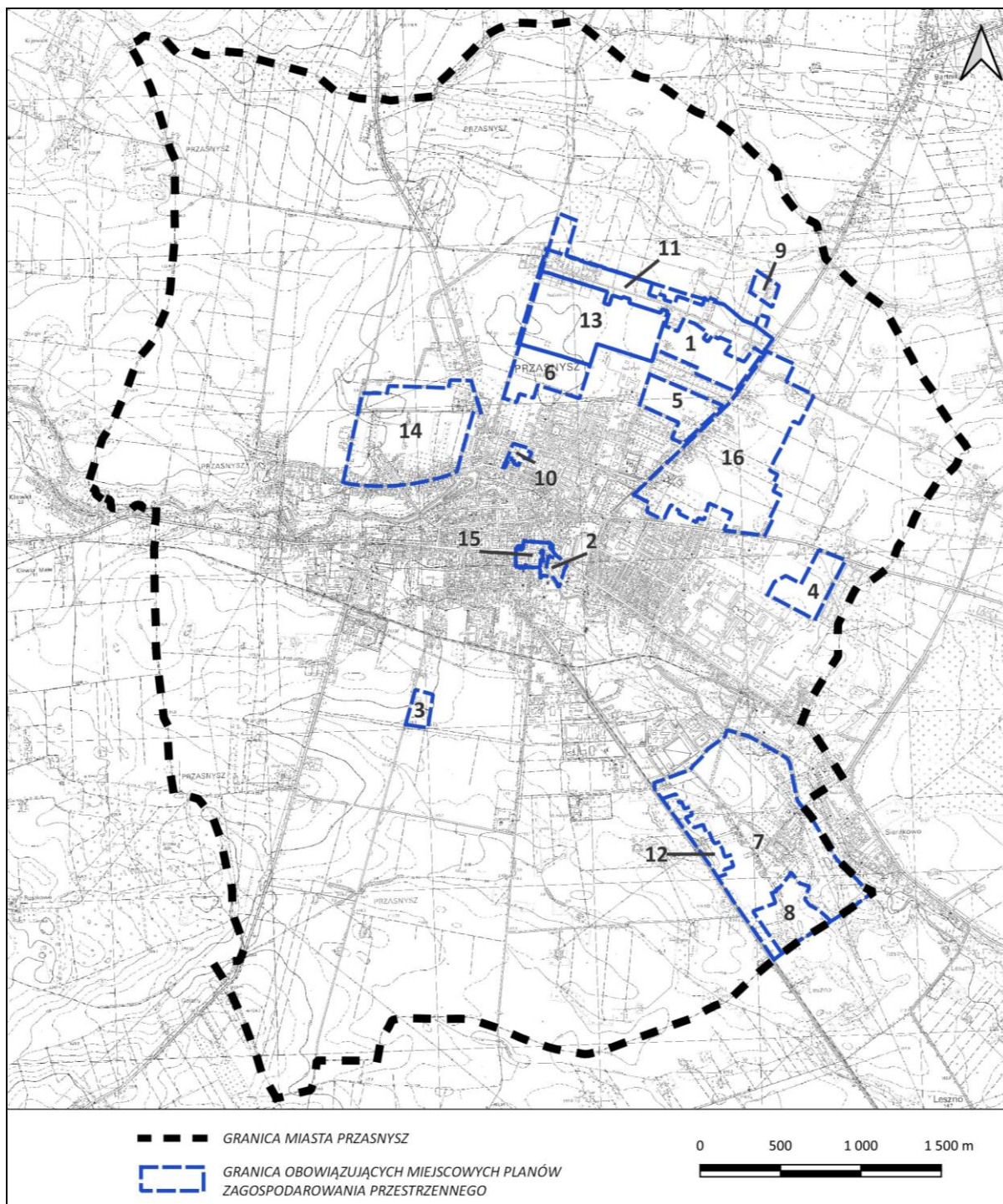
LP	NAZWA	NR I DATA PODJĘCIA UCHWAŁY	POWIERZCHNIA PLANU	PRZEZNACZENIE TERENU
				<ul style="list-style-type: none"> - Wewnątrzosiedlowy teren wypoczynku codziennego w zieleni; - Zorganizowany zespół garaży osiedlowych; - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług nieuciążliwych wraz z towarzyszącymi elementami infrastruktury technicznej; - Zabudowa usługowa usług publicznych lub komercyjnych z zielenią towarzyszącą wraz z towarzyszącymi elementami infrastruktury technicznej, - Tereny dróg publicznych o komunikacji kołowej; - Tereny stacji transformatorowych.
6	ORLIKA	Nr XXV/170/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r.	11,7 ha	<ul style="list-style-type: none"> - Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z możliwością lokalizacji towarzyszących usług z elementami infrastruktury technicznej, - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczalnymi nieuciążliwymi usługami wraz z towarzyszącymi elementami infrastruktury technicznej, - Usługi publiczne lub komercyjne o nieokreślonym charakterze wraz z towarzyszącymi elementami infrastruktury technicznej, - Tereny dróg publicznych o komunikacji kołowej, - Tereny lokalizacji kontenerowych stacji transformatorowych.
7	BŁONIE	Nr XXXV/249/2009 z dnia 28 maja 2009 r.	92 ha	<ul style="list-style-type: none"> - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren usług zdrowia, - Tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej dla właściciela obiektu usługowego, - Teren zieleni parkowej, - Teren zabytkowego parku podworskiego, - Teren zabudowy zagrodowej, - Tereny rolniczych, - Tereny zieleni łąkowej i niskiej doliny rzeki Węgierki, - Tereny lokalnych dróg publicznych, - Tereny dojazdowych dróg publicznych, - Tereny stacji transformatorowych 15/0,4 kV.
8	BŁONIE II	Nr IV/20/2015 z dnia 29 stycznia 2015 r.	11 ha	<ul style="list-style-type: none"> - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren zabudowy mieszkaniowej

LP	NAZWA	NR I DATA PODJĘCIA UCHWAŁY	POWIERZCHNIA PLANU	PRZEZNACZENIE TERENU
				wielorodzinnej, - Teren usług, - Teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, - Teren upraw rolnych i zieleni nieurządzonej, - Tereny lasów, - Tereny dróg publicznych
9	ROLNICZA II	Nr IX/59/2015 z dnia 25 czerwca 2015 r.	2,1 ha	- Teren zabudowy produkcyjno-usługowej, - Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Tereny zieleni izolacyjnej, - Tereny dróg wewnętrznych.
10	STOKROTKA	Nr XVII/131/2016 z dnia 28 stycznia 2016 r.	1,23 ha	- Teren rozmieszczenia obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m ² .
11	PÓŁNOC II	Nr XXV/198/2016 z dnia 20 października 2016 r.	23,3 ha	- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej, - Teren zabudowy usługowej, - Teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyka, - Teren drogi publicznej klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego, - Teren drogi publicznej klasy drogi zbiorczej, - Tereny dróg publicznych klasy drogi lokalnej, - Tereny dróg publicznych klasy drogi dojazdowej, - Tereny dróg wewnętrznych.
12	BŁONIE III	Nr L/400/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r.	5,77 ha	- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Tereny dróg publicznych klasy drogi dojazdowej.
13	PÓŁNOC III	Nr LIII/429/2018 z dnia 27 września 2018 r.	33 ha	- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, - Teren zabudowy usługowej, - Teren drogi publicznej klasy drogi lokalnej, - Tereny dróg publicznych klasy drogi dojazdowej.
14	ZAWODZIE	Nr IX/60/2019 z dnia 25 kwietnia 2019 r.	42 ha	- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej,

LP	NAZWA	NR I DATA PODJĘCIA UCHWAŁY	POWIERZCHNIA PLANU	PRZEZNACZENIE TERENU
				<ul style="list-style-type: none"> - Tereny zabudowy usługowej, - Tereny zabudowy zagrodowej, - Tereny drogi publicznej klasy drogi zbiorczej, - Tereny dróg publicznych klasy drogi dojazdowej, - Tereny zieleni naturalnej lub urządzonej.
15	CENTRUM	Nr XXIX/222/2020 z dnia 8 września 2020 r.	3 ha	<ul style="list-style-type: none"> - Teren zabudowy usługowej i/lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług, - Tereny zabudowy usługowej, - Teren usług handlu łącznie z obsługą pasażerów komunikacji autobusowej, - Tereny zieleni publicznej urządzonej, - Tereny przestrzeni dróg publicznych.
16	WALISZEWO	Nr XLII/311/2021 z dnia 29 czerwca 2021 r.	59 ha	<ul style="list-style-type: none"> - Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, - Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i/lub usługowej, - Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i/lub zabudowy usługowej, - Tereny zabudowy usługowej, - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i/lub zagrodowej, - Tereny zabudowy usługowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej, - Tereny dróg publicznych klasy dróg zbiorczych, - Tereny dróg publicznych klasy dróg lokalnych, - Tereny dróg publicznych klasy dróg dojazdowych, - Tereny dróg wewnętrznych, - Teren ciągu pieszego, - Teren infrastruktury technicznej z zakresu elektroenergetyki.

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy miejskiej Przasnysz” oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Przasnysza.

Łączna powierzchnia objęta planami miejscowymi to ok. 310 ha, co stanowi ok. 12,5 % powierzchni administracyjnej Miasta.

Ryc. 3 Rozkład przestrzenny obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Materiał źródłowy: opracowanie własne, numeracja według Lp. w tabeli.

2.2 DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I DECYZJE O LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Zgodnie z obowiązującą Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów, dla których Miasto nie posiada aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji możliwa jest po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Na terenie Przasnysza wydawanych jest corocznie po kilkadziesiąt decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Ich ilościowy rozkład na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 3 Decyzje wydane w mieście Przasnysz w latach 2010-2020

RODZAJ DECYZJI	LICZBA WYDANYCH DECYZJI W POSZCZEGÓLNYCH LATACH										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego	15	11	24	20	17	10	16	16	10	24	35
Decyzje o warunkach zabudowy	48	46	50	52	40	41	33	40	49	40	54
RAZEM	63	57	74	72	57	51	49	56	59	64	89

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Decyzje o warunkach zabudowy obejmowały w szczególności realizację lub rozbudowę zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej. Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego najczęściej dotyczyły natomiast budowy lub modernizacji sieci infrastruktury technicznej i drogowej.

2.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, EKONOMICZNEJ I PRZESTRZENNEJ

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające m.in. z diagnozy, o której mowa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy, tzn. tzw. Diagnozy sytuacji społecznej, ekonomicznej i przestrzennej.

Na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030 został przygotowany Raport z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz.

Raport przedstawia syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego Miasta, głównie w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Stanowi punkt wyjścia do analizy i wsparcie dla władz i mieszkańców w podejmowaniu decyzji o charakterze strategicznym. Dokument składa się z dwóch części: pierwsza część, to raport przygotowany na podstawie narzędzia analitycznego Związku Miast Polskich (ZMP), czyli na podstawie grupy porównawczej⁵ oraz drugiej części raport, która została przygotowana na podstawie danych GUS zgromadzonych w Banku Danych Lokalnych oraz danych Urzędu Miasta. Dodatkowo posługiwano się wynikami zgromadzonymi podczas warsztatów konsultacyjnych z kluczowymi interesariuszami i badaniami społecznymi.

W analizie poddano wiele aspektów, decydujących o rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, z podziałem na trzy wymiary: gospodarczy, społeczny i środowiskowo-przestrzenny, a także przeanalizowano wybrane kluczowe obszary w ramach przedmiotowych wymiarów zrównoważonego rozwoju.

⁵ Grupę porównawczą stanowią następujące miasta: Ciechanów, Mława, Ostrów Mazowiecka, Płońsk, Pułtusk i Sokółka Podlaska.

Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy sytuacji społecznej, ekonomicznej i przestrzennej miasta Przasnysz w podziale na strefy:

– **strefa gospodarcza:**

- gospodarka i rynek pracy:

- dominują małe i średnie przedsiębiorstwa wielobranżowe, głównie handlowo-usługowe;
- brak koncentracji w obszarze czy dominującej branży konkurencyjnej w regionie czy kraju;
- najwyższy udział firm dużych w porównaniu do grupy porównawczej;
- niski poziom liczby podmiotów na 10 000 mieszkańców w grupie porównawczej;
- najniższy w grupie porównawczej poziom wpływów z podatku PIT przypadający na 1 mieszkańca, co świadczy o relatywnie niskich wynagrodzeniach na lokalnym rynku pracy;
- brak wyodrębnionych terenów inwestycyjnych;
- spadek bezrobocia;

- finanse samorządowe:

- niski poziom zadłużenia;
- wzrost dochodów ogółem;
- dochody podatkowe jako główny udział dochodów własnych budżetu, który ogranicza możliwości autonomicznego finansowania rozwoju;
- bardzo niski poziom wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca;

– **strefa społeczna:**

- ludność i procesy demograficzne:

- spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym, głównie w młodszych grupach wiekowych;
- szybki wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym;
- ujemne saldo migracji;
- wyludnianie się centrum miasta, głównie w kierunkach terenów peryferyjnych;

- edukacja i wychowanie:

- obecność publicznych placówek oświatowych (żłobek, 2 przedszkola i 3 szkoły podstawowe);
- potrzeba dalszego rozwoju opieki żłobkowej (brak dostępności miejsc w żłobkach);
- jeden z najwyższych poziomów współczynnika skolaryzacji brutto w 2020 roku w grupie porównawczej;
- niewystarczająca liczba środków na pokrycie wydatków związanych z edukacją przedszkolną i podstawową;
- niekorzystna pozycja w rankingach szkół średnich;

- bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia:

- działalność instytucji odpowiadających za bezpieczeństwo miasta (staż pożarna, policja);
- obecność Centrum Monitoringu Wizyjnego Miasta Przasnysz;
- rosnące poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców;
- niska dostępność ośrodków ochrony zdrowia (przychodnie lekarskie, porady);

- polityka społeczna i sytuacja materialna społeczeństwa, usługi:

- dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna (obecność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej);
- wykwalifikowana kadra pomocy społecznej;
- sukcesywny spadek rodzin i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- liczne bariery architektoniczne w przestrzeni miejskiej;

- kapitał społeczny i instytucjonalny:

- wzrost liczby organizacji społecznych, szczególnie w obszarze sportu i rekreacji, kultury oraz profilaktyki;

- obecność Centrum Animacji i Wsparcia Społeczności Lokalnej;
- budżet obywatelski o wartości 300 tys. zł;
- średnie wartości frekwencji wyborczej na tle grupy porównawczej;
- kultura i dziedzictwo narodowe:
 - obecność instytucji kultury (Miejski Dom Kultury, Muzeum Historyczne, Miejska Biblioteka Publiczna);
 - liczne organizacje pozarządowe i grupy nieformalne oraz podmioty komercyjne;
 - Przasnysz wyróżnia się na tle małych miast województwa mazowieckiego dziedzictwem kulturowym i historycznym;
- **strefa środowiskowo-przestrzenna:**
 - położenie i dostępność komunikacyjna:
 - brak bezpośredniego dostępu do głównych szlaków komunikacyjnych ani linii kolejowej;
 - brak komunikacji zbiorowej w mieście;
 - dobry stan dróg;
 - korzystna lokalizacja pod względem bliskości portów lotniczych;
 - środowisko naturalne i infrastruktura:
 - brak wielkopowierzchniowej formy ochrony przyrody;
 - relatywnie dobre gleby;
 - niska lesistość oraz bioróżnorodność;
 - deficyt terenów zielonych i rekreacyjnych;
 - wciąż niewystarczająca jakość powietrza;
 - udział dróg utwardzonych w udziale ogólnym wynosił 79%;
 - niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych;
 - sprawnie funkcjonująca infrastruktura wodno-kanalizacyjna;
 - rozbudowa sieci gazowej;
 - dobrze rozwinięta sieć energetyczna;
 - najniższy udział indywidualnych zasobów mieszkaniowych na tle grupy porównawczej;
 - rozwój budownictwa mieszkaniowego (przyrost zasobów mieszkaniowych);
 - sport, turystyka i rekreacja:
 - działalność Ośrodka Sportu i Rekreacji w kierunku rozwoju kultury fizycznej i edukacji sportowej;
 - oferta sportowo-rekreacyjna w formie imprez, turniejów, meczów i rozgrywek;
 - planowanie i zagospodarowanie przestrzenne:
 - zróżnicowana struktura przestrzenna terenów mieszkaniowych;
 - duża powierzchnia miasta, z czego 73% powierzchni zajmują użytki rolne i pozostałe tereny otwarte;
 - niedostatek miejsc postojowych dla samochodów w centrum miasta;
 - jedynie 12,5% powierzchni miasta pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski⁶ obszar Przasnysza wraz z otoczeniem położony jest w północno-zachodniej części mezoregionu Wysoczyzna Ciechanowska (kod: 318.64), stanowiącego fragment makroregionu Nizina Północnomazowiecka (kod: 318.6), w podprovincji Niziny Środkowopolskie (kod: 318), prowincji Niż Środkowoeuropejski (kod: 31).

Mezoregion Wysoczyzna Ciechanowska (318.64) rozciąga się na powierzchni około 2 570 km² pomiędzy Równiną Raciąską i doliną Wkry na zachodzie, Wzniesieniami Mławskimi na północy, Równiną Kurpiowską i Doliną Dolnej Narwi na wschodzie, Kotliną Warszawską na południu. Wysoczyzna Ciechanowska występuje w postaci falistej równiny często urozmaiconej ostańcami wzgórz morenowych i kemów osiagających wysokości do 157 m, porożcinana dolinami dopływów Narwi i Wkry. Region ma charakter wybitnie rolniczy. Największymi miastami poza Przasnyszem w obrębie Wysoczyzny Ciechanowskiej są: Ciechanów, Maków Mazowiecki, Nasielsk⁷.

3.2 BUDOWA GEOLOGICZNA I RZEŻBA TERENU

3.2.1 BUDOWA GEOLOGICZNA PRZYPOWIERZCHNIOWA

Pod względem budowy geologicznej największe znaczenie dla planowania przestrzennego ma budowa przypowierzchniowa. W obszarze Przasnysza jest ona efektem procesów rzeźbotwórczych zachodzących w okresie czwartorzędu, głównie w epoce plejstocenu, ale także holocenu. Miąższość osadów czwartorzędowych osiąga 140-220 m⁸. Wyróżniamy:

- utwory piaszczyste, w tym: piaski słabogliniaste (*ps*), piaski gliniaste lekkie (*pgl*), piaski gliniaste lekkie pylaste (*pglp*), piaski luźne (*pl*), piaski gliniaste mocne (*pgm*), piaski gliniaste mocne pylaste (*pgmp*), naniesione w trakcie zlodowacenia środkowopolskiego głównie w wyniku działalności wód roztopowych lądolodu. Wśród utworów piaszczystych wyraźnie przeważają piaski gliniaste lekkie oraz mocne, natomiast pozostałe występują wyraźnie rzadziej;
- utwory słaboprzepuszczalne, w tym: gliny lekkie (*gl*), gliny lekkie pylaste (*glp*), gliny średnie (*gs*), gliny średnie pylaste (*gsp*), obejmują znaczną część Miasta, głównie w rejonach z głęboko położoną pierwszą warstwą wodonośną;
- utwory torfowe, w tym: torfy niskie (*n*), będące efektem akumulacji holocenijskiej, występujące lokalnie w południowej części Miasta, w niektórych zagłębieniach terenowych stale lub okresowo podmokłych;
- utwory pyłowe, w tym: pyły zwykłe (*plz*), występują przede wszystkim na terenach zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie przebiegu rzeki Węgieyki.

⁶ Materiał źródłowy: Kondracki J., 1998, Geografia regionalna Polski, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

⁷ Opis mezoregionu na podstawie: Kondracki J., 1998, Geografia regionalna Polski, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

⁸ Materiał źródłowy: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1: 50 000, arkusz Przasnysz (PIG).

3.2.2 UWARUNKOWANIA GEOMORFOLOGICZNE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Rzeźba terenu na obszarze Miasta została ukształtowana głównie w wyniku procesów zachodzących w trakcie zlodowacenia środkowopolskiego (nie sięgało tutaj zlodowacenie bałtyckie) oraz późniejszych procesów holocenijskich. Ponadto wpływ na rzeźbę wywarła działalność człowieka (przekształcenia terenowe, związane z wprowadzeniem intensywnej zabudowy miejskiej).

Obszar Miasta stanowi przede wszystkim zdenudowana wysoczyzna morenowa z niewielkimi fragmentami równiny sandrowej, gdzie różnice w wysokościach są niewielkie i wynoszą zazwyczaj do kilku metrów. Przeważa tutaj zatem płaskie lub lekko faliste ukształtowanie powierzchni terenu, gdzie nachylenia stoków rzadko przekraczają 5°. Tereny wysoczyznowe zbudowane są przede wszystkim przez utwory słabo przepuszczalne, głównie gliny lodowcowe, zaś tereny sandrowe (głównie wschód Miasta), zbudowane są przez utwory piaszczyste o różnych frakcjach.

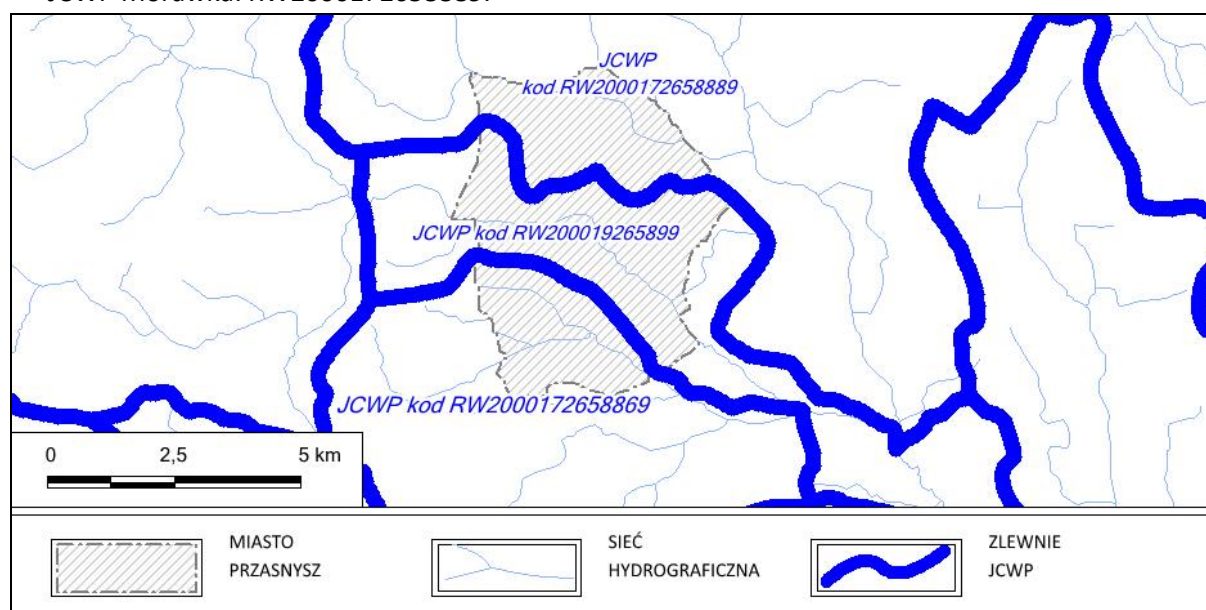
Ponadto wyróżnić należy dolinę rzeczną Węgierki oraz równiny torfowe. W dolinie Węgierki występuje nagromadzenie наносów rzecznych, w tym utworów pylastych, a w niektórych fragmentach ukształtowane zostały czarne ziemie deluwialne oraz gleby torfowo-mułowe. Równiny torfowe obejmują z kolei niektóre zagłębienia z płytko położoną pierwszą warstwą wód podziemnych, gdzie stale lub okresowo może gromadzić się woda. W skali całego Miasta zajmują one niewielką powierzchnię i występują jedynie w jej południowo-wschodniej części.

3.3 HYDROGRAFIA

Obszar Przasnysza należy do zlewni rzeki Węgierki (IV rząd klasyfikacji rzecznej), będącej częścią zlewni rzeki Orzyc (dorzecze Narwi). Sieć hydrograficzna została ukształtowana w okresie plejstocenu oraz podczas późniejszych procesów holocenijskich. Należy podkreślić, iż obszar Przasnysza znajdował się poza zasięgiem najmłodszego zlodowacenia (bałtyckiego), co przekłada się w znacznym stopniu na zasoby wód śródlądowych. Nie występują tutaj bowiem naturalne zbiorniki wodne w postaci jezior polodowcowych.

Pod względem podziału na jednolite części wód miasto Przasnysz znajduje się w zasięgu:

- JCWP Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopływu z Dzielin: RW200019265899;
- JCPW Dopływ z Zielonej: RW2000172658869;
- JCWP Morawka: RW2000172658889.

Ryc. 4 Położenie Miasta w stosunku do zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych PGW.

Zasoby wód powierzchniowych miasta Przasnysz stanowią:

- Węgiełka – ciek IV rzędu, będący prawostronnym dopływem rzeki Orzyc; rzeka przepływa przez centralną część Przasnysza, a jej całkowita długość w granicach administracyjnych Miasta wynosi ok. 6,8 km;
- inne mniejsze cieki – posiadające charakter strug nizinnych, najczęściej bezimienne;
- drobne zbiorniki wodne – oczka i stawy, występujące w rozproszeniu na terenie całego Miasta.

Ponadto na terenach rolniczych funkcjonuje sieć rowów melioracyjnych. Nie jest ona szczególnie rozbudowana – łączna długość rowów to kilkanaście km⁹. Występują również podziemne sieci drenarskie.

3.4 GLEBY

Na terenie Przasnysza wyróżniamy¹⁰:

- A – gleby biellicowe i płowe (pseudobiellicowe),
- Bw – gleby brunatne wyługowane i kwaśne,
- D – czarne ziemie właściwe,
- Dz – czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie;
- Dd – czarne ziemie deluwialne;
- E – gleby torfowo-mułowe i mułowo-torfowe;
- F – mady rzeczne;
- T – gleby torfowe lub gleby murszowe;
- M – gleby murszowo-mineralne i murszowate.

Przeważają gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne (Bw) oraz czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie (Dz). Glebom tym towarzyszą najczęściej gleby biellicowe i płowe (A) oraz czarne ziemie właściwe (D).

Ponadto w rejonie przebiegu rzeki Węgiełki w centralnej części Miasta występują mady rzeczne (F) oraz gleby torfowo-mułowe i mułowo-torfowe (E). Lokalnie, w niektórych zagłębieniach terenowych stale lub okresowo podmokłych wykształciły się również gleby torfowe lub gleby murszowe (T), a także gleby murszowo-mineralne i murszowate (M).

Jednocześnie zaznacza się, iż znaczna część Przasnysza zajęta jest przez zwartą zabudowę miejską wraz z infrastrukturą techniczną i komunikacyjną. W związku z powyższym na terenach tych zdegradowany został naturalny profil glebowy.

Pod względem bonitacyjnym w granicach Miasta występują gleby II, III, IVa, IVb, V oraz VI klasy.

Jakość gleb w kontekście gospodarki rolnej omówiono w dalszej części, w rozdziale dotyczącym rolniczej przestrzeni produkcyjnej (zob. rozdz. 3.10.).

3.5 KLIMAT

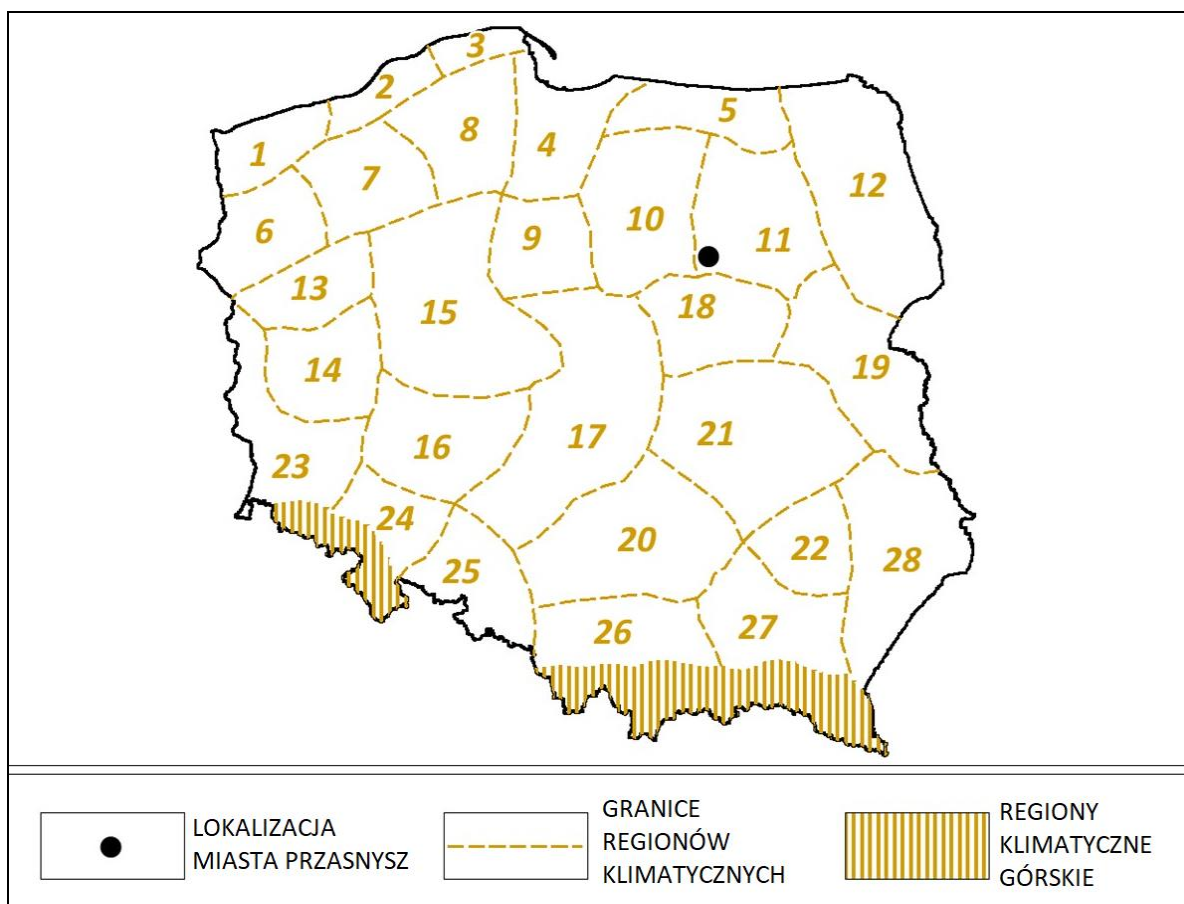
3.5.1 REGIONALIZACJA KLIMATYCZNA

Miasto Przasnysz położone jest w centralnej Polsce, gdzie występuje klimat przejściowy charakterystyczny dla całego Niżu Polskiego. Klimat przejściowy charakteryzuje się zmiennością stanów pogody, który jest konsekwencją ścierania się dwóch mas powietrza: wilgotnego – morskiego oraz suchego – kontynentalnego.

⁹ Materiał źródłowy: Obliczenia własne na podstawie danych BDOT10k.

¹⁰ Materiał źródłowy: Mapa glebowo rolnicza powiatu przasnyskiego 1: 5 000.

Pod względem regionalizacji klimatycznej Polski obszar Miasta położony jest w obrębie regionu klimatycznego nr 11 (Region Środkowo-Mazurski).

Ryc. 5 Położenie miasta Przasnysz w stosunku do regionów klimatycznych Polski

Materiał źródłowy: opracowanie własne według regionalizacji klimatycznej A. Woś (1999).

Region Środkowo-Mazurski (R-XI) należy do grupy największych regionów klimatycznych w Polsce. Panujące tu stosunki pogodowe wykazują względnie duże powiązania z warunkami klimatycznymi terenów położonych poza jego południowo-wschodnimi granicami. Region charakteryzuje się mniejszą liczbą dni w roku z pogodą umiarkowanie chłodną. Notuje się tu najmniejszą w skali kraju liczbę dni z pogodą umiarkowanie ciepłą i jednocześnie pochmurną, bez opadu (ok. 42 dni/rok). W Regionie Środkowo-Mazurskim mniej jest także dni z typem pogody umiarkowanie ciepłej z dużym zachmurzeniem i opadem atmosferycznym (ok. 29 dni/rok). Ponadto w ciągu roku notuje się mniej dni bardzo ciepłych z dużym zachmurzeniem i opadem (ok. 8 dni/rok). Omawiany Region na tle pozostałych wyróżnia mniejsza częstość występowania dni umiarkowanie ciepłych bez opadu (ok. 63 dni/rok). W Regionie Środkowo-Mazurskim notuje się również nieco większą liczbę dni z pogodą dość mroźną, zarówno z opadem, jak i bez opadu.¹¹

3.5.2 LOKALNE WARUNKI KLIMATYCZNE

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od różnych czynników, m.in.: rzeźby terenu, występowania lasów i innych zbiorowisk roślinnych, wód powierzchniowych, podmokłych zagłębień terenowych, obecnością zwartej zabudowy itp. Obszar centralnej części miasta Przasnysz w dużym stopniu zajęty jest przez istniejącą zabudowę, co wpływa na lokalny mikroklimat. Na terenach

¹¹ Materiał źródłowy: Woś A., 1999, *Klimat Polski*, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

zurbanizowanych w stosunku do terenów otwartych zanotować można m.in. niższą wilgotność powietrza, czy też wyższe dobowe i roczne amplitudy temperatur (lokalna miejska wyspa ciepła).

Obrzeża Miasta stanowią przede wszystkim tereny użytkowane rolniczo wraz z niewielkimi zbiorowiskami leśnymi i zadrzewionymi. Rejony te oznaczają się dobrym przewietrzaniem i znacznym nasłonecznieniem.

Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu Przasnysza przedstawiono w tabeli:

Tab. 4 Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu miasta Przasnysz

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ
Temperatura średnia roczna**	(7,0)°C – (8,0)°C
Temperatura średnia - zima*	(-2,0)°C – (-1,0)°C
Temperatura średnia - wiosna**	(7,0)°C – (8,0)°C
Temperatura średnia - lato**	(17,0)°C – (18,0)°C
Temperatura średnia - jesień**	(7,0)°C – (8,0)°C
Średnie temperatury okresu wegetacyjnego****	(15,0)°C – (16,0)°C
Opad sumaryczny roczny**	500-600mm
Opad sumaryczny – zima*	80-120mm
Opad sumaryczny – wiosna**	100-140mm
Opad sumaryczny – lato**	200-225mm
Opad sumaryczny – jesień**	120-140mm
Usłonecznienie sumaryczne roczne**	1600-1700h
Usłonecznienie sumaryczne – zima*	120-140h
Usłonecznienie sumaryczne – wiosna**	520-560h
Usłonecznienie sumaryczne – lato**	710-770h
Usłonecznienie sumaryczne – jesień**	280-300h
Liczba dni bezprzymrozkowych (T _{min} >0°C)****	190-200 dni
Liczba dni z gołoledzią***	3-6 dni
Liczba dni upalnych (T _{max} ≥30°C)***	9-11 dni
Liczba dni z burzą***	20-25 dni
Liczba dni z mgłą***	60-80 dni
Liczba dni w roku z prędkościami wiatru powyżej progów zagrożeń meteorologicznych***	2-4 dni
Długość okresu wegetacyjnego****	220-230 dni

Materiał źródłowy:

* Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) – wielolecie 1991-2021;

** Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) – wielolecie 1981-2010;

*** Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW: Mapy klimatologiczne;

**** Dane Banku Danych o Lasach (BDL).

3.5.3 ZMIANY KLIMATYCZNE

Problematyka zmian klimatu stanowi jeden z kluczowych aspektów politycznych, społecznych i gospodarczych. Klimat na Ziemi zmieniał się wielokrotnie, przechodząc długie okresy zlodowacenia i wyższych temperatur. Od początku XX wieku temperatura na Ziemi zaczęła stopniowo wzrastać, a trend ten utrzymuje się do dzisiaj.

W odniesieniu do obszaru Polski, biorąc pod uwagę historię obserwacji instrumentalnych, stwierdzono, że ostatnie 20-lecie XX wieku i pierwsza dekada XXI wieku były najcieplejszymi w historii (co stanowi potwierdzenie tendencji obserwowanej na całym świecie)¹²:

- we wszystkich porach roku obserwowany jest wzrost temperatur powietrza (zdecydowanie silniejszy w zimie, słabszy w lecie);
- roczne sumy opadów w kontekście całego kraju nie uległy istotnym zmianom, ale odznaczały się znaczną zmiennością w ciągu roku (mniej lub bardziej wilgotne okresy w krótkich odstępach czasu);
- w większości kraju obserwuje się spadek łącznej liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych w ciągu roku;
- od lat 90-tych XX wieku coraz częściej pojawiają się w Polsce ciągi upałów i dni upalne z temperaturą powietrza $\geq 30^{\circ}\text{C}$;
- w większości kraju obserwuje się zmiany w strukturze opadów, polegające na wzroście liczby dni z opadem o dużym natężeniu;
- we wschodniej części kraju, na wschód od Wisły wydłużają się okresy bezdeszczowe oraz okresy suszy (w tym na terenie miasta Przasnysz);
- w chłodnej porze roku obserwuje się wzmożony udział prędkości wiatru w porywach ≥ 17 m/s, a w okresie letnim pojawiają się coraz częściej huraganowe prędkości wiatrów.

Zmiany klimatyczne obserwowane są również w odniesieniu do miasta Przasnysz. Przede wszystkim sukcesywnie wzrasta zagrożenie wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci intensywnych burz i nawałnic, gradobić czy huraganowych wiatrów. Co raz częściej obserwowane są również fale ciepła (upałów) oraz okresy suszy.

3.6 STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Zanieczyszczenia powietrza są główną przyczyną globalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego. Wpływają one również bezpośrednio na zdrowie ludzi i warunki ich życia. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczną odległość.

Badania jakościowe powietrza atmosferycznego, wykonywane na poziomie regionalnym, odnoszą się do czterech stref wyodrębnionych na terenie województwa mazowieckiego¹³:

- strefa aglomeracja warszawska (PL1401),
- strefa miasto Płock (PL1402),
- strefa miasto Radom (1403),
- strefa mazowiecka (PL1404), w której znajduje się miasto Przasnysz.

Dla każdej strefy przeprowadza się ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁴. Ocenie jakości powietrza w strefach służą wyniki pomiarów ze stacji automatycznych i manualnych (stacje zlokalizowane są poza granicami Miasta).

Wyniki badań jakości powietrza atmosferycznego w strefie mazowieckiej są następujące:

¹² Materiał źródłowy: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

¹³ Wyniki pomiarów regionalnych na terenie województwa mazowieckiego są cyklicznie (rokrocznie lub okresowo, np. w okresie pięcioletnim) przeprowadzane i publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

¹⁴ Ocenę jakości powietrza przeprowadza się według:

- kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO_2 , dwutlenek azotu NO_2 , tlenek węgla CO , benzen C_6H_6 , pył zawieszony PM_{10} , pył zawieszony $\text{PM}_{2,5}$, ołów w pyłe Pb (PM_{10}), arsen w pyłe As (PM_{10}), kadm w pyłe Cd (PM_{10}), nikiel w pyłe Ni (PM_{10}), benzo(a)piren w pyłe B(a)P (PM_{10}), ozon O_3 ;
- kryteriów określonych w celu ochrony roślin, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO_2 , tlenek azotu NO_x , ozon O_3 określony współczynnikiem AOT40.

Tab. 5 Jakość powietrza atmosferycznego w strefie mazowieckiej w 2020 roku

KRYTERIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5} ¹⁾	PM _{2,5} ²⁾	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ³⁾	O ₃ ⁴⁾
MAZOWIECKA	A	A	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	D2
KRYTERIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO ₂	NO _x		O ₃ (AOT4) poziom docelowy				O ₃ (AOT4) poziom celu długoterminowego						
MAZOWIECKA	A	A		A				D2						

Objaśnienia:
 - A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych
 - C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.
 - D2 – jeżeli stężenia zanieczyszczenia ozonem troposferycznym na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego.
 1) poziom dopuszczalny,
 2) poziom dopuszczalny faza II,
 3) wg poziomu docelowego i
 4) wg poziomu celu długoterminowego.

Materiał źródłowy: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020, 2021, GIOŚ Warszawa.

Zgodnie z powyższym, na podstawie badań za 2020 r., w strefie mazowieckiej stwierdzono:

- przekroczenia norm poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ (kryterium – ochrona zdrowia),
- przekroczenia norm poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM_{2,5} (kryterium – ochrona zdrowia),
- przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu (kryteria – ochrony roślin i zdrowia).

Należy podkreślić, że powyższe wyniki odnoszą się do całej strefy mazowieckiej, mają wymiar regionalny i nie świadczą bezpośrednio o jakości powietrza w Mieście.

Na terenie Miasta okresowo występują sytuacje zwiększonego stężenia substancji zanieczyszczających. W sezonie grzewczym nasilają się emisje z tzw. „niskich” źródeł sektora bytowego powstałe na skutek spalania paliw niskiej jakości (nierzadko spalania odpadów). Na okresowe zwiększenie stężeń substancji zanieczyszczających narażone są zwłaszcza zwarte tereny mieszkaniowe, zaopatrywane są w ciepło z kotłów węglowych o niskiej sprawności (kotły bezklasowe lub niskich klas).

Na podstawie danych monitoringowych GIOŚ stwierdza się, że na terenie Przasnysza w 2020 r:

- odnotowano przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- odnotowano przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu (kryterium – ochrony zdrowia),
- nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀,
- nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM_{2,5}.

3.7 FAUNA I FLORA, BIORÓŻNORODNOŚĆ

REGIONALIZACJA GEOBOTANICZNA

Pod względem regionalizacji geobotanicznej¹⁵, obszar Przasnysza położony jest w Dziale Mazowiecko-Poleskim (E); Krainie Północnomazowiecko-Kurpiowskiej (kod E.2.), w Podkrajnie Wkry (kod E.2a), w Okręgu Wysoczyzny Ciechanowskiej (kod E.2a.5.), w Podokręgu Przasnyskim (kod E.2a.5.e).

¹⁵ Matuszkiewicz J., 2008, Regionalizacja geobotaniczna Polski, wyd. IGI PAN, Warszawa.

Dział Mazowiecko-Poleski łączy ze sobą cechy obszarów środkowoeuropejskich i kontynentalnych lasów liściastych i mieszanych, przy czym jego podobieństwo do centralnej części Europy zostało uznane za większe niż podobieństwo do obszarów wschodnich kontynentu. Występują tu lasy liściaste klasy Quercio-Fagetea, głównie związku Carpinion, w mniejszym stopniu związku Quercion petraeo-pubescentis obok kontynentalnych lasów sosnowych z klasy Vaccinio-Piceetea związku Dicrano-Pinion. Krajobrazy roślinne w omawianym dziale, mimo swoich podobieństw w zakresie zbiorowisk potencjalnych na całym obszarze, wykazują znaczne zróżnicowanie pod względem rozprzestrzenienia. Uwarunkowania stanowiły podstawę wydzielenia dwóch poddziałów: Mazowieckiego i Poleskiego. Na obszarze Poddziału Mazowieckiego, położonego niemal w całości na terytorium Polski, głównymi typami krajobrazu są: krajobraz grądowy, krajobraz grądów i borów mieszanych, krajobraz borów i borów mieszanych oraz krajobraz dąbrów świetlistych i grądów. Natomiast w Poddziale Poleskim, którego tylko niewielki fragment znalazł się na terenie Polski, dominują krajobrazy: olsowy oraz borów i borów mieszanych.¹⁶

FLORA, FAUNA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Obecny charakter roślinności miasta Przasnysz jest wynikiem naturalnych tendencji rozwoju (gleby, klimatu, wody) oraz działalności antropogenicznych (zagospodarowanie terenu, działalność rolnicza, przekształcenia gruntów). Generalnie występują tu przede wszystkim następujące grupy roślinności:

- niewielkie zbiorowiska leśne oraz zadrzewień i zakrzewień;
- torfowiska oraz zbiorowiska wodne i nadwodne;
- zbiorowiska towarzyszące polom uprawnym oraz zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe;
- zieleń urządzona (m.in. park miejski im. Tadeusza Kościuszki, park podworski przy ul. Rudej);
- ogrody działkowe;
- zbiorowiska ruderalne.

W ujęciu generalnym na terenie miasta Przasnysz nie występują szczególnie wartościowe elementy struktury przyrodniczej. Wykształcona szata roślinna jest w większości uboga gatunkowo, co wynika bezpośrednio z braku optymalnych warunków siedliskowych do jej rozwoju.

Obszar Przasnysza zajęty jest przede wszystkim przez grunty rolne, tereny zwartej zabudowy miejskiej oraz infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. W związku z powyższym pod względem faunistycznym występują tutaj głównie gatunki charakterystyczne dla terenów zurbanizowanych oraz użytkowanych rolniczo. Spotkać tu można przede wszystkim ptactwo pospolite, gryzonia i zwierzęta domowe.

Wyższe wskaźniki bioróżnorodności biologicznej wystąpić mogą na terenach porośniętych przez niewielkie zbiorowiska leśne i zadrzewione, w bliskim otoczeniu doliny rzeki Węgiejki oraz na obszarach zabagnionych i podmokłych. Terenów takich w skali granic administracyjnych Przasnysza jest stosunkowo niewiele. Na uwagę zasługuje niewielki płat leśny położonym przy południowo-wschodnim skraju Miasta, a także parki i skwery miejskie. Wśród nich wyróżnia się park miejski im. Tadeusza Kościuszki, w obrębie którego występują cenne drzewostan, w tym drzewa objęte ochroną pomnikową (zob. rozdz. 10.1.).

¹⁶ Materiał źródłowy: Matuszkiewicz J., 2008, *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, wyd. IGIPZ PAN, Warszawa].

3.8 SYSTEM PRZYRODNICZY

Struktura przyrodnicza miasta Przasnysz jest wynikiem użytkowania gruntów (działalności człowieka) oraz naturalnych procesów zachodzących w środowisku. Przestrzeń Przasnysza posiada cechy zarówno przestrzeni zurbanizowanej (zabudowy miejskiej), jak również przestrzeni rolniczej (głównie pola uprawne, rzadziej łąki i pastwiska) oraz w niewielkim zakresie – leśnej.

Wzajemne powiązania elementów środowiska oraz powiązania przyrodnicze obszaru z jego szerszym otoczeniem zapewnia system przyrodniczy, rozumiany, jako system płatów i korytarzy ekologicznych, występujących na danej powierzchni (matrycy).

Odnosząc się do krajowych i wojewódzkich koncepcji systemu przyrodniczego, a także opierając się o dokonaną analizę struktury środowiska, należy stwierdzić, że na obszarze Przasnysza nie występują struktury przyrodnicze (płaty lub korytarze ekologiczne) o znaczeniu wojewódzkim i krajowym.

Najważniejszym z punktu widzenia funkcjonowania systemu przyrodniczego Miasta i jego najbliższego otoczenia jest korytarz ekologiczny doliny Węgierki. Posiada on znaczenie lokalne o zasięgu międzygminnym (Węgierka posiada długość ok. 46 km, a Przasnysz zlokalizowany jest w środkowym odcinku biegu rzeki). Korytarz obejmuje dolinę rzeczną wraz z sąsiedztwem, w tym otaczającą roślinnością drzewiastą i krzewiastą, parkiem miejskim im. Tadeusza Kościuszki oraz zbiorowiskiem leśnym położonym przy południowo-wschodnim skraju Miasta. Do prawidłowego funkcjonowania w/w korytarza wskazane jest niewprowadzanie dodatkowych barier ekologicznych, które mogłyby w istotny sposób zaburzyć ciągłość przestrzenną korytarza. Należy zatem ograniczyć zainwestowanie dna doliny Węgierki do niezbędnego minimum, a także objąć ochroną zachowawczą i pielęgnacją istniejące tereny zieleni.

Poza w/w korytarzem ekologicznym na terenie Przasnysza występują wyłącznie mikrokorytarze lub mikropłaty ekologiczne, do których zalicza się:

- zielen urządzoną w mieście (pozostałe parki, skwery, ogrody itp.),
- kępy zadrzewień na terenach otwartych (rolniczych),
- drobne ciek i rowy melioracyjne,
- pasmowe zadrzewienia, w tym aleje i szpalery drzew,
- stawy i oczka wraz z towarzyszącą roślinnością,
- ogrody działkowe.

Wskazane powyżej tereny, współtworzące system przyrodniczy Gminy, przedstawiają model teoretyczny powiązań sieci ekologicznej i nie zawsze będą tożsame z rzeczywistymi trasami migracji roślin i zwierząt. Stanowią natomiast cenne i powiązane ze sobą elementy systemu ekologicznego, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość. Zastępują one na zachowanie i ochronę w działaniach planistycznych. Są to obszary, które należy chronić ze względu na spójność współzycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska. Dotyczy to zwłaszcza korytarza ekologicznego rzeki Węgierki wraz z sąsiedztwem.

3.9 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Miasto Przasnysz pobawione jest zwartych kompleksów leśnych. Lesistość w granicach administracyjnych wynosi zaledwie 2,7%, a sumaryczna powierzchnia gruntów leśnych to ok. 7 ha¹⁷. Stosunkowo największe zbiorowisko leśne występuje przy południowo-wschodniej granicy Miasta, w zasięgu korytarza ekologicznego Węgierki.

¹⁷ Materiał źródłowy: Dane Starostwa Powiatowego w Przasnyszu.

Występujące lasy nie pełnią funkcji ochronnych (nie posiadają statusu lasów szczególnie chronionych, w rozumieniu Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach), ani gospodarczych (pozyskiwanie surowca drzewnego). Nie pełnią również funkcji rekreacyjnej. Z uwagi na znikomą powierzchnię ich rola jest głównie krajobrazowa oraz wzbogacająca lokalne struktury przyrodnicze.

3.10 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Przestrzenie rolnicze w granicach administracyjnych Miasta stanowią aż ok. 78% (ok. 1 967 ha), z czego dominują grunty orne (1 627 ha)¹⁸.

O przydatności rolniczej gleb decydują tzw. kompleksy przydatności rolniczej gleb (inaczej kompleksy glebowo-rolnicze), określane na podstawie klas bonitacyjnych gleb, warunków klimatycznych, sytuacji geomorfologicznej, stosunków wilgotnościowych oraz ze względu na najbardziej odpowiednie warunki dla rozwoju i plonowania roślin o podobnych warunkach siedliskowych. Łącznie (w skali kraju) wyróżniamy 14 rodzajów kompleksów przydatności rolniczej na gruntach ornym oraz 3 rodzaje kompleksów przydatności rolniczej na użytkach zielonych.

Na terenie miasta Przasnysz wyróżniamy¹⁹:

- kompleksy gruntów ornym:
 - pszenno bardzo dobry (1);
 - pszenno dobry (2);
 - żytni bardzo dobry/pszenno-żytni (4);
 - żytni dobry (5);
 - żytni słaby (6);
 - zbożowo-pastewny mocny (8);
 - zbożowo-pastewny słaby (9);
- kompleksy użytków zielonych:
 - użytki zielone bardzo dobre i dobre (1z);
 - użytki zielone średnie (2z);
 - zielone słabe i bardzo słabe (3z).

Do gruntów o relatywnie najlepszych warunkach rozwoju rolnictwa zaliczają się:

- kompleksy gruntów ornym pszenno bardzo dobry (1);
- kompleksy gruntów ornym pszenno dobry (2);
- kompleksy użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych (1z).

Do gruntów o umiarkowanych warunkach rozwoju rolnictwa zaliczają się:

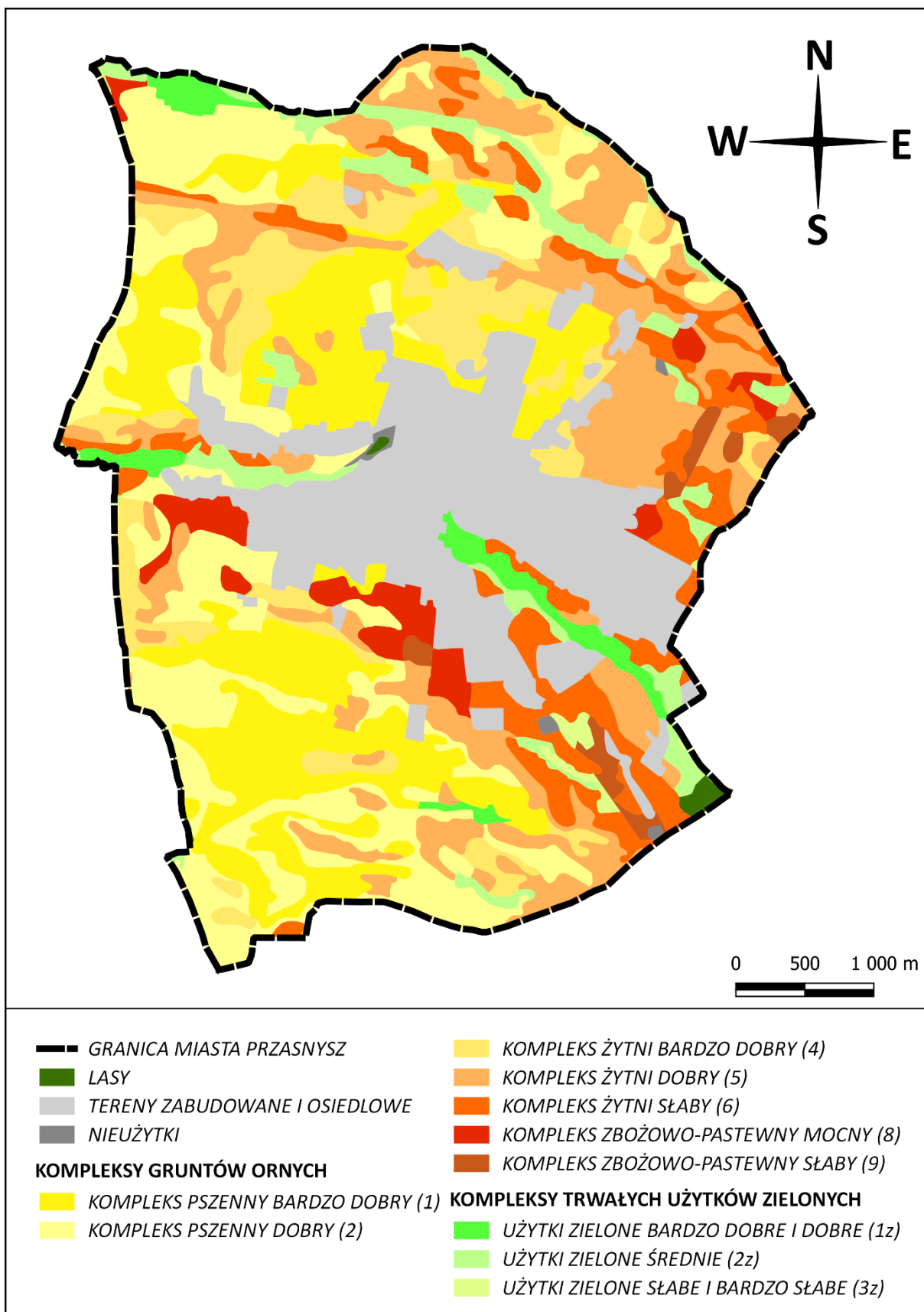
- kompleksy użytków zielonych średnich (2z);
- kompleksy gruntów ornym żytnich dobrych (5);
- kompleksy gruntów ornym zbożowo-pastewnych mocnych (8).

Do gruntów o relatywnie najgorszych warunkach rozwoju rolnictwa zaliczają się:

- kompleksy użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z);
- kompleksy gruntów ornym żytnich słabych (6);
- kompleksy gruntów ornym zbożowo-pastewnych słabych (9).

¹⁸ Materiał źródłowy: Dane Starostwa Powiatowego w Przasnyszu.

¹⁹ Materiał źródłowy: Mapa glebowo rolnicza powiatu przasnyskiego 1: 5 000.

Ryc. 6 Kompleksy przydatności rolniczej na terenie miasta Przasnysz

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej powiatu przasnyskiego 1: 5 000.

4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1 RYS HISTORYCZNY²⁰

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Przasnysza pochodzą z przełomu epoki brązu i żelaza (ok. 700 p.n.e.). W XIII wieku na terenie Przasnysza, nad rzeką Węgieńką, funkcjonowała osada targowa oraz dwór myśliwski książąt mazowieckich. Jej opis został ukazany przez Henryka Sienkiewicza w "Krzyżakach".

Nazwa miasta według ludowych przekazów pochodzi od młynarza Przaśnika, który ugościł zbłąkanego na polowaniu księcia Konrada I Mazowieckiego i otrzymał następnie tytuł szlachecki wraz z okolicznymi ziemiami.

Szybki rozwój zawdzięczał Przasnysz korzystnemu położeniu na pograniczu dwóch ważnych pod względem gospodarczym terenów - Równiny Kurpiowskiej i rolniczej Wysoczyzny Ciechanowskiej. 10 października 1427 r. Przasnysz uzyskał od księcia mazowieckiego Janusza I Starszego przywilej miejski na prawie chełmińskim.

Największy rozkwit Miasta nastąpił w XVI wieku, zwłaszcza po wcieleniu w 1526 r. Mazowsza do Korony. Administracyjnie Przasnysz wchodził w skład Ziemi Ciechanowskiej, która stanowiła stolicę rozległego powiatu. Lustracja dóbr królewskich z 1564 r. wykazała 689 domów w mieście i na przedmieściach oraz przeszło 500 rzemieślników różnych profesji, w tym 126 piwowarów. Przasnysz był wtedy trzecim ośrodkiem miejskim Mazowsza po Warszawie i Płocku, który liczył 5 tysięcy mieszkańców. W opinii Jędrzeja Świąckiego było to "miasto wielkie, sławne jarmarkami na woły", zaś wg Aleksandra Gwagnina - "miasto szerokie, kamiennym budowaniem sławne". W 1576 r. Przasnysz stał się siedzibą starostwa niegrodowego. W 1648 r. starostwo przasnyskie otrzymało w nagrodę obrońca Zbaraża księżę Jeremi Wiśniowiecki.

Kres świetności Miasta położył wielki pożar w 1613 r., zarazy, a miary nieszczęść dopełnił najazd Szwedów. Upadek Przasnysza okazał się niezwykle długotrwały. Dopiero w drugiej poł. XVIII wieku Miasto zaczęło się ponownie rozwijać.

W okresie konfederacji barskiej w okolicach Przasnysza mieściła się baza wypadowa oddziału słynnego Kozaka Józefa Sawy-Calińskiego.

13 marca 1794 r. stanął w Przasnyszu na czele zbuntowanej I Wielkopolskiej Brygady Kawalerii Narodowej gen. Antoni Madaliński, który swym marszem z Ostrołęki do Krakowa dał sygnał do wybuchu powstania kościuszkowskiego. Madaliński zaciągnął tu oddziałek Kurpiów, formując z nich jednostkę strzelców pieszych.

Po klęsce insurekcji kościuszkowskiej i trzecim rozbiórce Polski (1795) Przasnysz znalazł się w składzie monarchii pruskiej jako siedziby ogromnego powiatu obejmującej m.in. Ciechanów. W latach 1807-1815 Przasnysz wchodził w skład Księstwa Warszawskiego, a następnie Królestwa Polskiego.

W 1863 r. powstańcy stoczyli w okolicach Miasta kilka potyczek z oddziałami carskimi. Dnia 14 listopada 1863 r. dokonano publicznej egzekucji jednego z dowódców powstańczych Stefana Cieleckiego "Orlika", wziętego do niewoli w czasie bitwy pod wsią Osówka.

²⁰ Materiał źródłowy: Gminny Program opieki nad Zabytkami dla Miasta Przasnysz na lata 2022-2025.

W drugiej poł. XIX wieku nastąpił kolejny rozwój Przasnysza. Działo tu kilka małych zakładów przemysłowych. Z końcem XIX wieku władze wojskowe przystąpiły do budowy koszar przy ul. Makowskiej. Pod koniec 1910 r. Przasnysz liczył 10 500 mieszkańców.

W czasie I wojny światowej, w listopadzie i grudniu 1914 r. pod Przasnyszem doszło do walki pomiędzy wojskami rosyjskimi i niemieckimi. Miasto wielokrotnie przechodziło z rąk do rąk. 24 lutego 1915 r. Przasnysz został zajęty przez Niemców, ale już 27 lutego zostali oni wyparci przez oddziały rosyjskie z 1 i 2 Korpusu Syberyjskiego. 13 lipca 1915 r. w obecności przybyłego feldmarszałka Paula von Hindenburga grupa gen. Gallvitzza uderzyła na Przasnysz. Po wielogodzinnych walkach, 14 lipca Rosjanie opuścili miasto. W wyniku działań wojennych zniszczeniu uległo 70 % zabudowy Przasnysza.

W sierpniu 1920 r. w okolicach Przasnysza miały miejsce wyjątkowo zacięte walki z bolszewicką 15 Armią. Przez dwa tygodnie miasto było okupowane przez wojska sowieckie. Wyzwolenie Przasnyszowi przyniósł 21 sierpnia 202 Pułk Piechoty ze składu Dywizji Ochotniczej płk. Adama Koca.

W okresie międzywojennym Przasnysz był stolicą powiatu w województwie warszawskim. W pierwszych latach niepodległości trwała odbudowa Miasta ze zniszczeń wojennych. Przasnysz otrzymał wiele budowli użyteczności publicznej: elektrownię, gimnazjum i szkołę powszechną, szkołę rolniczą, teatr miejski, stadion i dom sportowy. Głównym zajęciem ludności Przasnysza było nadal rolnictwo, rzemiosło oraz drobny handel. W 1938 r. Przasnysz liczył 8 000 mieszkańców, w tym ok. 3 000 Żydów. W latach 1923-1925 w Przasnyszu mieszkał Władysław Żebrowski, późniejszy brat Zenon, misjonarz franciszkański i bliski współpracownik św. Maksymiliana Kolbego. Nauczycielem języka polskiego w miejscowym gimnazjum był w Stefan Gołębiowski, poeta, tłumacz poezji Horacego. Ponadto, w latach 1937-1945 przebywał również Stanisław Ostoja-Kotkowski, związany następnie z Australią artysta plastyk, prekursor wykorzystania lasera w sztukach plastycznych. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował tu także Olgierd Vetesco - znany malarz, grafik i złotnik.

W pierwszych dniach września 1939 r. pod Przasnyszem ciężkie boje toczyła Mazowiecka Brygada Kawalerii pod dowództwem płk. Jana Karcza. Po klęsce wrześniowej Niemcy włączyli powiat przasnyski do Rzeszy. Ludność żydowska została wysiedlona, a następnie wymordowana w obozach zagłady. W klasztorze kapucynek utworzono obóz pracy przymusowej, zakonnice zaś i pasjonistów z pobliskiego klasztoru męskiego wywieziono do obozu koncentracyjnego w Działdowie. W okresie okupacji hitlerowskiej w rejonie Przasnysza aktywną działalność prowadziły organizacje konspiracyjne i oddziały partyzanckie. 17 czerwca 1942 r. Niemcy rozstrzelali za miastem 20 zakładników, a później 17 grudnia w publicznej egzekucji w rynku powieszono 5 członków sztabu Obwodu ZWZ-AK.

Wkrótce po wyzwoleniu 18 stycznia 1945 r. NKWD rozpoczęła masowe aresztowania i deportacje polskich patriotów. W latach 1945-51 w okolicach Przasnysza działały liczne oddziały zbrojne antykomunistycznego podziemia. Od 1953 do 1974 r. pracował w Przasnyszu jako adwokat Adam Bień (1899-1998), jeden z przywódców Polski Podziemnej, skazany w moskiewskim procesie szesnastu. W okresie powojennym Przasnysz nadal był stolicą powiatu w województwie warszawskim. W latach 60-tych rozpoczął się ponowny rozwój Miasta, zahamowany w wyniku reformy administracyjnej z 1975 r.

4.2 OCHRONA ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ W UJĘCIU PRAWNYM I PRAKTYCZNYM

Sporządzając Studium, które ma za zadanie określić prawidłową politykę przestrzenną Gminy zgodną z zasadą zrównoważonego rozwoju i ładem przestrzennym, należy uwzględnić uwarunkowania wynikające m.in. ze stanu dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej oraz określić obszary i zasady ich ochrony.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „dobrem kultury współczesnej” są niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznany dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

„Zabytek” według Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

„Zabytkami nieruchomymi” są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formami ochrony prawnej zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Aktualnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne – zabytek nieruchomy będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią tzw. zasoby dziedzictwa kulturowego. Na całokształt dziedzictwa kulturowego składają się najdawniejsze pozostałości bytowania człowieka, w postaci stanowisk archeologicznych oraz materialne i niematerialne wartości poszczególnych obiektów, miejsc i krajobrazów kulturowych. Sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalne wykorzystanie jest jednym z zadań własnych jednostek samorządowych.

4.3 OBSZARY I OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Jedną ze sztandarowych i najbardziej powszechnych form ochrony zabytków jest rejestr zabytków. Rejestr prowadzony jest w podziale na odrębne księgi prowadzone i oznaczone wg następujących kategorii: A – zabytek nieruchomy; B – zabytek ruchomy; C – zabytek archeologiczny.

Na terenie Przasnysza znajdują się zabytki nieruchome (A), wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego:

- historyczny układ urbanistyczny miasta Przasnysza wraz z otoczeniem,
- zabytki architektury sakralnej i zabytkowe cmentarze,
- ratusz miejski,
- budynki w zespole koszarowym,
- parki (miejski i podworski),
- zabytki techniki (most kolejowy i elementy Mławskiej Kolei Dojazdowej),
- inne pojedyncze budynki,

Tab. 6 Wykaz obiektów z terenu miasta Przasnysza wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego

LP	OBIEKT/ZESPÓŁ	ADRES	REJESTR	
1	Historyczny układ urbanistyczny miasta Przasnysza z otoczeniem	-	A-771, 13.12.2007	
2	Budynek dawnego Gimnazjum i Szkoły Powszechnej w Przasnyszu (ob. Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji narodowej)	ul. Św. Stanisława Kostki 15	A-999, 10.12.2010	
3	Ratusz Klasycystyczny w Przasnyszu – siedziba prezydium Miejskiej Rady Narodowej (ob. Ratusz)	ul. Rynek 1	A-428, 07.05.1962	
4a	Zespół sakralny	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N.M.P. z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m w zespole sakralnym	ul. św. Wojciecha	A-383, 08.12.1958
4b		Dzwonnica w zespole sakralnym	ul. św. Wojciecha	A-383, 08.12.1958
4c		Otoczenie	ul. św. Wojciecha	A-383, 08.12.1958
5a	Architektoniczny Zespół sakralny	Kościół św. Jakuba i św. Anny z otoczeniem w promieniu 50 m w zespole sakralnym	ul. 3 maja 34	A-380, 17.04.1958
5b		Klasztor pobernardyński w zespole sakralnym	ul. 3 maja 34	A-380, 17.04.1958
6a	Architektoniczny Zespół sakralny	Kościół św. Klary i św. Jakuba z otoczeniem w promieniu 50 m w zespole sakralnym	ul. Piłsudskiego 48	A-381, 16.04.1958
6b		Klasztor pp. Felicjanek ob. Klarysek-kapucynek w zespole sakralnym	ul. Piłsudskiego 48	A-381, 16.04.1958
7a	Budynki w zespole koszarowym jednostki wojskowej w zakresie elewacji zewnętrznej i gabarytu, wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej	budynek nr 3	ul. Makowska	A-614, 08.03.1995
7b		budynek nr 5	ul. Makowska	A-614, 08.03.1995
7c		budynek nr 6	ul. Makowska	A-614, 08.03.1995
7d		budynek nr 7	ul. Makowska	A-614, 08.03.1995
7e		budynek nr 10	ul. Makowska	A-614, 08.03.1995
8	Najstarsza część cmentarza parafialnego	-	A-530, 30.01.1986	
9	Park	-	A-512, 27.01.1984	
10	Park dworski	ul. Ruda 1	A-525, 10.09.1984	
11	Przestrzenny układ komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej (układ torowiska i budynek stacyjny drewniany z około 1925 r.)	-	A-615, 28.07.1995	
12	Most kolejowy na rzece Węgiejrze	-	A-615, 18.09.1995	
13	Dawny budynek mieszkalny (ob. Budynek Banku)	ul. 3 Maja 13	A-1125, 28.01.2013	
14	Dawny Dom Sportowy (ob. Dom Kultury)	ul. 3 Maja 16	A-1511, 10.07.2019	

Materiał źródłowy: Gminny Program opieki nad Zabytkami dla Miasta Przasnysz na lata 2022-2025.

Część obiektów wpisanych do rejestru zabytków położona jest na terenie zamkniętym, wyłączonym z planowania przestrzennego (jednostka wojskowa).

4.4 OBSZARY I OBIEKTY UJĘTE W EWIDENCJI ZABYTKÓW

W gminnej ewidencji zabytków miasta Przasnysz ujęte są: zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Burmistrza w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wśród obiektów wpisanych do ewidencji znajdują się m.in.: historyczny układ urbanistyczny z otoczeniem, kościoły, klasztory i obiekty sakralne, cmentarze, parki, czy różnego rodzaju różnego rodzaju budynki i obiekty. Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków miasta Przasnysz przedstawiono w tabeli poniżej. Ewidencja nie jest zamknięta i może być zwiększana zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Tab. 7 Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków

LP.	OBIEKT	ADRES	DATOWANIE	NR REJESTRU
1	Historyczny układ urbanistyczny miasta Przasnysza z otoczeniem	-	-	A-771, z dnia 13.12.2007 r.
2	Ratusz	ul. Rynek 1	4 ćw. XVIII w.	A-428, z dnia 07.05.1962 r.
3	Kamienica	ul. Rynek 3	1919-1924	-
4	Kamienica	ul. Rynek 5	1919-1924	-
5	Kamienica	ul. Rynek 4	I ćw. XX w.	-
6	Kamienica	ul. Rynek 6	I ćw. XX w.	-
7	Kamienica	ul. Rynek 7	I ćw. XX w.	-
8	Kamienica	ul. Rynek 16	I ćw. XX w.	-
9	Kamienica	ul. Rynek 21	I ćw. XX w.	-
10	Kamienica	ul. Rynek 28	I ćw. XX w.	-
11	Kamienica	ul. Rynek 20	1932 r.	-
12	Kamienica	ul. Rynek 15	I ćw. XX w.	-
13	Kamienica	ul. Rynek 23	1931 r.	-
14	Architektoniczny zespół sakralny (pobernardyński)	ul. 3 Maja 34	XV w.	A-380 z dnia 16.04.1958 r.
15	Kościół św. Jakuba i św. Anny z otoczeniem w promieniu 50 m w zespole sakralnym	ul. 3 Maja 34	1588-1618	A-380 z dnia 16.04.1958 r.
16	Klasztor pobernardyński w zespole sakralnym	ul. 3 Maja 34	1637-1671	A-380 z dnia 16.04.1958 r.
17	Kamienica	ul. 3 Maja 7	2 ćw. XX w.	-
18	Kamienica	ul. 3 Maja 4	1 ćw. XX w.	-
19	Kamienica	ul. 3 Maja 8	1 ćw. XX w.	-
20	Budynek mieszkalny ob. Bank	ul. 3 Maja 13	1 ćw. XX w.	A-1125 z dnia 28.01.2013 r.
21	Kamienica	ul. 3 Maja 20	1 ćw. XX w.	-
22	Kamienica	ul. 3 Maja 21	Koń. XIX w.	-
23	Kamienica	ul. 3 Maja 27	Koń. XIX w.	-
24	Kamienica	ul. Ciechanowska 12 A	Lata 20-te XX w.	-
25	Kamienica	ul. Joselewicza 4	Okolo 1930 r.	-
26	Budynek dawnego Gimnazjum i Szkoły Powszechnej w Przasnyszu (ob. Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji narodowej)	ul. Św. St. Kostki 15	1922-1924	A-999 z dnia 10.12.2010 r.
27	Dom pomocy społecznej	ul. Świerczewo 9	I ćw. XX w.	-
28	Dawny dom sportowy (ob. Dom kultury)	ul. 3 Maja 16	2 ćw. XX w.	A-1511 z dnia 10.07.2019 r.

LP.	OBIEKT	ADRES	DATOWANIE	NR REJESTRU
29	Dom	ul. Ostrołęcka 26	2 ćw. XX w.	-
30	Dom, dawny młyn	ul. Ostrołęcka 30	1 ćw. XX w.	-
31	Kamienica	ul. Sienkiewicza 3	1 ćw. XX w.	-
32	Budynek dawnej szkoły rolniczej (ob. Dom pomocy społecznej)	ul. Ruda 1	1920 r.	-
33	Park dworski (park przy dawnej szkole rolniczej)	ul. Ruda 1	1920 r.	A-525 z dnia 10.09.1984 r.
34	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N.M.P. z otoczeniem w promieniu 50 m	ul. Wojciecha	1588-1618	A-383 z dnia 8.12.1958 r.
35	Dzwonnica przy kościele N.M.P.	ul. Wojciecha	XV w.	A-383 z dnia 8.12.1958 r.
36	Cmentarz przykościelny	ul. Wojciecha	XV w.	W granicach otoczenia wpisanego do rejestru zabytków A-383 z dnia 08.12.1958 r.
37	Budynek mieszkalno-handlowy	ul. Mostowa 2	1 ćw. XX w.	-
38	Park Miejski	-	1824 r.	A-512 z dnia 27.01.1984
39	Zespół sakralny	ul. Piłsudskiego 48	1615 r.	A-381 z dnia 16.04.1958 r.
40	Kościół św. Klary i św. Jakuba z otoczeniem w promieniu 50 m w zespole sakralnym	ul. Piłsudskiego 48	1615 r.	A-381 z dnia 16.04.1958 r.
41	Klasztor pp. Felicjanek ob. Klarysek-kapucynek w zespole sakralnym	ul. Piłsudskiego 48	1615 r.	A-381 z dnia 16.04.1958 r.
42	Cmentarz rzymsko – katolicki	ul. Ostrołęcka	Poł. XIX w.	Najstarsza część cmentarza wpisana do rejestru zabytków A-530 z dnia 30.01.1986 r.
43	Kamienica mieszkalno-usługowa	ul. Dąbrowskiego 2	IV ćw. XIX w.	-
44	Kirkut	ul. Leszno 45	Poł. XIX w.	-
45	Zespół koszarowy na terenie zamkniętym resortu obrony narodowej ²¹ , w granicach dz. 668 - budynki w zakresie elewacji zewnętrznej i gabarytu	ul. Makowska	1900-1910	A-614 z dnia 08.03.1995 r.
46	Budynek nr 1	ul. Makowska	1902-1912	-
47	Budynek nr 2	ul. Makowska	1902-1912	-
48	Budynek nr 3	ul. Makowska	1902-1912	A-614 z dnia 08.03.1995 r.
49	Budynek nr 5	ul. Makowska	1900-1910	A-614 z dnia 08.03.1995 r.
50	Budynek nr 6	ul. Makowska	1900-1910	A-614 z dnia 08.03.1995 r.
51	Budynek nr 7	ul. Makowska	1900-1910	A-614 z dnia 08.03.1995 r.
52	Budynek nr 8	ul. Makowska	1900-1910	-
53	Budynek nr 9	ul. Makowska	1900-1910	-
54	Budynek nr 10	ul. Makowska	1900-1910	A-614 z dnia 08.03.1995 r.
55	Budynek nr 12	ul. Makowska	1900-1910	-
56	Budynek nr 15	ul. Makowska	1900-1910	-
57	Budynek nr 17	ul. Makowska	1900-1910	-
58	Budynek nr 18	ul. Makowska	1900-1910	-
59	Budynek nr 19	ul. Makowska	1900-1910	-

²¹ Nazwa obiektu w karcie GEZJ brzmi: „zespół koszarowy JW. 4420. w granicach dz. 668 – budynki w zakresie elewacji zewnętrznej i gabarytu”. Jednakże, w związku z obowiązującą obecnie decyzją Nr 80/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 08 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. z 2022 r. poz. 92, z późn. zm.), nie występują numery kompleksów wojskowych, a nazwa: jednostki wojskowej „JW. 4420” nie istnieje. Wobec powyższego zmodyfikowano nazewnictwo obszaru.

LP.	OBIEKT	ADRES	DATOWANIE	NR REJESTRU
60	Budynek nr 20	ul. Makowska	1900-1910	-
61	Most kolejowy na rzece Węgiec	-	1930 r.	A-615 z dnia 18.09.1995 r.
62	Stacja kolejki wąskotorowej	-	Poł. XIX w.	A-615 z dnia 28.07.1995 r.
63	Przestrzenny układ komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej (układ torowiska i zachowane budynki)	-	Poł. XIX w.	A-615 z dnia 28.07.1995 r.

Materiał źródłowy: Gminny Program opieki nad Zabytkami dla Miasta Przasnysz na lata 2022-2025.

4.5 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Miasto Przasnysz jest dobrze rozpoznane. Badania archeologiczne prowadzone na potrzeby Archeologicznego Zdjęcia Polski w latach 80-tych XX w. (wykaz stanowisk zawarto w tabeli poniżej).

Zabytkiem archeologicznym jest każdy ślad działalności człowieka znajdujący się w ziemi lub pod wodą, którego zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Można wyróżnić dwa typy zabytków archeologicznych: ruchome i nieruchome. Zabytki ruchome to przedmioty związane z działalnością człowieka w przeszłości. Z perspektywy nauki i dziedzictwa znacznie ważniejsze są jednakże zabytki nieruchome – stanowiska archeologiczne, czyli zespoły obiektów o charakterze kultowym, grobowym, mieszkalnym lub gospodarczym, otaczające je układy warstw glebowych oraz znajdujące się w nich zabytki ruchome.

Dziedzictwo archeologiczne jest nieodnawialne, ponieważ nie da się odtworzyć raz naruszonego układu warstw. Jedynym sposobem ochrony takiego zasobu jest zachowanie miejsc zalegania zabytków w stanie nienaruszonym tak, aby kolejne pokolenia mogły poznawać swoją przeszłość, stosując coraz bardziej skuteczne, a jednocześnie mniej inwazyjne, metody badawcze. Dotyczy to także archeologicznych badań wykopaliskowych, które są dopuszczalne tylko na stanowiskach zagrożonych zniszczeniem, np. w wyniku planowanej inwestycji budowlanej. Nie jest możliwe zachowanie w ten sposób wszystkich zabytków archeologicznych, pozostawianie stanowisk "in situ" może dotyczyć jedynie terenów szczególnie cennych.

Tab. 8 Wykaz nieruchomości zabytków archeologicznych

LP.	NR AZP	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	NAZWA	CZAS POWSTANIA
1	40-65	1	3	CMENTARZYSKO	łużycka
2	40-65	2	4	ŚLAD OSADNICTWA	Późne średniowiecze
3	40-65	5	7	PRACOWNIA APTEKARSKA	XVII w.
4	40-65	7	9	CMENTARZYSKO	?
5	40-65	8	10	SKARB	XVII w.
6	40-65	9	11	MIASTO	Okres nowożytny
7	40-65	13	15	OSADA WCZESNO-ŚREDNIOWIECZNA I MIASTO ŚREDNIOWIECZNE	XIII-XVI w.
8	40-65	14	16	MIASTO NOWOŻYTNE	XV-XVIII w.
9	40-65	15	17	MIASTO ŚREDNIOWIECZNE I NOWOŻYTNE	XV-XVIII w.
10	40-65	16	18	OSADA	Średniowiecze i okres nowożytny
11	40-65	17	19	OSADA	Okres wpływów rzymskich
12	40-65	-	20	OSADA	Okres wpływów rzymskich

Materiał źródłowy: Gminny Program opieki nad Zabytkami dla Miasta Przasnysz na lata 2022-2025.

4.6 OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

W Przasnyszu nie znajdują się pomniki zagłady i ich strefy ochronne.

4.7 ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Do degradacji, uszkodzenia lub zniszczenia obiektów zabytkowych może doprowadzić szereg przyczyn wewnętrznych, zewnętrznych i wywołanych sytuacją ogólną w określonym czasie.

W zakresie przyczyn wewnętrznych, związanych z działalnością człowieka, najważniejsze są:

- brak użytkownika;
- nadmierna intensywność użytkowania lub wadliwa gospodarka;
- kradzież, zaginięcie lub nielegalny wywóz;
- wady realizacyjne (niepoprawnie przeprowadzone prace konserwatorskie lub budowlane, np. polegające na zmianie wyglądu elewacji budynków – poprzez zmianę kształtu otworów okiennych i drzwiowych, wprowadzenie termoizolacji z jednoczesnym zniszczeniem oryginalnego detalu architektonicznego itp.);
- niewłaściwa eksploatacja (np. użytkowanie niezgodne z pierwotnym przeznaczeniem obiektu);
- zmiany warunków wodno-gruntowych, jak i zanieczyszczenie wód i gleb.

Przyczyny zniszczeń lub uszkodzeń, określane jako zewnętrzne mają szerszy, często trudny do określenia zasięg oddziaływania, przez co są również trudniejsze do usunięcia. Najważniejsze są:

- działalność gospodarcza;
- infrastruktura komunalna, jak np. wprowadzanie ruchu tranzytowego samochodów przez obszary historycznych miejscowości itp.;
- zagospodarowanie przestrzenne, z dopuszczeniem np. inwestycji wielkoobszarowych i obiektów wielkogabarytowych, degradujących ekspozycję obiektów historycznych lub zakłócających łączność widokową i kompozycyjną pomiędzy obiektami zabytkowymi;
- skażenia atmosferyczne i zanieczyszczenia wód oraz zachwianie gospodarki wodnej.

Przyczyny ogólne, powodujące uszkodzenie lub zniszczenie obiektów zabytkowych to m.in.:

- działanie czasu;
- klęski losowe, jak np. wichury, trąby powietrzne, powodzie itp.;
- zmiany kierunków artystycznych;
- warunki atmosferyczne;
- działanie biologiczne;
- rozwój teorii konserwatorskich, poprzez stosowanie technologii konserwatorskich, które w dłuższej perspektywie czasowej są szkodliwe dla zabytku.

5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Województwo mazowieckie aktualnie nie posiada formalnie zatwierdzonego audytu krajobrazowego.

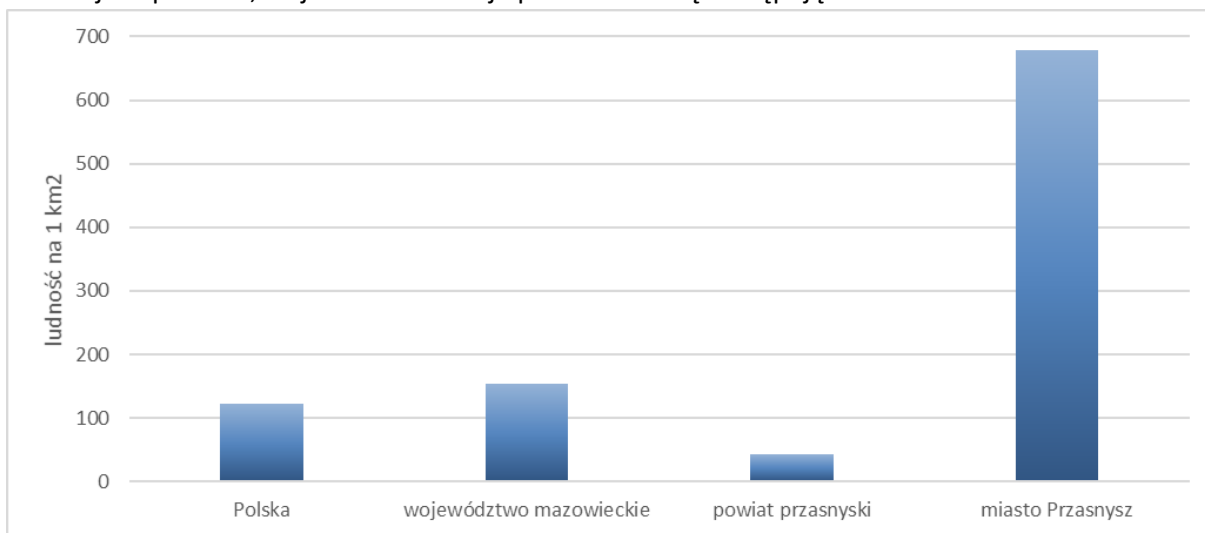
W dniu 15 marca 2019 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz. U. 2019 poz. 394). Od dnia wejścia w życie w/w rozporządzenia samorząd województwa uzyskał szczegółowe wytyczne odnośnie do zakresu i metodyki sporządzenia audytu krajobrazowego. Jednocześnie Wojewoda Mazowiecki wyznaczył termin na sporządzenie audytu do końca 2023 r.

6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

6.1 DEMOGRAFIA

LICZBA LUDNOŚCI I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

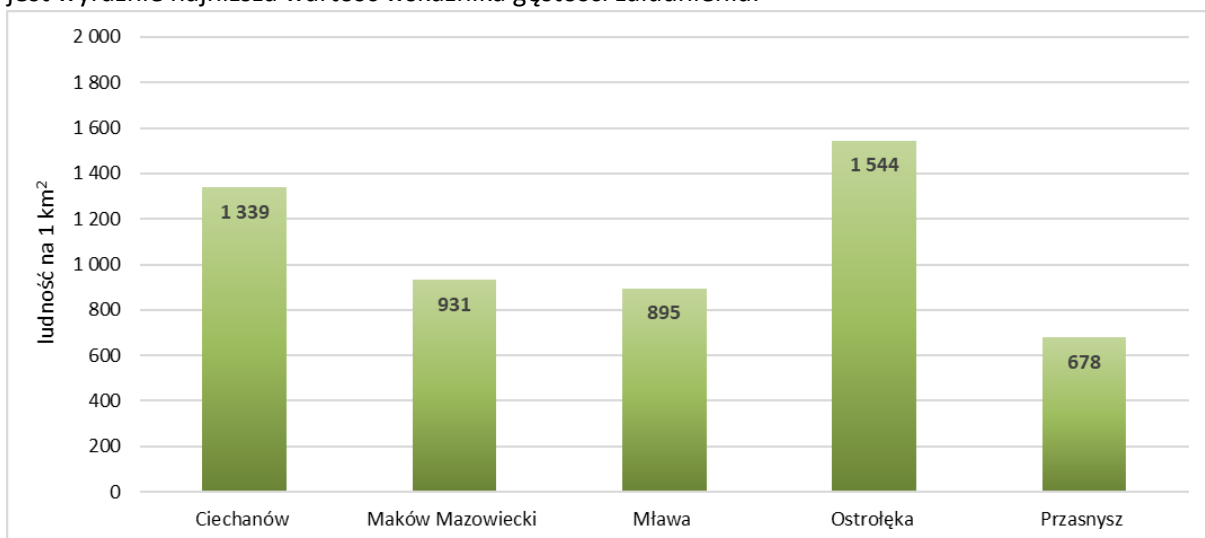
Miasto Przasnysz ogółem zamieszkuje około 17 055 osób, co stanowi ok. 32,7% ludności powiatu przasnyskiego²². Gęstość zaludnienia wynosi tu ok. 678 os./km², co w porównaniu do średniej dla powiatu, województwa i kraju przedstawia się następująco²³:

Ryc. 7 Gęstość zaludnienia Miasta, na tle powiatu, województwa i kraju

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

W odniesieniu do innych miast powiatowych północnego Mazowsza, w Przasnyszu zauważalna jest wyraźnie najniższa wartość wskaźnika gęstości zaludnienia:

Ryc. 8 Gęstość zaludnienia Miasta, na innych miast powiatowych północnej części województwa mazowieckiego

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

²² Materiał źródłowy: dane GUS – stan ludności: ludność według grup wieku i płci, stan na 31.12.2020 r.

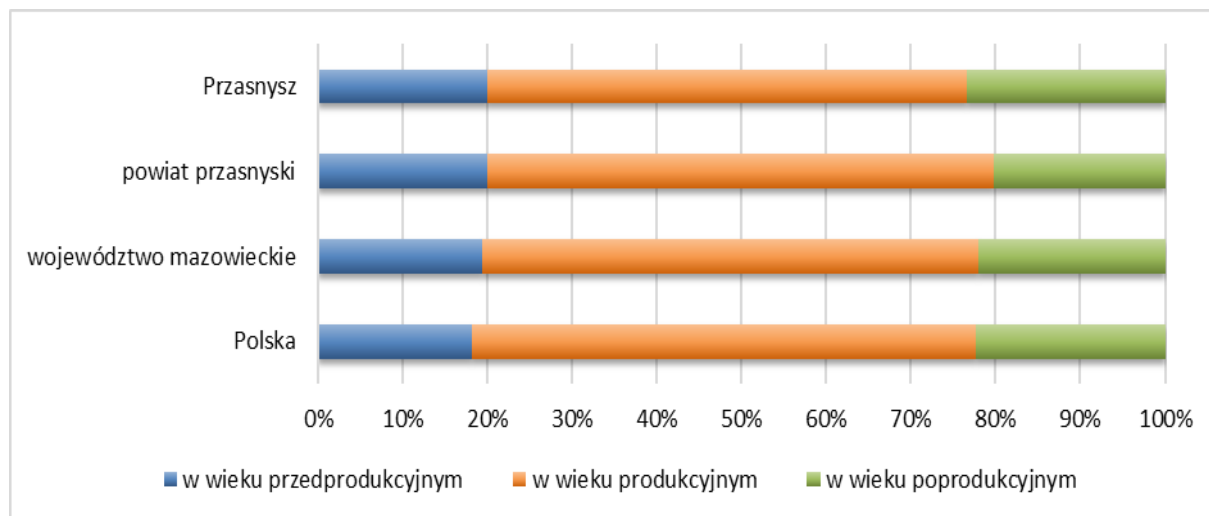
²³ Materiał źródłowy: dane GUS – stan ludności: gęstość zaludnienia, stan na 31.12.2020 r.

STRUKTURA PŁCI

W strukturze płci Przasnysz odznacza się przewagą kobiet, których liczba wynosi 8 888, w stosunku do liczby 8 167 mężczyzn²⁴. Współczynnik feminizacji (tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) wynosi zatem 109, co stanowi równą wartość dla województwa mazowieckiego (109), natomiast nieco wyższą niż średnia dla Polski (107) i powiatu przasnyskiego (100)²⁵.

STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI

W podziale na ekonomiczne grupy wieku, w Mieście dominuje ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi 56,6% ogółu mieszkańców. Drugą grupę stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym, obejmująca 23,4%. Najmniej liczną grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym, której udział wynosi ok. 20%. W porównaniu ze wskaźnikami dla Polski, województwa i powiatu zaznacza się niższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym oraz wyższy w wieku poprodukcyjnym²⁶. Świadczy to o zjawisku „starzenia się społeczeństwa” miasta Przasnysz.

Ryc. 9 Udział ekonomicznych grup wieku w Mieście na tle powiatu, województwa i kraju

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Na przestrzeni ostatniego wielolecia wskaźnik przyrostu naturalnego w Przasnyszu przyjmował zmienne wartości. Najwyższą wartość osiągnął w 2010 r., kiedy wyniósł 32 osób, zaś najniższą w 2020 r., osiągając wartość -63 os. Na przestrzeni analizowanych lat (2010-2020) średnia wartość przyrostu naturalnego wyniosła +5,1 os/rok, a zatem liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów²⁷.

Tab. 9 Ruch naturalny ludności w Gminie w latach 2010-2020

RUCH NATURALNY WEDŁUG PŁCI												
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2010-2020
URODZENIA ŻYWE [os.]												
Ogółem	209	192	193	148	196	170	179	207	190	181	183	186,2
Mężczyźni	104	89	91	86	108	91	98	106	93	92	88	95,1
Kobiety	105	103	102	62	88	79	81	101	97	89	95	91,1

²⁴ Materiał źródłowy: dane GUS – stan ludności: ludność wg grup wieku i płci, stan na 31.12.2020 r.

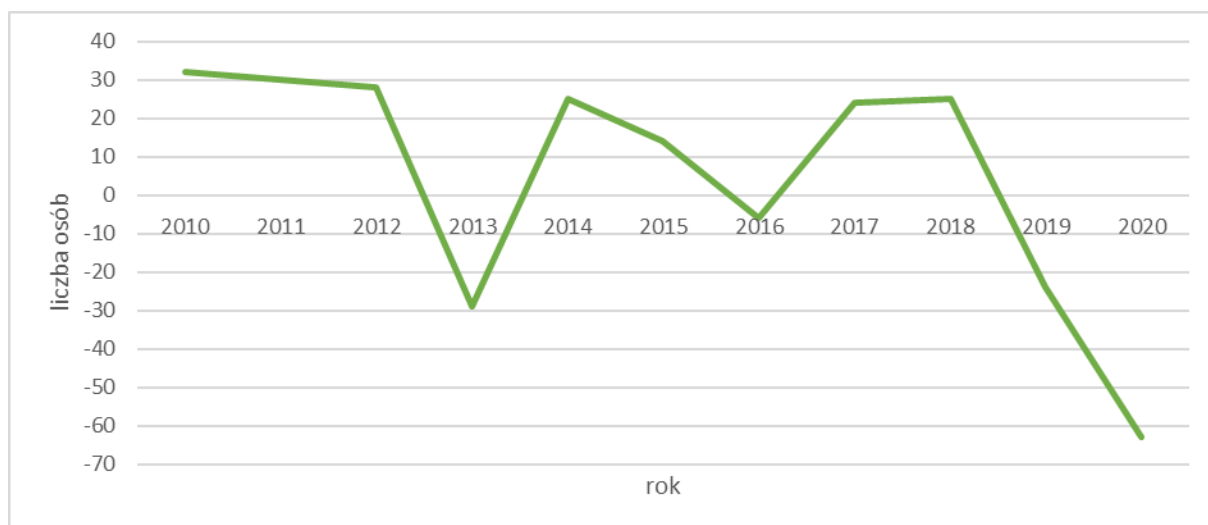
²⁵ Materiał źródłowy: dane GUS – stan ludności: współczynnik feminizacji, stan na 31.12.2020 r.

²⁶ Materiał źródłowy: dane GUS – stan ludności: udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem, stan na 31.12.2020 r.

²⁷ Materiał źródłowy: dane GUS – urodzenia i zgodny: ruch naturalny wg płci, stan na 31.12.2020 r.

RUCH NATURALNY WEDŁUG PŁCI												
ZGONY OGÓŁEM [os.]												
Ogółem	177	162	165	177	171	156	185	183	165	205	246	181,1
Mężczyźni	88	92	96	103	82	72	87	95	86	104	137	94,7
Kobiety	89	70	69	74	89	84	98	88	79	101	109	86,4
PRZYROST NATURALNY [os.]												
Ogółem	32	30	28	-29	25	14	-6	24	25	-24	-63	5,1
Mężczyźni	16	-3	-5	-17	26	19	11	11	7	-12	-49	0,4
Kobiety	16	33	33	-12	-1	-5	-17	13	18	-12	-14	4,7

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 10 Przyrost naturalny w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

MIGRACJE

Na przestrzeni ostatniego wielolecia obserwowana jest stale ujemna tendencja salda migracji w mieście Przasnysz, choć o zmiennym natężeniu (stały odpływ ludności z Przasnysza). Relatywnie najniższą wartość salda migracji zaobserwowano w latach 2017 (-74 os.) i 2019 (-78 os.), zaś średnie saldo migracji w analizowanych latach wyniosło -44,1 os./rok²⁸.

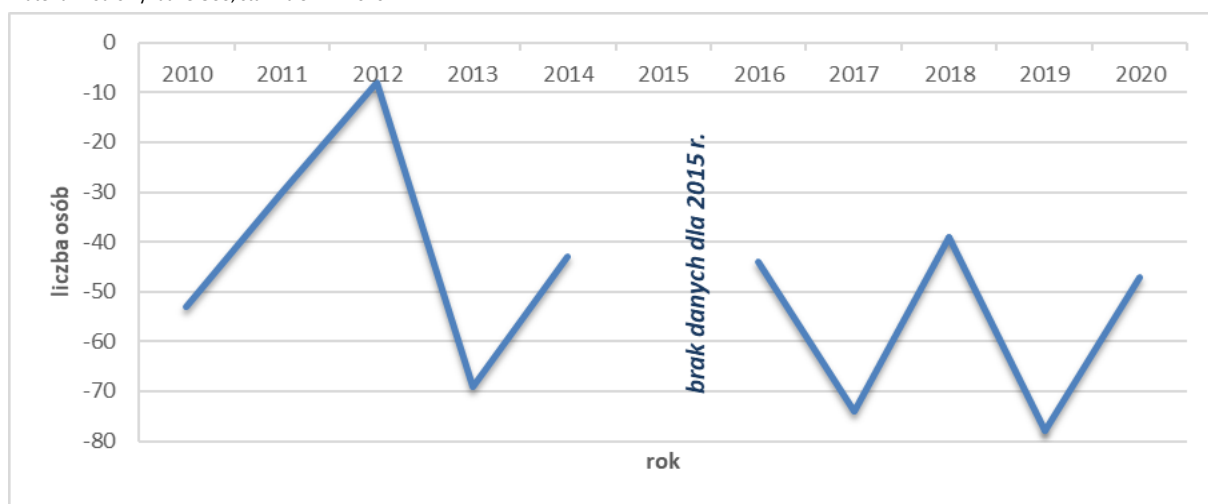
Tab. 10 Migracje w Mieście w latach 2010-2020

MIGRACJE WEDŁUG KIERUNKÓW												
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2010-2020
ZAMELDOWANIA												
Ogółem	188	170	184	146	184	bd*	147	174	176	175	129	152,1
Z miast	65	44	56	36	48	45	28	47	58	41	29	45,2
Ze wsi	114	117	123	105	130	117	115	127	117	131	98	117,6
Z zagranicy	9	9	5	5	6	bd*	4	0	1	3	2	4,0

²⁸ Materiał źródłowy: dane GUS – migracje wewnętrzne i zagraniczne: migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów i kierunku (miasto, wieś) oraz migracje gminne w ruchu wewnętrznym i zagranicznym., stan na 31.12.2020 r.

WYMELDOWANIA												
Ogółem	241	200	192	215	227	bd*	191	248	215	253	176	196,2
Do miast	126	124	91	124	125	131	103	143	125	148	97	121,5
Na wieś	109	73	95	83	90	61	82	87	85	97	74	85,1
Za granicę	6	3	6	8	12	-	6	18	5	8	5	7,0
SALDO MIGRACJI												
Ogółem	-53	-30	-8	-69	-43	bd*	-44	-74	-39	-78	-47	-44,1

*bd – brak danych, zgodnie z informacją GUS: wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe (w tym ze względu na wysoki błąd losowy próby w badaniach reprezentacyjnych, np. BAEL albo brak informacji porównywalnych
 Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 11 Saldo migracji w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

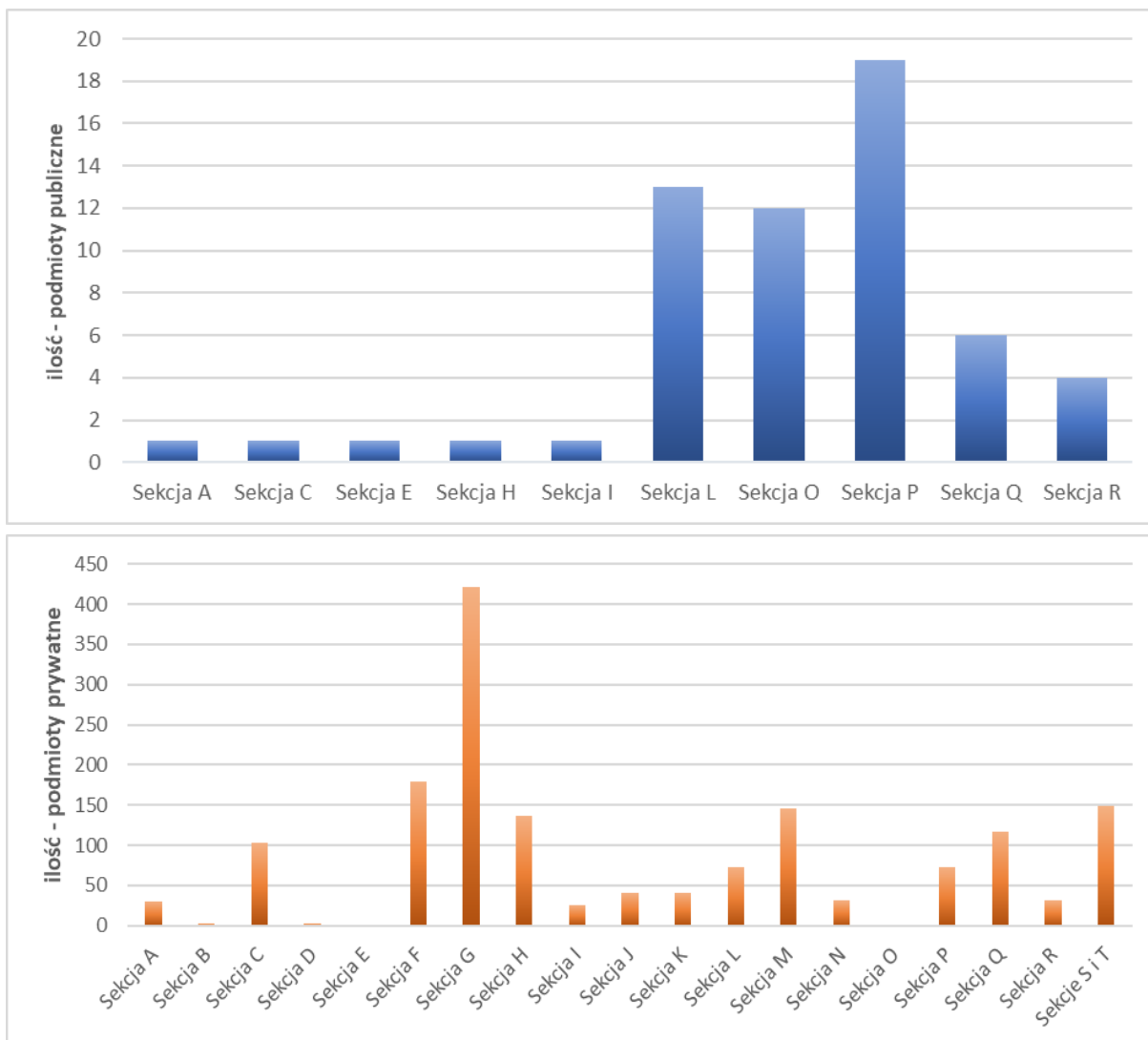
6.2 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Na terenie Miasta funkcjonują 1 663 podmioty gospodarcze, w tym 1 575 podmiotów zatrudniających 0-9 os., 70 podmiotów zatrudniających 10-49 os., 15 podmiotów zatrudniających 50-249 os. oraz 3 podmioty zatrudniające 250-999 os.²⁹

W sektorze publicznym zarejestrowanych jest 59 podmiotów, zaś w sektorze prywatnym 1 599. Sektor publiczny charakteryzuje się największym udziałem podmiotów publicznym w sekcji P (edukacja – 19), jak również w sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 13) i sekcji O (administracja publiczna i obrona narodowa - 12). W sektorze prywatnym dominuje działalność związana z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych (Sekcja G – 421)³⁰.

²⁹ Materiał źródłowy: dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON: podmioty wg klas wielkości, stan na 31.12.2020 r.

³⁰ Materiał źródłowy: dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON: podmioty wg sekcji i działów PKD, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 12 Podmioty gospodarcze wg sekcji działów PKD 2007 zarejestrowane na terenie Miasta

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
 - Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
 - Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
 - Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
 - Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
 - Sekcja F – Budownictwo
 - Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
 - Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
 - Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
 - Sekcja J – Informacja i komunikacja
 - Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
 - Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
 - Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
 - Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
 - Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
 - Sekcja P – Edukacja
 - Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
 - Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
 - Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
 - Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Podstawowe wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w mieście Przasnysz na tle powiatu przasnyskiego i województwa mazowieckiego zaprezentowano w poniższej tabeli. Przasnysz wyróżnia się wyższymi wskaźnikami, odnoszącymi się do liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, w porównaniu do powiatu, natomiast mniejszymi na tle

województwa. Mimo to niski wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej wyodrębniono w udziale fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych³¹.

Tab. 11 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Mieście

WSKAŹNIK	PRZASNYSZ	POWIAT PRZASNYSKI	WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE
	MIARA [szt. lub %]		
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	975	744	1 636
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	64	53	114
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	47	31	54
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	98	74	164
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	172,2	124,5	279,3
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	73	58	107
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,84	9,75	18,22
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	2,93	3,07	4,79
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	29	31	48
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	1	0	2
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	113	88	195
Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	4,80%	4,10%	3,30%
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	3,67%	2,55%	4,02%
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	9,17%	5,82%	8,53%
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	0,00%	0,00%	0,50%

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Najważniejsze przedsiębiorstwa koncentrują się w południowej części Przasnysza, szczególnie na obrzeżach miasta oraz w pobliżu drogi krajowej nr 57 i wojewódzkiej nr 544. Należą do nich zakłady usługowe lub produkcyjno-usługowe zajmujące się:

³¹ Materiał źródłowy: dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki: podmioty – wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

- sprzedażą i wypożyczaniem rowerów (Kross S.A., ul. Leszno 46);
- produkcją aparatury rozdzielczej (ABB Sp. z o.o., ul. Leszno 59);
- produkcją zbiorników hydroforowych, automatów wodociągowych (WIMEST Sp. j., ul. Romana Hoppe 7);
- produkcją opakowań, gospodarstwa domowego, chemii i kosmetyków (Jumida, ul. Królewiecka 20C);
- przewozem osób (PKS Przasnysz S.A., ul. Szosa Ciechanowska 4);
- sprzedażą wyrobów elektroinstalacyjnych (GAMA S. C., ul. Leszno 46);
- usługą napraw samochodów ciężarowych i dostawczych (Zakład Technicznej Obsługi Rolnictwa Sp. z o. o, ul. Szosa Ciechanowska 13);
- produkcją mebli (Krzysztof. Sp. z o.o., ul. Kolejowa 41D);
- usługą budowlaną (REMBUD DEVELOPMENT Sp. z o.o., Józefa Piłsudskiego 175);
- sprzedażą artykułów biurowych (Przedsiębiorstwo Handlowe "Aspra", Żwirki i Wigury 44).

6.3 PRACUJĄCY

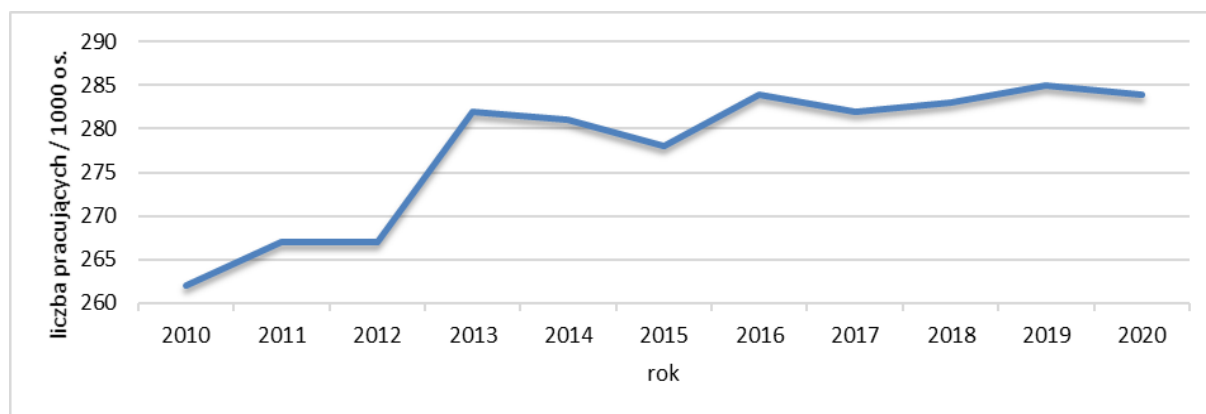
Na terenie miasta Przasnysz liczba pracujących w 2020 r. wynosiła 4 842 os., z czego ok. 55% ogółu mieszkańców stanowiły kobiety – 2 640, w przeciwieństwie do mężczyzn – 2 202. Obserwowana jest zdecydowana tendencja wzrostowa pracujących ogółem, a także w podziale na płeć³².

Tab. 12 Struktura osób pracujących na terenie miasta Przasnysz w latach 2010-2020

PRACUJĄCY [os.]											
PŁEĆ/ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mężczyźni	2 121	2 186	2 196	2 322	2 289	2 239	2 301	2 194	2 336	2 247	2 202
Kobiety	2 452	2 478	2 464	2 567	2 564	2 556	2 614	2 664	2 555	2 640	2 640
Ogółem	4 573	4 664	4 660	4 889	4 853	4 795	4 915	4 858	4 891	4 887	4 842

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Na przestrzeni lat 2010-2020 sukcesywnie wzrasta wartość współczynnika liczby osób pracujących przypadających na 1000 mieszkańców. W 2010 r. wskaźnik wynosił 262 os./1000 mieszk., natomiast w 2020 r. wskaźnik wzrósł do 284 os./1000 mieszk.³³.

Ryc. 13 Pracujący na 1000 mieszkańców w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

³² Materiał źródłowy: dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący w gminach wg płci, stan na 31.12.2020 r.

³³ Materiał źródłowy: dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący na 1000 ludności, stan na 31.12.2020 r.

6.4 BEZROBOCIE

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Miasta wynosi 6,6%, przy czym bezrobocie wśród mężczyzn to ok. 5,6%, a wśród kobiet ok. 7,7%. Zarejestrowanych bezrobotnych było 633 os., z czego 285 os. stanowili mężczyźni, a 348 os. kobiety³⁴.

Tab. 13 Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2006-2016

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [os.]											
PŁEĆ/ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	1058	1118	1156	1200	1057	941	790	654	666	577	633
Mężczyźni	485	510	534	569	512	421	345	277	296	245	285
Kobiety	573	608	622	631	545	520	445	377	370	332	348

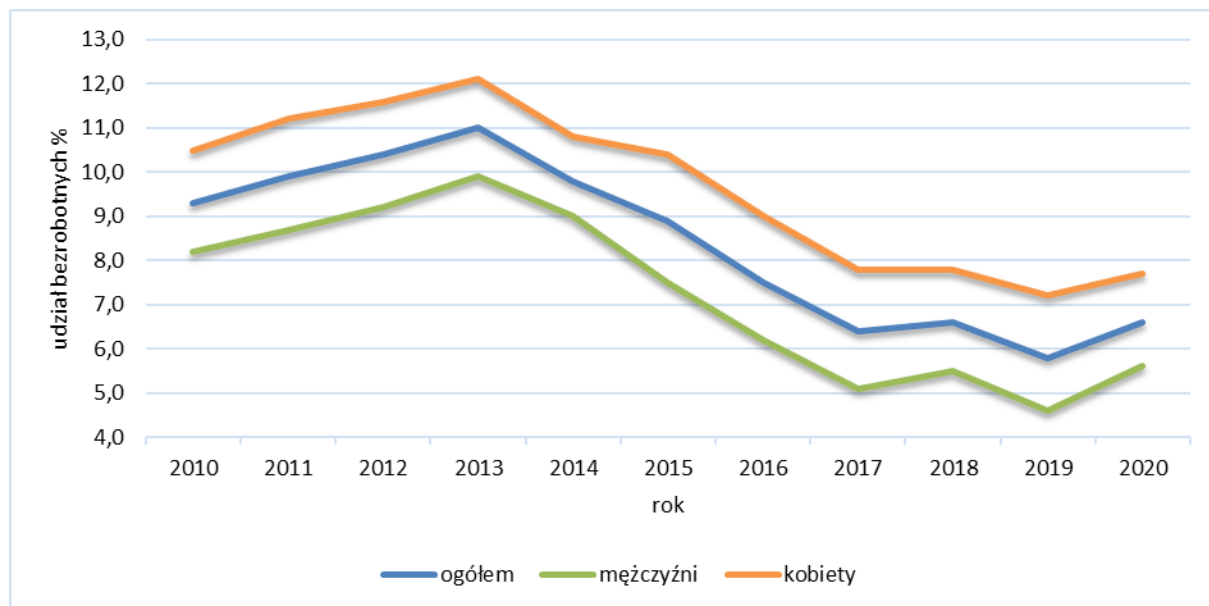
Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się znaczny spadek bezrobocia w mieście Przasnysz – liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła w okresie 2010-2020 o 425 osoby (ogólny udział bezrobotnych zmalał z poziomu ok. 9,3% w 2010 r. do ok. 6,6% w 2020 r.). Najwyższą liczbę bezrobotnych zanotowano w 2013 r. – 1 200 os. (11% ludności w wieku produkcyjnym).

Tab. 14 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście w latach 2010-2020

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM [%]											
PŁEĆ/ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	9,3	9,9	10,4	11,0	9,8	8,9	7,5	6,4	6,6	5,8	6,6
Mężczyźni	8,2	8,7	9,2	9,9	9,0	7,5	6,2	5,1	5,5	4,6	5,6
Kobiety	10,5	11,2	11,6	12,1	10,8	10,4	9,0	7,8	7,8	7,2	7,7

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 14 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście w latach 2010-2020

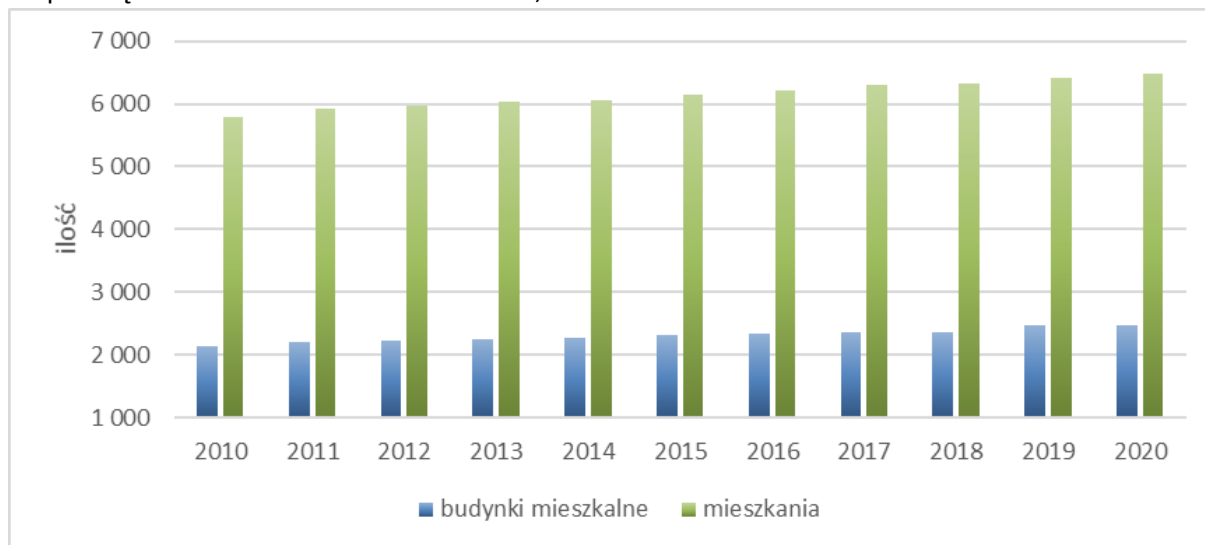
Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

³⁴ Materiał źródłowy: dane GUS – rynek pracy; bezrobocie rejestrowane: bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci, stan na 31.12.2020 r.

6.5 MIESZKALNICTWO

Na terenie Przasnysza występuje wzrost liczby budynków mieszkalnych. W latach 2010-2020 liczba budynków mieszkalnych wzrosła o 336, gdzie końcowy wartość na rok 2020 wyniosła: 2 465 budynków, natomiast mieszkań 6 490 (wzrost o 701 mieszkań). Podstawowe wskaźniki zasobów mieszkaniowych prezentują się następująco³⁵:

- całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań: 483 680 m²;
- przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania: 74,5 m²;
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę: 28,4 m²;
- mieszkania na 1000 mieszkańców: 380,5 szt.;
- przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie: 2,63 os.

Ryc. 15 Zasoby mieszkaniowe w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

W odniesieniu do struktury wyposażenia mieszkań w instalacje komunalne, na terenie Przasnysza występuje 6 436 mieszkań zasobnych w instalację wodociągową, 6 370 mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany, 6 330 mieszkań wyposażonych w łazienkę, 5 728 mieszkań z centralnym ogrzewaniem oraz 120 mieszkań z dostępem do gazu sieciowego. Udział mieszkań zasobnych w poszczególne instalacje w stosunku do ogółu mieszkań w Mieście jest następujący³⁶:

- mieszkania z instalacją wodociągową – 99,2%;
- mieszkania wyposażone w ustęp spłukiwany – 98,2%;
- mieszkania wyposażone w łazienkę – 97,5%;
- mieszkania z centralnym ogrzewaniem – 88,3%;
- mieszkania z dostępem do gazu sieciowego – 1,8%.

6.6 OŚWIATA

Miasto Przasnysz jest dobrze rozwiniętą jednostką z uwagi na działalność oświatową i opiekuńczą oraz zapewnienia możliwości zdobycia wykształcenia na wszystkich szczeblach naukowych.

³⁵ Materiał źródłowy: dane GUS – gospodarka mieszkaniowa i komunalna: zasoby mieszkaniowe: budynki mieszkalne oraz zasoby mieszkaniowe oraz zasoby mieszkaniowe - wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

³⁶ Materiał źródłowy: dane GUS – gospodarka mieszkaniowa i komunalna: zasoby mieszkaniowe: mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań oraz mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne- wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

Na terenie Miasta funkcjonują następującej placówki oświatowe³⁷:

- żłobki i kluby dziecięce:
 - Żłobek Miejski w Przasnyszu (ul. Świerczewo 8);
 - Żłobek „Małe Tubisie” (ul. Królewiecka 10);
 - Klub dziecięcy „Klubik z klasą” (ul. Piłsudskiego 75);
- przedszkola publiczne:
 - Miejskie Przedszkole Nr 1 (ul. Lipowa 8);
 - Miejskie Przedszkole Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi (ul. Świerczewo 8);
- szkoły podstawowe publiczne:
 - Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi (ul. Żwirki i Wigury 4);
 - Szkoła Podstawowa Nr 2 (ul. J. Kilińskiego 1);
 - Szkoła Podstawowa Nr 3 (ul. Orlika 48);
 - Szkoła Podstawowa Specjalna (ul. Leszno 61);
- szkoły ponadpodstawowe:
 - Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej (ul. Św. Stanisława Kostki 15);
 - Zespół Szkół Powiatowych im. mjr Henryka Sucharskiego (ul. Mazowiecka 25);
 - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (ul. Leszno 61);
- Szkoły policealne i wyższe:
 - Zespół Medycznych Szkół Policealnych (ul. Szpitalna 10);
 - Wyższa Szkoła Języków Obcych w Świeciu, Wydział Zamiejscowy w Przasnyszu (ul. Szosa Ciechanowska 6).

Należy nadmienić, iż przed przyjęciem Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe, w Szkole Podstawowa Nr 3 przy ul. Orlika 48 mieściło się Publiczne Gimnazjum im. Noblistów Polskich.

Według danych GUS w 2020 roku na terenie Miasta³⁸:

- współczynnik skolaryzacji w szkole podstawowej wyniósł: 119,48% brutto;
- współczynnik skolaryzacji w szkole podstawowej wyniósł: 118,43% netto;
- liczba szkół podstawowych wynosiła: 7;
- liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych wynosiła: 1 828;
- liczba placówek wychowania przedszkolnego: 17;
- liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego wynosiła: 1000.

Współczynnik skolaryzacji, dla szkół podstawowych w porównaniu z powiatem przasnyskim (93,24% brutto, 92,82% netto) jest niższy o około 26 pkt. %. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia.

6.7 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Na terenie Miasta funkcjonują obiekty związane z ochroną zdrowia i opieką społeczną, w tym siedem przychodni lekarskich i dziewięć aptek. Dodatkowo prowadzone są dwie praktyki lekarskie³⁹.

³⁷ Materiał źródłowy: dane UM – dostępne na stronie miasta: www.przasnysz.um.gov.pl

³⁸ Materiał źródłowy: dane GUS – szkolnictwo: skolaryzacji: współczynnik skolaryzacji oraz szkolnictwo podstawowe: szkoły podstawowe ogółem oraz wychowanie przedszkolne: przedszkola: wychowanie przedszkolne razem, stan na 31.12.2020 r.

³⁹ Materiał źródłowy: dane GUS – ochrona zdrowia i opieka społeczna: ambulatoryjna opieka zdrowotna oraz apteki i punkty apteczne, stan na 31.12.2020 r.

W Przasnyszu znajdują się obiekty związane z ochroną zdrowia i opieką społeczną⁴⁰:

- szpital powiatowy - Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej (ul. Sadowa 9);
- Przychodnia Zdrowia (ul. Sadowa 9);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska SUPERMED s.c. (ul. Świerczewo 40);
- Medyk NZOZ (ul. Mazowiecka 63);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Strefa Otwarta” (ul. Makowska 26 D);
- Przychodnia Świerczewo (ul. Świerczewo 35);
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. J. Kilińskiego 2).

W odniesieniu do szpitala powiatowego, funkcjonuje on jako Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej (SPZZOZ). Szpital dysponuje wysokiej klasy sprzętem medycznym, zapewnia całodobową specjalistyczną opiekę lekarską dla ludności powiatu przasnyskiego oraz w godzinach nocnych i w dniach wolnych od pracy placówek świadczących usługi medyczne w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Pogotowie Ratunkowe świadczy całodobowe usługi medyczne w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia powodującego zagrożenie życia. Szpitalny Oddział Ratunkowy jest wyposażony w sprzęt diagnostyczno-leczniczy, niezbędny do szybkiego diagnozowania i właściwego leczenia oraz dysponujący nowoczesną bazą techniczną i łóżkową. Możliwość szybkiego transportu pacjentów drogą lotniczą umożliwia lądowisko przyszpitalne⁴¹.

Jednostką wykonującą zadania w zakresie pomocy społecznej i wspierania rodziny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wśród szczegółowych zadań tej instytucji należy wymienić m.in. prowadzenie postępowań administracyjnych z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i alimentacyjnych, wypłacanie różnego rodzaju świadczeń (zasiłków) na rzecz klientów ośrodka, poradnictwo specjalistyczne (m.in. z zakresu profilaktyki społecznej i przeciwdziałania przemocy), udzielanie pomocy psychologicznej, a także prowadzenie różnorodnych form terapii oraz warsztatów edukacyjnych.

Ponadto na terenie Miasta działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się kontrolą placówek sprzedających napoje alkoholowe oraz czynnościami związanymi z szeroko pojętą pomocą uzależnionym i ich rodzinom.

W odniesieniu do pomocy społecznej, na obszarze Miasta w 2020 roku ok. 440 gospodarstw domowych skorzystało z pomocy społecznej, czyli ok. 1 100 osób⁴². Funkcjonowało 480 rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, w tym 981 dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Kwota jako przyznano na świadczenia rodzinne to 6 320 tys. zł, zaś na zasiłki rodzinne (wraz z dodatkami) 1 930 tys. zł.⁴³

6.8 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego, porządku i opieki nad bezpieczeństwem ludzi i ich mienia sprawuje Komenda Powiatowa Policji w Przasnyszu przy ul. Świerkowej 5. Komenda odpowiedzialna jest za pilnowanie przestrzegania prawa i ściganie przestępców, jak również zapewnienie ochrony i pomocy w sytuacjach kryzysowych zarówno wobec ludzi jak i mienia. KPP w Przasnyszu prowadzone są dwa wydziały: kryminalny oraz prewencji i ruchu drogowego. Ponadto obszar Miasta objęty jest stałym monitoringiem wizyjnym.

⁴⁰ Materiał źródłowy: dane UM – dostępne na stronie miasta: www.przasnysz.um.gov.pl.

⁴¹ Materiał źródłowy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz (2016).

⁴² Materiał źródłowy: dane GUS - ochrona zdrowia i opieka społeczna: beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej: gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej oraz osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, stan na 31.12.2020 r.

⁴³ Materiał źródłowy: dane GUS - ochrona zdrowia i opieka społeczna: świadczenia na rzecz rodziny: korzystający ze świadczeń rodzinnych oraz kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku, stan na 31.12.2020 r.

6.9 OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

Ochrona przeciwpożarowa jest zadaniem własnym Gminy, gdzie realizuje w szczególności zadania mające na celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Na terenie Przasnysza zadania w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego, realizuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej przy ul. Baranowskiej 44.

6.10 KULTURA

Na terenie Miasta funkcjonuje Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Nałkowskiej w Przasnyszu przy ul. Jarosława Dąbrowskiego 3 oraz Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej Nr 1 - wypożyczalnia i czytelnia dla dzieci, młodzieży, dorosłych przy ul. Orlika 27. W Mieście znajduje się również Biblioteka Pedagogiczna obejmująca literaturę pedagogiczną, psychologiczno-socjologiczną, popularno-naukową i klasykę literatury pięknej. Księgozbiór bibliotek liczy 57 474 egzemplarze, a w ciągu roku bibliotekę odwiedziło 2 796 czytelników, którzy średnio wypożyczyli 13 książek⁴⁴.

Miejski Dom Kultury w Przasnyszu im. Stanisława Ostoi-Kotkowskiego (ul. 3 Maja 16) pełni funkcję miejskiej instytucji kultury, która realizuje działania z zakresu wychowania, edukacji i rozpowszechniania kultury w dziedzinie:

- plastycznej (zajęcia plastyczne oraz w Pracowni Batiku MAMUT);
- muzycznej (zajęcia wokalne, zespoły muzyczne oraz grupa Ogniska Muzycznego);
- teatralnej (zajęcia Teatr-Gra);
- kinowej (klub filmowy);
- tanecznej (Zespół Tańców Historycznych)⁴⁵.

Na podstawie danych GUS w Miejskim Domu Kultury wyodrębniono 8 grup artystycznych do których przynależało 105 osób, w tym 39 dzieci⁴⁶. Dodatkowo w 2020 r. odbyło się 74 imprez kulturowych, w których uczestniczyło 4 840 osób. Poniżej wymieniono poszczególne wydarzenia według rodzaju⁴⁷:

Tab. 15 Wydarzenia kulturalne w Mieście w roku 2020

RODZAJ WYDARZENIA KULTURALNEGO	ILOŚĆ WYDARZEŃ [SZT.]	LICZBA UCZESTNIKÓW [OS.]
Seanse filmowe	12	420
Wystawy ogółem	7	770
Koncerty	15	600
Prelekcje, spotkania, wykłady	19	320
Konkursy	3	90
Pokazy teatralne	11	2 400
Konferencje	4	200
Warsztaty	3	40

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

⁴⁴ Materiał źródłowy: dane GUS – kultura: biblioteki: biblioteki publiczne, stan na 31.12.2020 r.

⁴⁵ Materiał źródłowy: dane UM – dostępne na stronie miasta: www.przasnysz.um.gov.pl.

⁴⁶ Materiał źródłowy: dane GUS – kultura: działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic: grupy artystyczne i członkowie, stan na 31.12.2020 r.

⁴⁷ Materiał źródłowy: dane GUS – kultura: działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic: imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy, stan na 31.12.2020 r.

Na terenie Miasta znajduje się Muzeum Historyczne w Przasnyszu (ul. Rynek 2), które zajmuje się gromadzeniem zbiorów, ich opracowywaniem, przechowywaniem i konserwacją. Ponadto muzeum prowadzi działalność kulturalno-oświatową polegającą na wystawiennictwie, organizacji sesji popularnonaukowych, spotkań, odczytów, lekcji muzealnych, warsztatów. W muzeum znajdują się wystawy stałe pt. „Wielka Wojna w Przasnyszu. 100. rocznica wybuchu I wojny światowej” oraz „Złoty wiek Przasnysza”. Według danych GUS Muzeum Historyczne posiada zbiory muzealne w liczbie - 5 699 sztuk muzealiów. W 2020 roku obiekt przyjął 1 198 zwiedzających oraz zorganizowano 38 imprez oświatowych oraz zaprezentowano 10 wystaw czasowych⁴⁸.

6.11 SPORT

Na terenie miasta Przasnysz za główną działalnością sportowo-rekreacyjną odpowiada Ośrodek Sportu i Rekreacji zlokalizowany przy ul. Makowskiej. W jego skład wchodzi:

- stadion piłkarski z 400 m ośmiotorową bieżnią okólną z mączki ceglanej z trybunami na 680 miejsc siedzących, w tym 360 pod trybuną krytą;
- piłkarskie boisko treningowe ze sztuczną nawierzchnią – 103 miejsca siedzące;
- 2 korty tenisowe o nawierzchni ceglastej;
- boisko do piłki siatkowej plażowej;
- boisko wielofunkcyjne o powierzchni 1500 m² do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną czy tenisa;
- pawilon sportowo-rekreacyjny, wyposażony w siłownię, salę aerobową, salę wielofunkcyjną, saunę i szatnie.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w 2020 roku był siedzibą i bazą treningową klubów sportowych, w tym:

- Miejskiego Klubu Sportowego;
- Ludowego Klubu Sportowego Przasnysz;
- Klubu Sportowego Przaśnik Przasnysz;
- Auto Moto Klubu Rzemieślnik.

Do pozostałych obiektów sportowo-rekreacyjnych należą m.in.⁴⁹:

- Miasteczko Ruchu Drogowego;
- skatepark przy ul. Makowskiej;
- place zabaw;
- obiekty sportowe w Parku Miejskim (plac zabaw, siłownia na świeżym powietrzu);
- obiekty sportowe przy szkołach podstawowych (sale gimnastyczne, boiska wielofunkcyjne, place zabaw);
- park linowy;
- lodowisko powiatowe.

6.12 TURYSTYKA

Miasto Przasnysz nie stanowi obecnie, pomimo znacznego potencjału, istotnego ośrodka turystycznego. Z oferty turystycznej korzystają przede wszystkim mieszkańcy Miasta i okolic.

O wspomnianym, znacznym potencjale turystycznym Przasnysza świadczą m.in. obiekty zabytkowe i tzw. baza materialna turystyki.

⁴⁸ Materiał źródłowy: dane GUS – kultura: muzea: imprezy oświatowe w muzeach oraz muzea w gestii samorządu gmin, powiatów i miast na prawach powiatu oraz wystawy w kraju, stan na 31.12.2020 r.

⁴⁹ Materiał źródłowy: dane UM – dostępne na stronie miasta: www.przasnysz.um.gov.pl

Do zabytkowych obiektów turystycznych znajdujących się na terenie Miasta możemy zaliczyć⁵⁰:

- pobernardyński Zespół Klasztorny Bernardynów wpisany na listę Kanonu Krajoznawczego Polski;
- klasycystyczny Ratusz wzniesiony pod koniec XVIII wieku;
- Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z lat 1474-1485;
- Przestrenny Układ Komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej za czasów I wojny światowej;
- Kościół św. Klary i Józefa w Przasnyszu z lat 1609-1616 (Zespół Klasztorny Bernardynek);
- klasycystyczny murowany dom przy ul. 3 Maja wzniesiony w 1807 r.;
- zespół dawnej Szkoły Rolniczej z przełomu XIX i XX wieku położony w parku krajobrazowym;
- Park miejski im. Tadeusza Kościuszki z rzeką Węgiełka założony w I połowie XIX wieku;
- budynek Domu Pomocy Społecznej z początku XX wieku;
- Dom Kultury przy ul. 3 Maja nawiązujący do architektury neoklasycystycznej;
- budynki zespołu koszarowego jednostki wojskowej (budynki nr 3, 5, 6, 7 i 10, ul. Makowska);
- Pomnik przy ul. Zawodzie wzniesiony w 1966 r. ku czci rozstrzelanych zakładników, mieszkańców powiatu przasnyskiego;
- Pomnik Niepodległości odsłonięty w 2008 roku - obok Miejskiego Domu Kultury;
- Miejsca pamięci zlokalizowane na terenie cmentarza parafialnego przy ul. Ostrołęckiej.

Bazę noclegową w mieście Przasnysz tworzą wszelkie obiekty i urządzenia umożliwiające nocleg poza miejscem zamieszkania. Wśród bazy noclegowej wyróżniamy: Hotel „Imperium” (ul. Leszno 50 A) i Hotel „Milenium” (ul. Leszno 4AB), Wojskowa Agencja Mieszkaniowa - Internat Garnizonowy (ul. Makowska 1/2) oraz Gościniec IWA (ul. Targowa 5).

Bazę żywieniową stanowią wszelkie obiekty gastronomiczne służące zaspokojeniu potrzeb żywnościowych turystów, takie jak restauracje, kawiarnie, bary, punkty gastronomiczne. W grupie tej możemy wyznaczyć m.in.: Restauracje „Milenium” (ul. Leszno 4AB), Restauracje „Imperium” (ul. Leszno 50 A), Zajazd Staropolski (ul. Piłsudskiego 2D), Cafe Rynek Przasnysz (ul. Rynek 1), Manhattan Pizza (ul. Piłsudskiego 2) czy Bar "Smakosz" (ul. Sienkiewicza 17).

Na bazę komunikacyjną składa się sieć połączeń, dróg i szlaków komunikacyjnych. Do bazy komunikacyjnej miasta Przasnysz w szczególności zalicza się sieć dróg publicznych, w tym drogę krajową nr 57, drogi wojewódzkie nr 544 i nr 617, dworzec autobusowy oraz ścieżki rowerowe.

Ponadto na terenie Miasta znajdują się pracownicze ogrody działkowe i rekreacyjne, których użytkownikami są mieszkańcy. Zlokalizowane są one w przede wszystkim w północnej części Miasta.

Dodatkowym atutem rekreacyjno-turystycznym jest Lotnisko Przasnysz, zlokalizowane około 800 m od granicy Miasta, które w ofercie swojej oferuje skoki spadochronowe, loty widokowe szybowcem lub samolotem.

⁵⁰ Materiał źródłowy: dane UM – dostępne na stronie miasta: www.przasnysz.um.gov.pl

7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą dotyczyć środowiska naturalnego, działalności człowieka, a także zdarzeń spowodowanych działaniem sił przyrody.

7.1 ZAGROŻENIA ZALEWOWE

Na obszarze miasta Przasnysz nie występują „obszary szczególnego zagrożenia powodzią”, w rozumieniu ustawy Prawo wodne.

Niemniej jednak należy podkreślić, iż intensywne opady deszczu w okresie letnim lub gwałtowne topnienie dużej ilości pokrywy śnieżnej podczas wczesnej wiosny, przyczynić się mogą do podwyższenia poziomu wód gruntowych i powstania lokalnych rozlewisk. Tego typu zjawisko może mieć potencjalnie miejsce na terenach położonych w bliskim sąsiedztwie dolin rzecznych, na obszarach zabagnionych z płytko zalegającą pierwszą warstwą wodonośną oraz w obrębie lokalnych zagłębień bezodpływowych. Tereny te obejmują jednak stosunkowo niewielkie arealy w skali Miasta, na co wpływ ma przede wszystkim budowa geologiczna i ukształtowanie terenu (położenie w większości na zdenudowanej wysoczyźnie morenowej, gdzie powierzchnią warstwę litologiczną tworzą głównie utwory trudno przepuszczalne, natomiast poziom wód wodonośnych znajduje się głęboko) – najbardziej narażonym na zjawisko podtopień jest dno doliny Węgierki. W celu ochrony przed zjawiskiem podtopień w dolinie Węgierki oraz w celu ochrony korytarza ekologicznego należałoby wykluczyć z zabudowy dno dolinne rzeki (za wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej).

Ponadto w związku z postępującymi zmianami klimatycznymi obserwowane są coraz częstsze, ekstremalne stany pogodowe, a w tym m.in. nawałne deszcze. Te z kolei są coraz częściej przyczyną tzw. powodzi opadowych, określanych również jako powodzie błyskawiczne (*flash flood*). Narażone są szczególnie rejony zwartej, intensywnej zabudowy Przasnysza, gdzie występuje uszczelniona powierzchnia, niedostatecznie rozwinięta jest sieć hydrograficzna oraz możliwa czasowa niewydolność systemu kanalizacji deszczowej (w przypadku istnienia takiej infrastruktury), wywołana intensywnym opadem atmosferycznym. Powodzie opadowe mają krótkotrwały, ale gwałtowny przebieg.

7.2 ZAGROŻENIA RUCHAMI MASOWYMI

Na obszarze Przasnysza nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. Obszar w przeważającej części położony jest w obrębie zdenudowanej wysoczyźnie morenowej oraz równinie sandrowej gdzie spadki terenowe nie przekraczają 5°. Miasto oznacza się przeważnie płaskim lub lekko falistym ukształtowaniem powierzchni terenu.

7.3 ZAGROŻENIA ZANIECZYSZCZENIEM POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Do najważniejszych, potencjalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza w mieście Przasnysz należy zaliczyć:

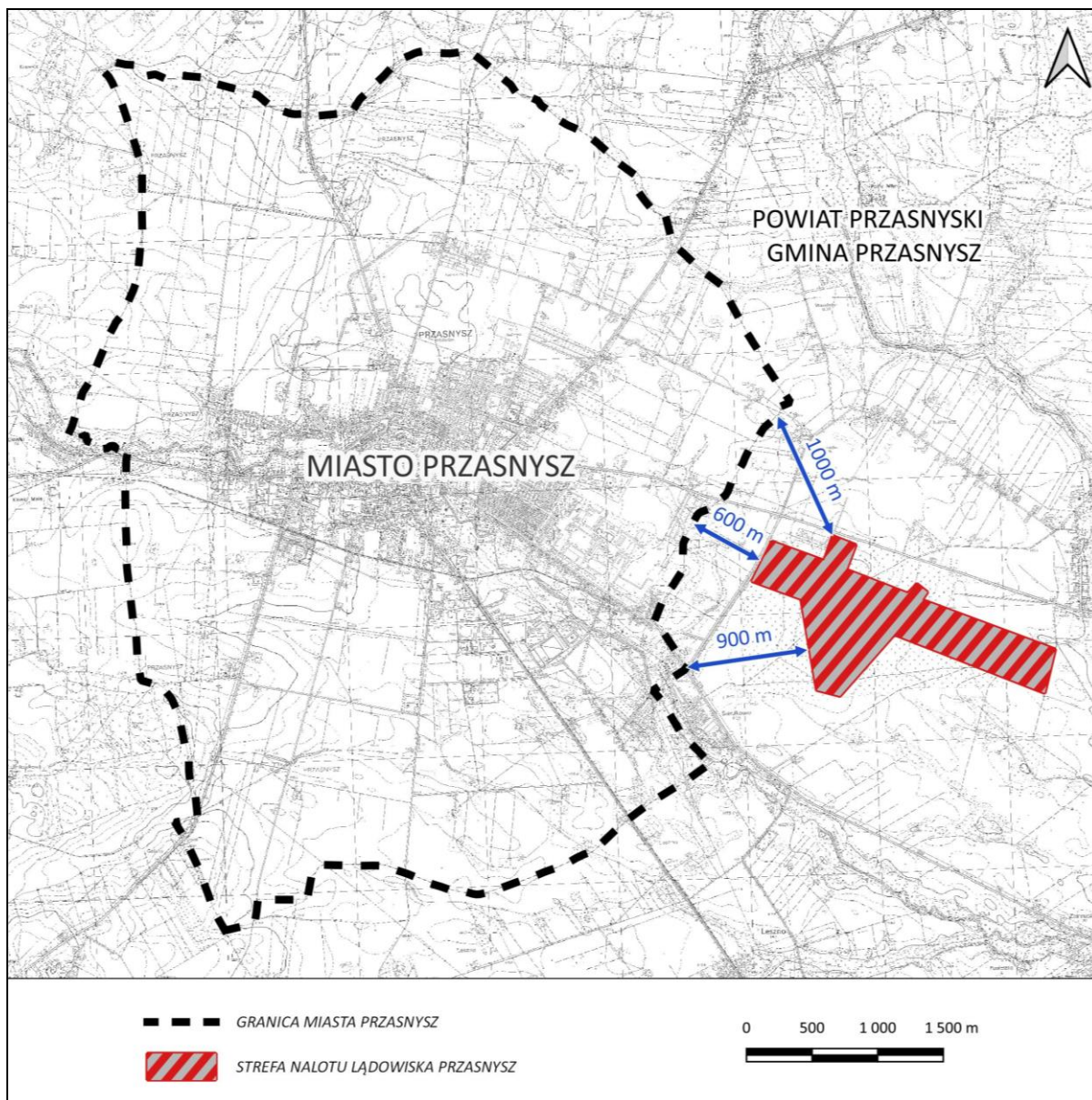
- źródła naturalne, związane z procesami i zagrożeniami przyrodniczymi takimi jak np. pożary lasów, wyciewy z terenów bagiennych (m.in. metanu), erozję gleb, pylenie z terenów zielonych;
- źródła antropogeniczne związane z działalnością człowieka, tzn.:

- emisja punktowa, związana z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi, odprowadzającymi substancje do powietrza emitorem w sposób zorganizowany (w odniesieniu do Przasnysza w szczególności dotyczy to zakładów produkcyjnych, elektrowni ciepłej, miejskiej oczyszczalni ścieków);
- emisja liniowa, związana z transportem samochodowym i emisją spalin, uzależniona od charakterystyki ruchu, rodzaju pojazdów i stosowanego w nich paliwa oraz rodzaju i jakości nawierzchni tras (na terenie Miasta najbardziej zagrożone emisją liniową są tereny mieszkaniowe położone wzdłuż ponadlokalnych szlaków komunikacyjnych tzn. drogi krajowej nr 57 oraz dróg wojewódzkich nr 544 i 617). Ponadto źródłem emisji zanieczyszczeń są także przebiegające drogi powiatowe oraz gminne w centralnej części Przasnysza, gdzie obserwować można wyższe natężenie ruchu drogowego;
- emisja powierzchniowa, związana z emisją z indywidualnego ogrzewania mieszkań i budynków w sektorze komunalno-bytowym, na którą najbardziej narażone są tereny zwartej zabudowy, o niskim stopniu przewietrzania, zwłaszcza nie podłączone do sieci ciepłowniczej Miasta.

7.4 ZAGROŻENIA HAŁASEM

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko, charakteryzującym się mnogością źródeł i powszechnością występowania we wszystkich środowiskach biosfery. W warunkach miasta Przasnysz do głównych, potencjalnych źródeł pogarszania klimatu akustycznego należy zaliczyć:

- hałas komunikacyjny (drogowy i lotniczy) – oddziałujący w coraz większym stopniu na środowisko i zdrowie ludności, z uwagi na sukcesywny wzrost liczby środków transportu. Hałas ten powodowany jest ruch pojazdów silnikowych poruszających się po drogach, zwłaszcza po drogach charakteryzujących się największym nasileniem ruchu drogowego w Gminie, tzn. na drodze krajowej nr 57 oraz drogach wojewódzkich nr 544 i 617, ze stosunkowo wysokim udziałem pojazdów ciężkich. Ponadto źródłem pogarszania klimatu akustycznego są także drogi powiatowe i gminne przebiegające w centralnej części Miasta, gdzie występuje koncentracja osiedli mieszkaniowych. Incydentalny i okresowy hałas komunikacyjny może być również związany z funkcjonowaniem lotniska szkoleniowego, znajdującego się ok. 800 m na wschód od granic administracyjnych Miasta;
- hałas przemysłowy, usługowy i komunalny – powoduje go przede wszystkim praca maszyn i instalacji wykorzystywanych w działalności produkcyjnej (m.in. instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy, urządzenia nagłaśniające). Na terenie Przasnysza znajdują się stosunkowo liczne zakłady remontowo-naprawcze oraz obiekty handlowe i gospodarcze, mogące stanowić potencjalne źródło pogarszania klimatu akustycznego. Ponadto, źródłem hałasu mogą być także restauracje, kluby i inne obiekty realizujące funkcje gastronomiczno-rozrywkowe. Nie mniej warto zaznaczyć, że w Przasnyszu nie występują szczególnie istotne źródła hałasu pochodzenia przemysłowego, usługowego lub komunalnego, które w sposób znaczący oddziaływałyby na klimat akustyczny;
- hałas rolniczy – pochodzący z działalności rolniczej, powoduje go przede wszystkim praca maszyn rolniczych, które stanowią jedynie lokalne i okresowe uciążliwości akustyczne. Dotyczy to głównie obrzeży Miasta, gdzie prowadzone są prace rolnicze.

Ryc. 16 Strefa nalogu lądowiska Przasnysz

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przasnysz, 2017.

7.5 ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Źródłem promieniowania jest każde urządzenie (każda instalacja), w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne, w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radia, urządzenia radiowo-nawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu, itp. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od sieci i urządzeń energetycznych;
- w paśmie od 300 MHz do 40 000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych (największy udział mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii; antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi).

Na terenie Przasnysza źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są przede wszystkim linie energetyczne wysokiego napięcia (WN) 110 kV relacji: Ostrołęka – Przasnysz, Przasnysz – Chorzele oraz Ciechanów – Przasnysz, a także stacja elektroenergetyczna GPZ „Przasnysz” 110/15 kV.

Infrastruktura elektroenergetyczna zlokalizowana na terenie Miasta jest co prawda źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, jednak nie stanowi zagrożenia dla zdrowia i życia ludności. Linie elektroenergetyczne spełniają dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, zaś stacje bazowe telefonii komórkowej (8 położonych w obrębie granic administracyjnych) muszą odpowiadać wymaganiom norm technicznych, co wymusza rygorystyczne zasady dotyczące sposobów mocowania anten stacji bazowych, tak aby były oddalone od miejsc dostępnych dla ludności.

7.6 POŻARY LASÓW I ZAGROŻENIA MIEJSCOWE

Na terenie Przasnysza zbiorowiska leśne i zadrzewione obejmują znikomy obszar, co w znacznym stopniu zmniejsza prawdopodobieństwo wystąpienia pożaru. Niemniej jednak należy podkreślić, iż istnieje potencjalne ryzyko wystąpienia tego zagrożenia.

- W zestawieniu warunków miasta Przasnysz do potencjalnych przyczyn pożarów należy zaliczyć:
- nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalniczki;
 - nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych i instalacji;
 - wady środków transportu oraz niezachowanie zasad bezpieczeństwa środków transportu;
 - wyładowania atmosferyczne oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe jak huragany i silne wiatry;
 - podpalenia (w tym roślinności porastającej grunty rolne);
 - nietypowe zachowania się zwierząt, owadów stwarzające zagrożenie.

Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przasnyszu, w 2020 roku na terenie Miasta odnotowano łącznie ok. 459 zagrożeń pożarowych i miejscowych, czyli prawie o 62% interwencji więcej niż rok wcześniej. Wzrost działań straży pożarnej był skutkowany od pandemii epidemiologicznej. Przasnyscy strażacy brali udział w budowie oraz obsłudze polowych izb przyjęć, dostarczaniem żywności do osób objętych kwarantanną, informowaniem ludności oraz transportem środków ochrony indywidualnej i dezynfekcji. Dodatkowo najwięcej osób poszkodowanych było podczas wypadków drogowych⁵¹.

Tab. 16 Zagrożenie pożarowe i miejscowe zidentyfikowane na terenie miasta Przasnysz w latach 2019-2020

RODZAJ INTERWENCJI	2019	2020
Požary	31	41
Miejscowe zagrożenia	121	392
Fałszywe alarmy	23	26
Razem	175	459

Materiał źródłowy: dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przasnyszu.

⁵¹ Materiał źródłowy: Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przasnyszu, stan na 2020 r.

7.7 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ANTROPOGENICZNE, W TYM ZAGROŻENIA POWAŻNĄ AWARIĄ

Na terenie miasta Przasnysz zagrożenie wynikające z wystąpienia poważnej awarii przemysłowej nie jest szczególnie wysokie. Co prawda znajdują się tutaj stosunkowo liczne zakłady produkcyjne, natomiast nie zostały one zakwalifikowane jako potencjalni sprawcy poważnych awarii przemysłowych, tzn.:

- nie znajdują się zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR),
- nie znajdują się zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR),
- nie znajdują się zakłady pozostałe, których działalność może spowodować poważną awarię (PSPA).

Jednocześnie podkreśla się, iż występujące na terenie Miasta obiekty produkcyjne są narażone, jak każdy zakład tego typu, na wystąpienie zdarzeń losowych, np. awarii sprzętu, pożarów itp. W związku z czym konieczne jest przestrzeganie rygorystycznych przepisów prawa oraz zachowanie wszelkich środków ostrożności.

Ponadto na terenie Przasnysza zagrożenie wystąpienia awarii jest związane również z funkcjonowaniem sieci infrastruktury, zwłaszcza sieci gazowej średniego ciśnienia oraz ponadlokalnych szlaków komunikacyjnych (zwłaszcza droga krajowa nr 57 oraz drogi wojewódzkie nr 544 i 617), jako potencjalne trasy przewozu substancji niebezpiecznych.

8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY ⁵²

8.1 ANALIZA EKONOMICZNA

ROLNICTWO

Przestrzenie rolnicze przeważają na terenie Przasnysza (ok. 78% powierzchni ogólnej Miasta). Wśród nich swój największy udział w powierzchni gruntów rolnych mają grunty orne. Obejmują one łącznie 1 627 ha, co stanowi 82,7% wszystkich gruntów rolnych. Następnie znajdują się łąki trwałe z udziałem 6,3% (124 ha) oraz pastwiska trwałe 6% (118 ha). Grunty rolne zabudowane stanowią zaś 3,6% (71 ha) powierzchni gruntów rolnych.

O przydatności rolniczej gleb decydują tzw. kompleksy przydatności rolniczej gleb. W obrębie granic Miasta wykształciły się gleby o zróżnicowanych warunkach dla produkcji rolniczej, w tym grunty o korzystnych warunkach agroekologicznych: kompleksy gruntów ornyc pszenicy bardzo dobrej, kompleksy gruntów ornyc pszenicy dobrej, kompleksy użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych (zob. rozdz. 3.10).

Dane Powszechnych Spisów Rolnych ⁵³ wskazują, że liczba gospodarstw rolnych w Przasnyszu wyraźnie spada: w 2002 roku było ich 475, w 2010 roku było 351, zaś w 2020 ich liczba wynosiła tylko 216 (spadek o 259 gospodarstw rolnych). Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych w 2020 roku przedstawia się następująco:

- gospodarstwa 1 - 5 ha: 94;
- gospodarstwa 5 - 10 ha: 59;
- gospodarstwa 10 -15 ha: 18;
- gospodarstwa 15 ha i więcej: 45.

Pomimo przeważającej ilości przestrzeni rolniczych na terenie Miasta, znaczenie rolnictwa jest stosunkowo niskie. Na przestrzeni lat obserwuje się spadek gospodarstw rolnych, a większość nich to gospodarstwa o małej powierzchni, szczególnie o 1-5 ha. Tylko niewielka część mieszkańców utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa – co raz większa część mieszkańców traktuje rolnictwo jako zajęcie dodatkowe, uzupełniające. W 2020 roku w gospodarstwach rolnych było zatrudnionych 390 osób, co stanowi niespełna 2% ogólnej liczby mieszkańców Miasta.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę warunki agroekologiczne rozwoju rolnictwa w Mieście, a także obserwowany trend spadkowy w liczbie gospodarstw rolnych i ekonomicznego znaczenia rolnictwa, przewiduje się dalszy, sukcesywny spadek liczby ludności zajmującej się wyłącznie gospodarką rolną, a co za tym idzie stopniowe przechodzenie z działalności rolniczej na nierolniczą. Zjawisko to będzie miało przełożenie na zapotrzebowanie społeczeństwa na nowe tereny usługowe lub produkcyjne.

⁵² Przedstawione w niniejszym rozdziale analizy, szacunki i prognozy, w tym zastosowane metodologie, oparto m.in. o materiały informacyjne Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa (MIB), w tym materiały szkoleniowe :

– *Bilansowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę według obowiązujących przepisów*; przedstawienie wybranych przykładów, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

– *Określenie potrzebnej, całkowitej chłonności obszarów zainwestowania gminy*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

– *Określenie chłonności obszarów istniejącej zabudowy i obszarów przeznaczonych do zabudowy w planach miejscowych*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

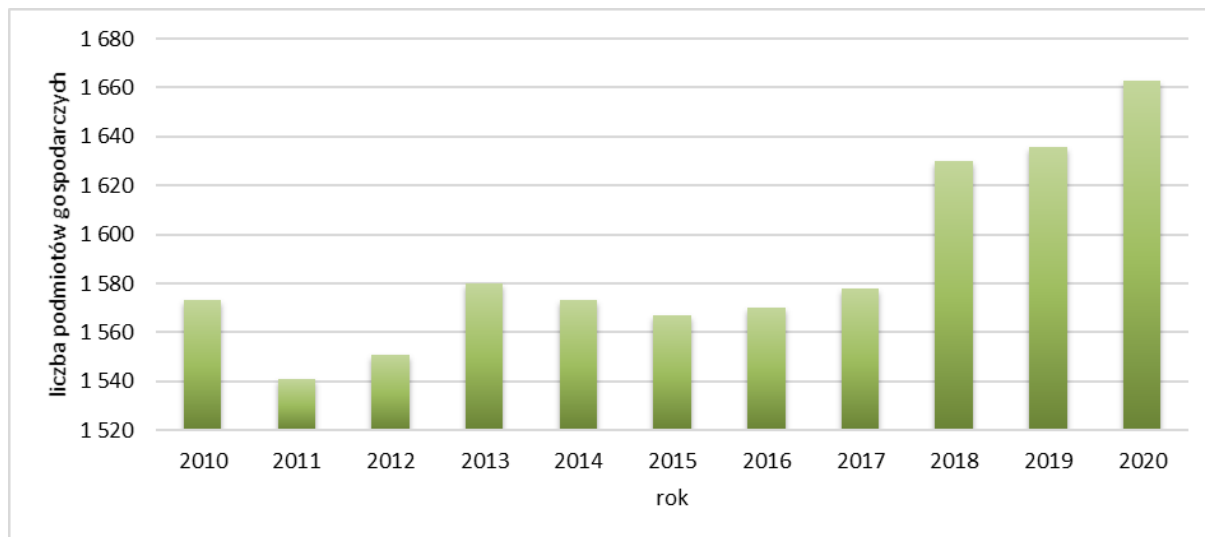
– *Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

– *Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

⁵³ Materiał źródłowy: Dane GUS – powszechne spisy rolne: PSR 2002 wg siedziby gospodarstwa, PSR 2010 wg siedziby gospodarstwa i PSR 2020 wg siedziby gospodarstwa

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Na terenie gminy miejskiej funkcjonuje 1 636 podmiotów gospodarczych (por. rozdz. 6.2.). Na przestrzeni ostatniego wielolecia obserwuje się wzrost ich liczebności o ok. 5%, z 1 573 w 2010 r. do 1 636 w 2020 r.⁵⁴. Największą liczbę podmiotów gospodarczych występuje w klasyfikacji podmiotów o wielkości do powierzchni 9 ha – 1 575 (ok. 95%), następnie od 10 do 49 ha - 70 podmiotów gospodarczych oraz powyżej 50 ha – 18 podmiotów gospodarczych.

Ryc. 17 Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Miasta w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

W przeliczeniu na 10 tys. osób w wieku produkcyjnych na terenie Przasnysza znajduje się około 1 722 podmiotów gospodarczych, podczas gdy w powiecie przasnyskim jest to 1 244,2 podmiotów⁵⁵. W ciągu ostatnich lat udział podmiotów gospodarczych na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym na terenie Miasta wzrósł o ok. 340,6, natomiast w powiecie przasnyskim wzrost ten był nieco mniejszy, bo zaś o 227,2. Wyższe wskaźniki niż średnio w powiecie świadczą o relatywnie wysokim poziomie przedsiębiorczości skupionym w obszarze Miasta.

Najważniejsze przedsiębiorstwa koncentrują się w południowej części Przasnysza, szczególnie na obrzeżach Miasta oraz w pobliżu drogi krajowej nr 57 i wojewódzkiej nr 544 (por. rozdz. 6.2.). Na podstawie obserwowanej tendencji można przypuszczać, że w przyszłości liczba podmiotów gospodarczych będzie w dalszym ciągu sukcesywnie wzrastać.

Konkluzja:

Zakładając dalszy rozwój przedsiębiorczości w Przasnyszu, należy spodziewać się wzrastającego zapotrzebowania na tereny rozwojowe, w tym związanego z potrzebą zaspokajania potrzeb gospodarczych (tereny usługowe, produkcyjne) i pośrednio potrzeb mieszkaniowych.

Szansą na zwiększenie dynamiki rozwoju przedsiębiorczości Przasnysza są nie tylko czynniki ekonomiczne, ale jest nią również stymulowanie branży produkcyjno-usługowej w wymiarze przestrzennym, poprzez wytypowanie terenów aktywizacji gospodarczej i nowych potencjalnych terenów inwestycyjnych w obrębie Miasta.

⁵⁴ Materiał źródłowy: dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON: podmioty wg klas wielkości, stan na 31.12.2020 r.

⁵⁵ Materiał źródłowy: dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki: podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, stan na 31.12.2020 r.

ROZWÓJ LOKALNY – FINANSOWANIE

Podstawowym celem działalności gminy miejskiej jest zapewnienie jak najlepszych warunków dla funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej. Realizacja tego działania wymaga zapewnienia stałego dopływu środków, które są niezbędne do finansowania odpowiedniego poziomu dóbr i usług publicznych służących do zaspokajania potrzeb społeczności, a także przedsięwzięć o charakterze rozwojowym.

W procesie strategicznego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego zasadniczą rolę odgrywa możliwość finansowania poszczególnych przedsięwzięć. Możliwości finansowe gminy miejskiej, w powiązaniu z jakością zarządzania, stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w pożądanym kierunku, akceptowanym społecznie, ekonomicznie i środowiskowo, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

Między rozwojem lokalnym, a finansami Przasnysza występują wzajemne powiązania i uwarunkowania, Miasto bowiem ponosi najpierw wydatki, w określonych działach, aby mógł dokonać się rozwój społeczno-gospodarczy.

Istotnym elementem w kształtowaniu polityki rozwoju danej jednostki administracyjnej jest Budżet Miasta, będący głównym źródłem finansowania usług publicznych i inwestycji związanych z realizacją zadań infrastrukturalnych. Działania te stwarzają warunki do inwestowania dla podmiotów gospodarczych i poprawy standardów życia mieszkańców.

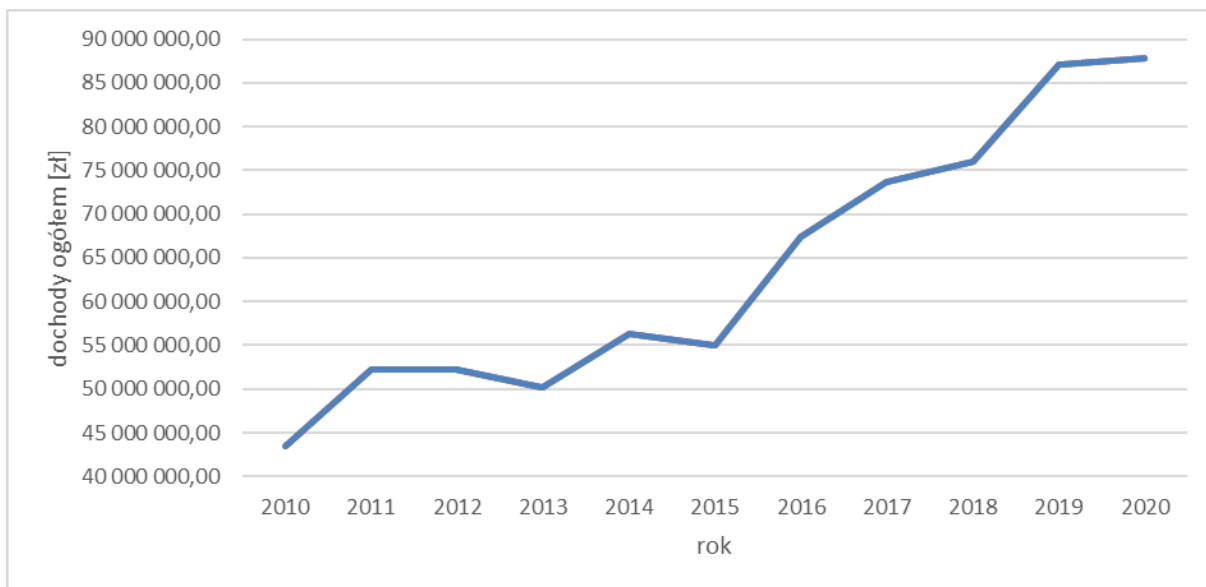
Poniżej przedstawiono analizę dochodów i wydatków gminy, w tym tempo ich wzrostu w latach 2010-2020.

Tab. 17 Dochody ogółem Miasta w latach 2010-2020

ROK	DOCHODY OGÓŁEM [zł]	DOCHÓD GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA [zł]
2010	43 411 504,68	2 485,20
2011	52 173 212,89	2 991,07
2012	52 191 380,22	2 986,97
2013	50 165 211,05	2 886,87
2014	56 371 141,65	3 251,49
2015	55 064 166,25	3 187,51
2016	67 447 742,34	3 915,01
2017	73 683 820,37	4 269,30
2018	76 034 031,12	4 421,10
2019	87 046 494,91	5 042,08
2020	87 877 754,02	5 121,08

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

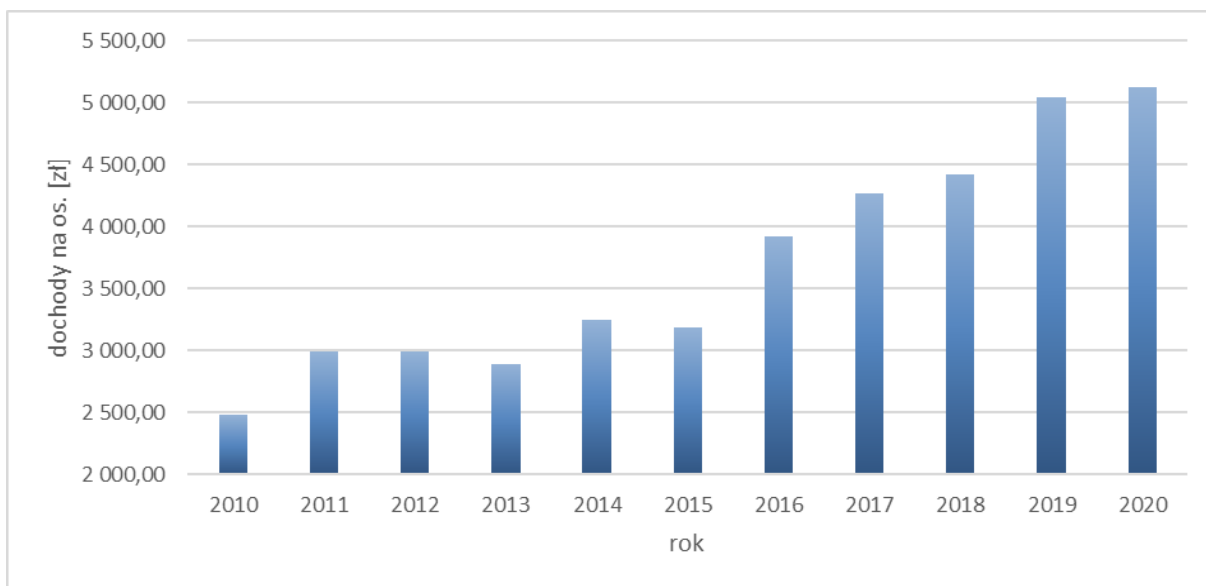
Dochody ogółem miasta Przasnysz na przestrzeni analizowanych lat wzrosły ponad dwukrotnie (z ok. 43,4 mln zł w 2010 r. do ok. 87,9 mln zł w 2020 r.).

Ryc. 18 Dochody ogółem Miasta w latach 2010-2020

Material źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ma to również przełożenie na dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które również wzrosły ponad dwukrotnie (z ok. 2 485 zł/os. w 2010 r. do ok. 5 121 zł/os. w 2020 r.)⁵⁶.

Ryc. 19 Dochody ogółem Miasta w latach 2010-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Material źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Na podstawie obserwowanych tendencji wieloletnich można przypuszczać, że w przyszłości roczny dochód ogółem w Mieście w dalszym ciągu będzie sukcesywnie wzrastać.

Szansą na zwiększenie dynamiki wzrostu dochodów są nie tylko zewnętrzne źródła finansowania, ale również stymulowanie endogenicznego potencjału gospodarczego Miasta, w tym w wymiarze przestrzennym, poprzez wytypowanie terenów aktywizacji gospodarczej i terenów inwestycyjnych mieszkaniowych i usługowych.

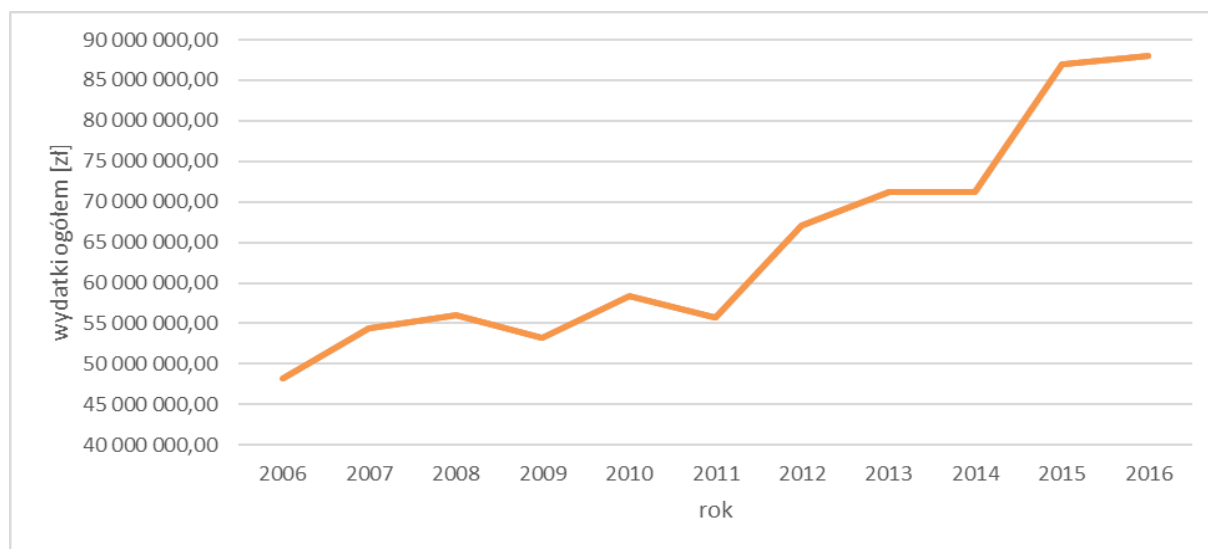
⁵⁶ Material źródłowy: dane GUS – finanse publiczne: dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu: dochody ogółem oraz dochody na 1 mieszkańca, stan na 31.12.2020 r.

Konsekwencją wzrostu dochodów Miasta był sukcesywny wzrost wydatków ogółem. Na przestrzeni analizowanych lat wydatki wzrosły niemal dwukrotnie (z ok. 48,2 mln zł w 2010 r. do ok. 88,0 mln zł w 2020 r.).

Tab. 18 Wydatki ogółem Miasta w latach 2010-2020

ROK	WYDATKI OGÓŁEM [zł]	DOCHÓD GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA [zł]
2010	48 243 961,91	2 761,85
2011	54 478 987,15	3 123,26
2012	55 982 198,02	3 203,93
2013	53 182 394,83	3 060,50
2014	58 393 969,73	3 368,17
2015	55 765 588,78	3 228,11
2016	67 075 846,64	3 893,42
2017	71 208 359,58	4 125,87
2018	71 146 328,63	4 136,90
2019	87 028 706,81	5 041,05
2020	87 983 687,79	5 127,25

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

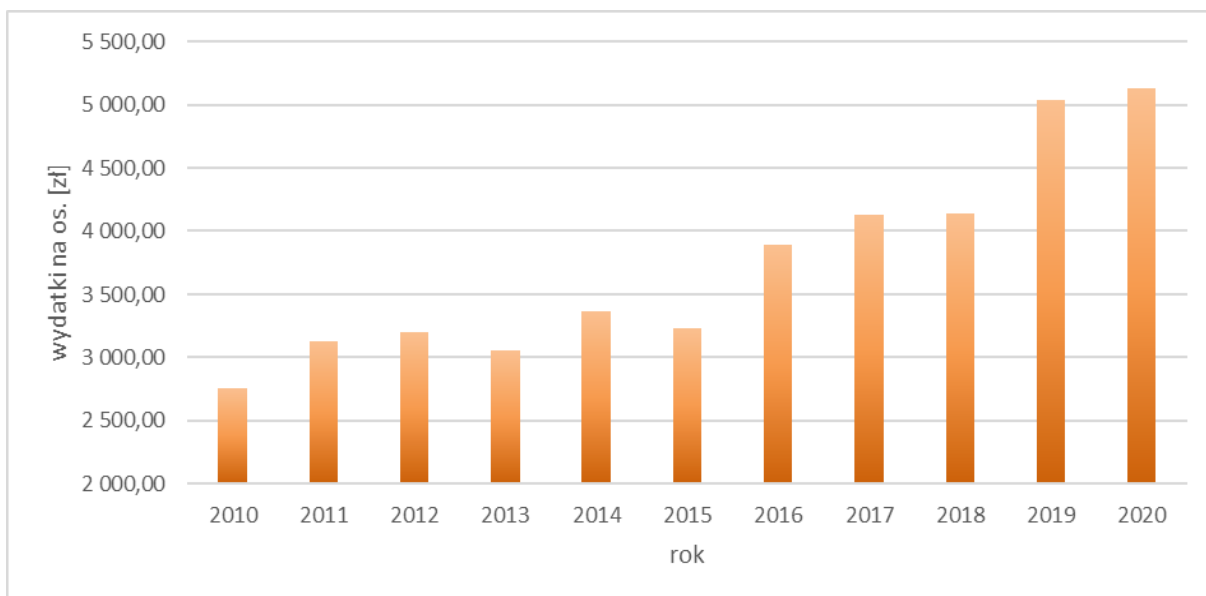

Ryc. 20 Wydatki ogółem Miasta w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ma to również przełożenie na wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które również wzrosły o ok. 46% (z ok. 2 762 zł/os. w 2010 r. do ok. 5 127 zł/os. w 2020 r.)⁵⁷.

⁵⁷ Materiał źródłowy: dane GUS – finanse publiczne: wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu: wydatki z budżetu ogółem oraz wydatki na 1 mieszkańca, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 21 Wydatki ogółem Miasta w latach 2010-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Material źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Na podstawie obserwowanych tendencji wieloletnich można przypuszczać, że w przyszłości roczne wydatki ogółem w Mieście w dalszym ciągu będą wzrastać.

Sukcesywny wzrost wydatków ogółem odgrywa szczególną rolę w zakresie obsługi w zakresie zadań własnych Miasta. Ponadto, wzrost nakładów inwestycyjnych, w tym w wymiarze przestrzennym (m.in. budowa i modernizacja infrastruktury oraz obiektów i urzędzeń publicznych, wytypowanie i uzbrajanie nowych terenów rozwojowych), może podnieść atrakcyjność Miasta jako miejsca do życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ

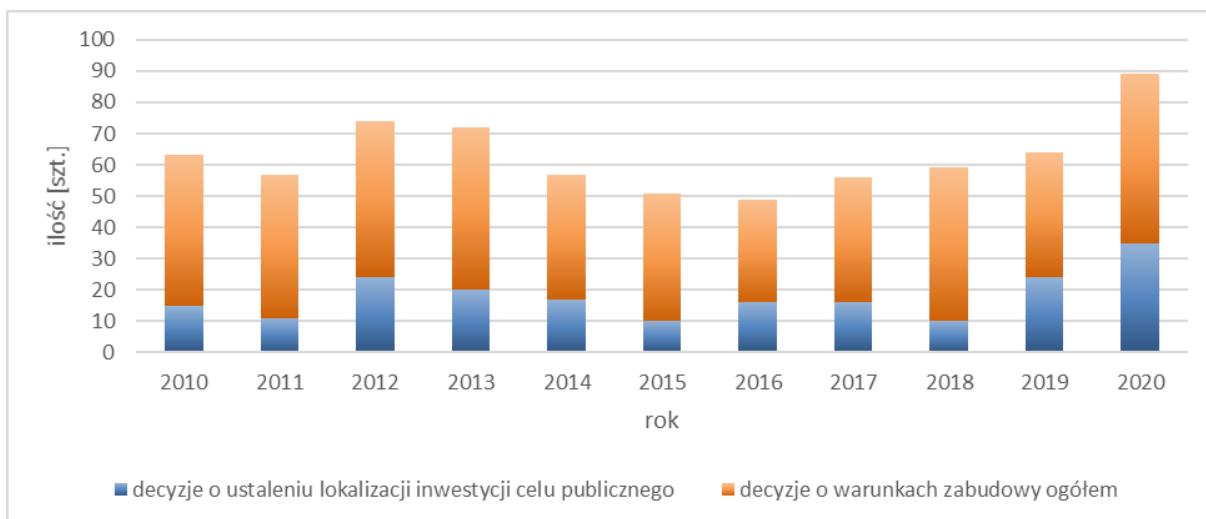
Szczególnie istotną rolę w rozwoju gminy miejskiej odgrywa polityka przestrzenna. W miastach instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie i zarządzanie przestrzenią są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Przasnysza powierzchnia objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi łącznie ok. 310 ha, co stanowi ok. 12,5% powierzchni administracyjnej Miasta.⁵⁸ Wykaz obowiązujących planów zawarto w rozdz. 2.1.

Na terenach, dla których nie obowiązują ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy opiera się o wydawane decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Dynamika liczby wydawanych decyzji na przestrzeni lat przedstawia się następująco⁵⁹:

⁵⁸ Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane zostały dla łącznej powierzchni ok. 325 ha, natomiast fragmenty części planów pogrywają się ze sobą, stąd sumaryczne pokrycie planami jest w rzeczywistości mniejsze.

⁵⁹ Material źródłowy: dane GUS – samorząd terytorialny: planowanie przestrzenne: wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 22 Wydane w Mieście decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Średnio w analizowanych latach wydanych zostało ok. 62 decyzji/rok, z czego ok. 44 decyzje wz/rok i ok. 18 decyzji icp/rok. Najwięcej wydanych decyzji dotyczyło ustalenia warunków zabudowy dla inwestycji mieszkaniowych jednorodzinnych, średnio ok. 18 decyzji/rok. Dla inwestycji usługowych jest to średnio ok. 13 decyzji/rok, zaś dla innej zabudowy średnio ok. 11 decyzji/rok.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę aktualne tendencje, prognozowany wzrost potrzeb inwestycyjnych (mieszkaniowych, gospodarczych) oraz wzrost wymagań społeczeństwa i standardów w zakresie rozwoju infrastruktury, można założyć, że w najbliższych latach ilość wydawanych decyzji będzie sukcesywnie wzrastać lub utrzymywać się na podobnym poziomie.

Duża liczba wydawanych decyzji, przy niezmiennej liczbie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest zagrożeniem dla ładu przestrzennego Miasta, a w konsekwencji jakości życia mieszkańców. Prognozowany trend może odmienić sukcesywne obejmowanie terenów Miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza na terenach potencjalnego rozwoju, określonych w części kierunków Studium.

Reasumując, korzystne dla kształtowania zagospodarowania i ładu przestrzennego Przasnysza byłoby pokrycie wszystkich obszarów rozwojowych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Decyzje warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego należałoby stosować jako instrument pomocniczy, stosowany w formie wyjątku, na obszarach nie objętych planami miejscowymi.

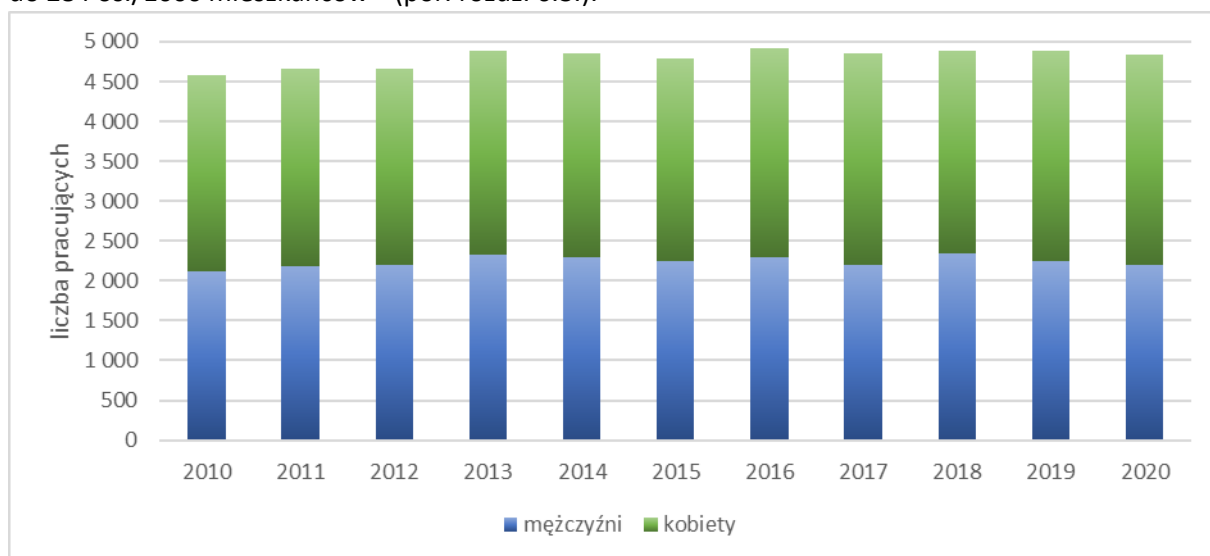
8.2 ANALIZA SPOŁECZNA

RYNEK PRACY I BEZROBOCIE, LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM

Rynek pracy na terenie Przasnysza powoli wzrasta, czego przejawem jest zarówno wzrost liczby rejestrowanej działalności gospodarczej (zob. rozdz. 8.1), jak i wzrost zatrudnienia. W 2020 r. liczba zatrudnionych ogółem w Mieście wynosiła 4 842 osoby i było to o 5,5% więcej niż w 2010 r., czyli 4 573 osoby⁶⁰. Jednocześnie wzrasta wskaźnik liczby osób pracujących przypadających na 1000

⁶⁰ Materiał źródłowy: dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący w gminach wg ptci oraz pracujący na 1000 ludności, stan na 31.12.2020 r.

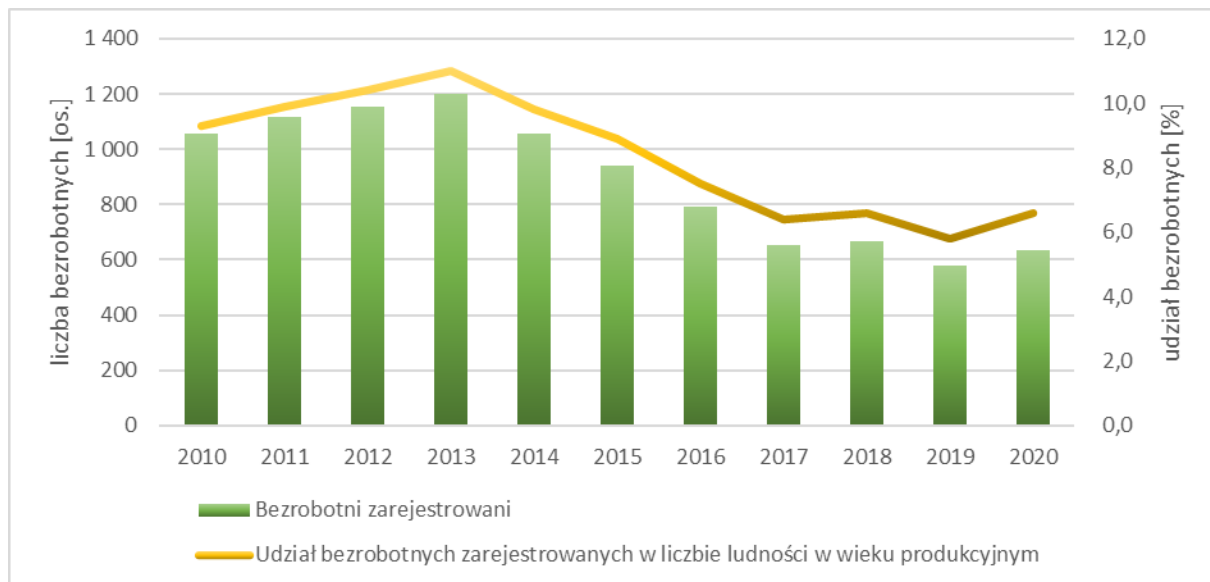
mieszkańców. W 2010 r. były to 262 os./1000 mieszkańców, podczas gdy w 2020 r. wskaźnik wzrósł do 284 os./1000 mieszkańców⁶¹ (por. rozdz. 6.3.).

Ryc. 23 Pracujący według płci w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Sukcesywnemu wzrostowi rynku pracy towarzyszy systematyczny spadek bezrobocia. W 2020 roku na terenie Miasta liczba osób bezrobotnych wyniosła 633 osoby, co oznaczało spadek w stosunku do 2010 roku o ok. 67%, czyli 425 osób. W ogólnej strukturze bezrobocia przeważa liczba kobiet, w 2020 roku ich liczba wynosiła 348 w stosunku do liczby mężczyzn – 285. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi obecnie ok. 6,6%, gdzie ponad dekadę wcześniej było to ok. 9,3%.

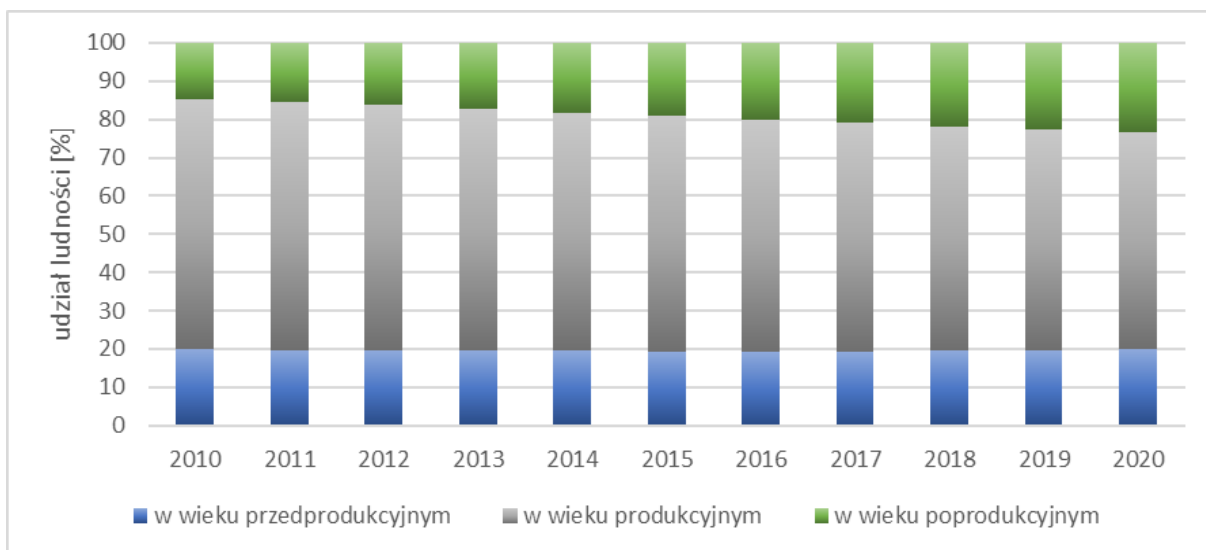
Ryc. 24 Bezrobocie w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ludność w wieku produkcyjnym w mieście Przasnysz stanowi 56,6% ogółu mieszkańców. Jest to wskaźnik niższy niż średnia dla Polski (59,5%), województwa mazowieckiego (58,6%) i powiatu przasnyskiego (59,8%). W ciągu ostatniego dziesięciolecia udział ludności w wieku produkcyjnym systematycznie maleje, w porównaniu 2020 r. do 2010 r. wskaźnik spadł o 8,7%. Z drugiej strony

⁶¹ Materiał źródłowy: dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący na 1000 ludności, stan na 31.12.2020 r.

wzrasta procent ludności w wieku poprodukcyjnym, który w latach 2010-2020 wzrósł o 8,5%⁶². Znaczny odsetek ludności w wieku produkcyjnym, a zwiększający się udział ludności w wieku produkcyjnym jest zjawiskiem niekorzystnym w kontekście potencjału gospodarczego Miasta (zanikanie siły roboczej).

Ryc. 25 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

W celu podtrzymania trendu wzrostowego zatrudnienia i dalszego zmniejszenia poziomu bezrobocia wskazane jest podejmowanie inicjatyw i działań w sferze organizacji i zarządzania, takich jak: aktywizacja bezrobotnych, tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców. Bezpośrednie przełożenie na poprawę lokalnego rynku pracy może wywierać właściwe kształtowanie polityki przestrzennej, poprzez ustalenie zasad zagospodarowania przestrzennego, w zwłaszcza w odniesieniu do nowych terenów rozwojowych. Jednocześnie wzrost poziomu życia i wielkości dochodów mieszkańców stanowią determinantę przyszłego rozwoju Miasta.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Według stanu na 2020 r. w gminie miejskiej Przasnysz znajdowało się 2 465 budynków mieszkalnych, zaś liczba mieszkań wynosi 6 490. Sumaryczna powierzchnia użytkowa mieszkań w Mieście to prawie 484 tys. m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę to ok. 28,4 m², co jest wartością wyższą niż średnia dla powiatu przasnyskiego (ok. 26,4 m²). Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Miasta, na tle powiatu przasnyskiego przedstawiono w poniższej tabeli⁶³.

⁶² Materiał źródłowy: dane GUS – ludność: stan ludności: udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem, stan na 31.12.2020 r.

⁶³ Materiał źródłowy: dane GUS – gospodarka mieszkaniowa i komunalna: zasoby mieszkaniowe: budynki mieszkalne oraz zasoby mieszkaniowe oraz zasoby mieszkaniowe - wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

Tab. 19 Gospodarka mieszkaniowa Przasnysza na tle powiatu o w latach 2010-2020

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba budynków mieszkalnych											
Przasnysz	2 129	2 199	2 229	2 255	2 273	2 305	2 327	2 353	2 369	2 476	2 465
powiat przasnyski	11 086	11 074	11 132	11 205	11 260	11 332	11 391	11 453	11 504	11 898	11 851
liczba mieszkań											
Przasnysz	5 789	5 919	5 974	6 045	6 065	6 136	6 207	6 300	6 319	6 405	6 490
powiat przasnyski	15 466	15 617	15 704	15 822	15 885	15 997	16 105	16 239	16 299	16 433	16 571
powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem w m²											
Przasnysz	417 387	428 537	434 854	441 395	444 531	452 011	457 609	466 074	468 866	476 973	483 680
powiat przasnyski	1 246 199	1 260 068	1 271 351	1 284 986	1 294 892	1 308 984	1 321 640	1 336 269	1 345 249	1 361 284	1 375 936
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m² na 1 osobę											
Przasnysz	23,9	24,6	24,9	25,5	25,7	26,2	26,5	27,1	27,1	27,8	28,4
powiat przasnyski	23,0	23,3	23,6	24,0	24,2	24,6	24,9	25,3	25,5	25,9	26,4
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²											
Przasnysz	72,1	72,4	72,8	73,0	73,3	73,7	73,7	74,0	74,2	74,5	74,5
powiat przasnyski	80,6	80,7	81,0	81,2	81,5	81,8	82,1	82,3	82,5	82,8	83,0

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Jak wynika z powyżej tabeli na terenie miasta Przasnysz:

- sukcesywnie wzrasta liczba mieszkań oraz liczba budynków mieszkalnych;
- stopniowo wzrasta sumaryczna powierzchnia użytkowa mieszkań;
- systematycznie wzrastają przeciętne powierzchnie użytkowe mieszkań, w tym w przeliczeniu na 1 osobę.

Średnio w analizowanych latach 2010-2020 tempo wzrostu zasobów mieszkaniowych w Mieście wyniosło średnio ok. 6 tys. m²/rok (powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem).

Konkluzja:

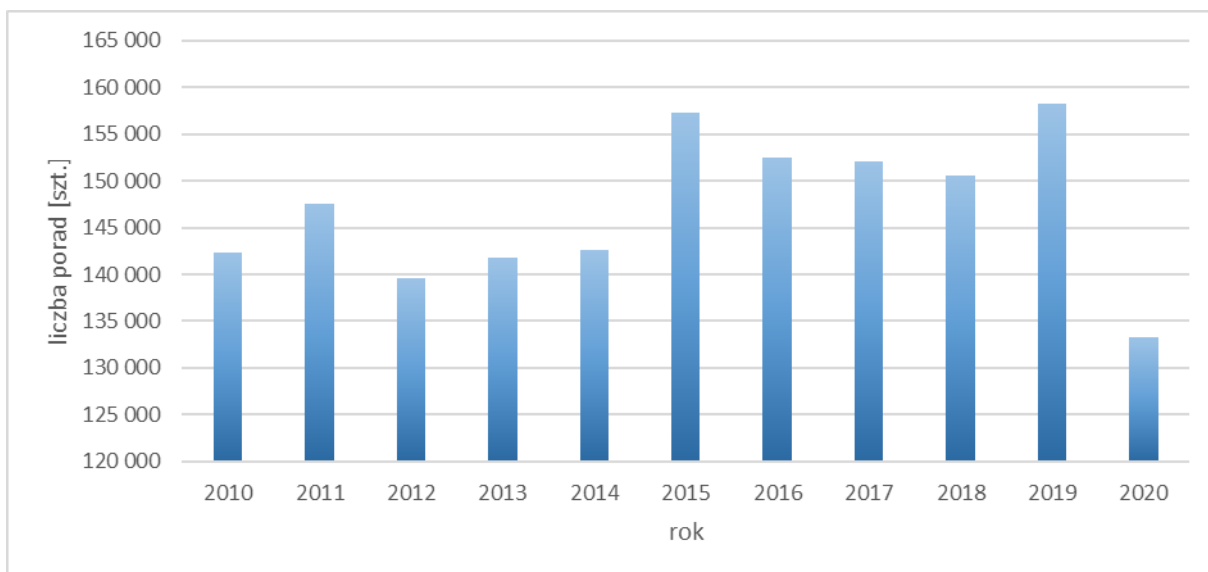
Uwzględniając przedstawione trendy, przewiduje się dalszy przyrost liczby budowanych, indywidualnych obiektów mieszkalnych na terenie Miasta. Ponadto, biorąc pod obecne występujące tendencje oraz znaczny potencjał ekonomiczny i zakładany rozwój przedsiębiorczości, a także atrakcyjne położenie geograficzne, w tym bardzo dobrą dostępność komunikacyjną i walory przyrodnicze Miasta, można prognozować sukcesywne zwiększanie tempa zainteresowania osadnictwem.

USŁUGI SPOŁECZNE

OCHRONA ZDROWIA

Obiekty związane z ochroną zdrowia zlokalizowane na terenie Miasta opisano w rozdz. 6. W 2020 r. na terenie Przasnysza udzielono ponad 133 tys. porad lekarskich w ramach opieki ambulatoryjnej (średnio ok. 7,8 porady na mieszkańca). W obrębie Miasta znajduje się siedem przychodni będących podmiotem ambulatoryjnym, w tym jedna podlegająca samorządowi terytorialnemu. Dodatkowo w gminie miejskiej zlokalizowanych jest dziewięć aptek, co wynosi ok. 1 895 mieszkańców na aptekę⁶⁴.

⁶⁴ Materiał źródłowy: dane GUS – ochrona zdrowia i opieka społeczna: apteki i punkty apteczne, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 26 Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w Mieście w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

OŚWIATA

Obiekty związane z oświatą zlokalizowane na terenie Miasta opisano w rozdz. 6. Podstawowe dane nt. liczby poszczególnych placówek i uczęszczających uczniów na przestrzeni lat 2010-2020 zaprezentowano poniżej⁶⁵:

Tab. 20 Placówki szkolne i przedszkolne zlokalizowane w Mieście w latach 2010-2020

PLACÓWKI OŚWIATY	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	10	11	12	14	14	13	14	15	15	16	17
Dzieci w przedszkolach	651	763	796	853	800	768	886	918	945	894	1 000
Szkoły podstawowe	4	4	5	5	6	6	6	7	7	7	7
Uczniowie szkół podstawowych	1 266	1 240	1 219	1 232	1 323	1 397	1 284	1 501	1 756	1 824	1 828
Szkoły gimnazjalne	3	3	4	4	3	3	4	0	0	-	-
Uczniowie w szkołach gimnazjalnych	735	744	732	700	678	647	674	448	236	-	-
Szkoły ogólnokształcące	7	6	7	5	5	5	5	5	5	5	5
Uczniowie w szkołach ogólnokształcących	1 073	1 123	1 024	1 027	1 049	954	866	814	856	1 095	1 056
Szkolnictwo policealne	3	3	3	3	4	3	2	2	2	3	2

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Miasto zapewnia właściwą opiekę oświatową na wszystkich szczeblach naukowych. Na terenie Przasnysza w 2020 r. znajdowało się: 17 przedszkoli, 7 szkół podstawowych, 5 szkół ogólnokształcących oraz 2 placówki policealne. W ostatnim wieloleciu największy wzrost liczby

⁶⁵ Materiał źródłowy: dane GUS – wychowanie przedszkolne: przedszkola: wychowanie przedszkolne razem, szkolnictwo podstawowe: szkoły podstawowe ogółem, szkolnictwo gimnazjalne: gimnazja ogółem, szkoły ogólnokształcące razem oraz szkolnictwo policealne razem, stan na 31.12.2020 r.

występował u dzieci uczęszczających do przedszkoli – ok. 34,9% oraz u uczniów szkół podstawowych – ok. 30,7%.

POMOC SPOŁECZNA

Obiekty związane z pomocą społeczną zlokalizowane na terenie Przasnysza opisano w rozdz. 6. Wśród głównych powodów trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej niektórych mieszkańców Miasta należy wymienić: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Obserwowany jest sukcesywny spadek korzystających z pomocy społecznej⁶⁶:

Tab. 21 Korzystający z pomocy społecznej w Mieście w latach 2015-2020

WSKAŹNIK	MIARA	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	szt.	586	606	555	490	465	440
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	os.	1 658	1 646	1 473	1 311	1 229	1 110
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej	%	9,6	9,6	8,5	7,6	7,1	6,5

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Miasto zapewnia właściwy dostęp do usług społecznych, na poziomie adekwatnym do charakteru otoczenia. Dostęp do edukacji i ochrony zdrowia jest właściwy.

Duże znaczenie ma sąsiedztwo stolicy Polski – ośrodka wojewódzkiego, gdzie koncentrują się usługi społeczne, w tym oświatowe i zdrowotne.

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA I TECHNICZNA

Stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej w skali gminy miejskiej jest zróżnicowany. Część odcinków dróg wymaga modernizacji. Ponadto pożądana jest realizacja obwodnicy Przasnysza.

Głównym miernikiem kwestii uzbrojenia terenu jest procentowy wskaźnik budynków podłączonych do poszczególnych instalacji techniczno-sanitarnych. W Gminie wskaźnik ten kształtuje się następująco:

- sieć wodociągowa – ok. 99,8%;
- sieć kanalizacyjna – ok. 88,8%;
- sieć gazowa – ok. 1,9%.

Dodatkowo, w Mieście znajduje się również sieć ciepłownicza wraz z ciepłownią przy ul. Orlika 29 oraz funkcjonują systemy elektroenergetyczne oraz telekomunikacyjne, które są sukcesywnie rozbudowywane i modernizowane, zgodnie z planami zarządców sieci.

Konkluzja:

Miasto posiada właściwie rozwinięty lokalny układ komunikacyjny, zapewniający dostęp pomiędzy poszczególnymi osiedlami, przy czym część infrastruktury wymaga doinwestowania (przebudowy, modernizacji). Wskazane jest także sukcesywne realizowanie nowych dróg, w tym ulic w mieście oraz obwodnicy.

Wyróżnia się dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i sieć kanalizacyjna oraz potencjał w zakresie zaopatrzenia w gaz i ciepło.

Biorąc pod uwagę zakładany rozwój osadnictwa pożądana jest dalsze uzbrajanie terenów w niezbędną infrastrukturę.

⁶⁶ Materiał źródłowy: dane GUS – ochrona zdrowia i opieka społeczna: środowiskowa pomoc społeczna, stan na 31.12.2020 r.

8.3 ANALIZA ŚRODOWISKOWA

UKSZTAŁTOWANIE TERENU I WYSTĘPOWANIE POSZCZEGÓLNYCH KLAS SPADKÓW TERENU

Pod względem gospodarowania przestrzenią ukształtowanie terenu w istotny sposób wpływa na funkcjonowanie i kształtowanie krajobrazu, a co za tym idzie na rozwój społeczno-gospodarczy całego obszaru. Przez wzgląd na prawidłową realizację polityki przestrzennej konieczna jest szczegółowa analiza budowy rzeźby terenu oraz jej wpływu na gleby (ich erozję), warunki topoklimatyczne (specyfikę klimatu lokalnego) oraz warunki wodne (rodzaj ich występowania i migracji w krajobrazie).

Rzeźba terenu nie stwarza ograniczeń lub ograniczenia są znikome. Do tej kategorii należą przestrzenie płaskie lub lekko faliste – wierzchowiny wysoczyzn morenowych, równiny sandrowe, płaskodenne dna dolin rzecznych, gdzie spadki terenowe są zazwyczaj niewielkie (0°-5°).

W granicach Przasnysza nie występują tereny o ograniczeniach znacznych, w tym obszary predysponowane do występowania ruchów masowych.

WARUNKI PODŁOŻA BUDOWLANEGO

W przeważającej części Miasta występują stosunkowo korzystne warunki podłoża budowlanego, co związane jest z obecnością glin lodowcowych oraz utworów piaszczystych.

Do obszarów o niekorzystnych warunkach dla budownictwa zalicza się tereny, gdzie występują grunty słabonośne, przede wszystkim organiczne o niejednorodnym wykształceniu litologicznym, tereny podmokłe i zabagnione z występowaniem wody gruntowej na głębokości mniejszej niż 1 m p.p.t..

W granicach Przasnysza są to dna dolin rzecznych (w tym Węgierki), a także dna niektórych zagłębień terenowych (w tym bezodpływowych). Tereny te w głównej mierze wypełniają gleby, których słaba nośność utrudnia usadowienie zabudowy, a do których zaliczyć należy torfy oraz nanosy rzeczne.

Niezależnie od powyższej ogólnej oceny warunków gruntowych przed przystąpieniem do inwestycji należy przeprowadzić stosowne badania geologiczno-inżynierskie określające dokładne warunki posadowienia budynków.

GŁĘBOKOŚĆ ZALEGANIA WODY PODZIEMNEJ, W TYM WODY GRUNTOWEJ

Z uwagi na warunki wodne, niekorzystny charakter pod realizację zabudowy towarzyszy terenom o niewielkiej głębokości zalegania wód gruntowych (terenom den dolinnych i w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, zagłębień bezodpływowych).

CZYNNIKI BIOKLIMATYCZNE

Przestrzenie o najkorzystniejszych warunkach bioklimatycznych, które obejmują znaczną część Miasta, występują na terenach zdenudowanej wysoczyzny morenowej. Panuje tam bowiem dobre przewietrzenie oraz wysokie usłonecznienie, dodatkowo obszar ten wykazuje największą odporność na zanieczyszczenia powietrza.

Dobre warunki bioklimatyczne występują również w obszarze otwartych równin sandrowych, które cechują się równomiernym usłonecznieniem i przewietrzaniem oraz mniejszymi zastojami powietrza. W przypadku bliskiego sąsiedztwa lasów oraz jezior klimat jest dodatkowo złagodzony o wyższej wilgotności powietrza, mniejszej amplitudzie temperatur i prędkości wiatrów.

Mniej sprzyjające warunki bioklimatyczne panują w zagłębieniach terenowych i dolinach rzecznych, a w tym w obrębie torfowisk i niektórych terenów łąkowo-pastwiskowych. Tereny

te wyróżnia zwiększona wilgotność powietrza, mniejsze amplitudy powietrza oraz występowanie zastoisk powietrza. Często występują mgły i zamglenia oraz zwiększona transpiracja przez co odradza się realizację zabudowy mieszkaniowej w ich granicach. Niemniej jednak rejony te obejmują niewielkie powierzchnie w skali całego Miasta.

ZASOBY UŻYTKOWE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ STANOWIĄCE BARIERY (OGRANICZENIA) EKOLOGICZNE ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA

Występują następujące rodzaje zasobów użytkowych środowiska przyrodniczego:

- wody powierzchniowe – główna rzeka przepływająca przez Miasto – Węgiełka, a także inne bezimienne cieki; zasoby wód powierzchniowych tworzą również stosunkowo licznie występujące drobne zbiorniki wodne w postaci oczek i stawów oraz fragmenty rowów melioracyjnych;
- wody podziemne – użytkowe zasoby wodonośne (występujące w piętrze czwartorzędowym);
- grunty rolne stanowiące rolniczą przestrzeń produkcyjną – najlepsze warunki agroekologiczne występują w obrębie kompleksów pszennych bardzo dobrych (1), pszennych dobrych (2) i użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych (1z);
- grunty leśne – o bardzo niewielkim areale w skali Gminy (ok. 7ha).

Tereny powyższe stanowią bariery ekologiczne, rozumiane jako swoiste ograniczenia rozwoju zagospodarowania, generujące trudności inwestycyjne (prawne i ekofizjograficzne). Zagospodarowanie przestrzenne Miasta powinno uwzględniać występowanie zasobów użytkowych środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Występowanie powierzchniowych lub obiektowych form ochrony przyrody niesie za sobą ograniczenia w możliwościach rozwoju zagospodarowania przestrzennego – gospodarowanie przestrzenią w obrębie form ochrony przyrody podporządkowane jest przede wszystkim celom przyrodniczym. W zależności od rodzaju formy ochrony przyrody jest ono bardziej restrykcyjne (np. rezerваты przyrody – zakaz zabudowy), lub mniej restrykcyjne (np. obszary chronionego krajobrazu – sytuowanie zabudowy ograniczone, ale możliwe pod pewnymi warunkami).

W granicach Przasnysza nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody, natomiast znajduje się wieloobiektowy pomnik przyrody Gminy.

Obowiązuje również ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, która jest obligatoryjna na terytorium całego kraju. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych zastosowanie mają przepisy ustawy o ochronie przyrody oraz stosowne rozporządzenia.

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH W SKALI LOKALNEJ I PONADLOKALNEJ

System powiązań przyrodniczych w skali lokalnej i ponadlokalnej realizowany jest przez system korytarzy i płatów ekologicznych.

Najważniejszym z punktu widzenia funkcjonowania systemu przyrodniczego Miasta i jego najbliższego otoczenia jest korytarz ekologiczny doliny Węgiełki. Poza w/w korytarzem ekologicznym na terenie Przasnysza występują wyłącznie mikrokorystarze lub mikroplaty ekologiczne.

OGRANICZENIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM ZAGROŻEŃ PRZYRODNICZYCH

Nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz nie występują „obszary szczególnego zagrożenia powodzią”. Może natomiast dochodzić do lokalnych podtopień, zwłaszcza w dolinie Węgiełki lub tzw. powodzi opadowych (*flash flood*), zwłaszcza w terenach intensywnej zabudowy.

Konkluzja:

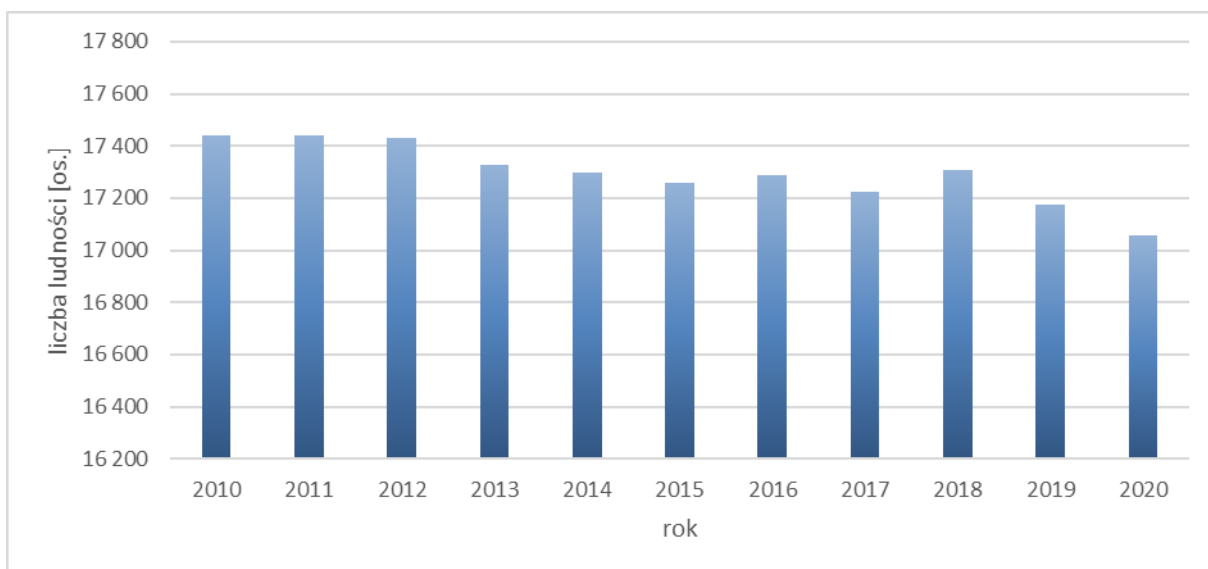
Środowisko przyrodnicze wywiera istotny wpływ na rozwój zagospodarowania przestrzennego. Przydatność zasobów i walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju poszczególnych funkcji użytkowych, związana jest z szeregiem warunków i czynników przyrodniczych, takich jak:

- ukształtowanie terenu i występowanie poszczególnych klas spadków terenu;
- warunki podłoża budowlanego;
- głębokość zalegania wody podziemnej, w tym wody gruntowej;
- czynniki bioklimatyczne;
- występowanie zasobów użytkowych środowiska, w tym objętych ochroną prawną oraz stanowiących bariery ekologiczne (ograniczenia ekologiczne) rozwoju zagospodarowania;
- występowanie form ochrony przyrody;
- położenie obszaru w na tle systemu powiązań przyrodniczych w skali lokalnej i ponadlokalnej;
- ograniczenia i bariery środowiska, związane z występowaniem zagrożeń przyrodniczych.

8.4 PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO

8.4.1 STAN OBECNY I DOTYCHCZASOWE TENDENCJE ZMIAN W LICZBIE LUDNOŚCI

Liczba ludności w miejscowości Przasnysz wynosi 17 055 osób, z czego 8 888 to kobiety, a 8 167 to mężczyźni. W ostatnim wieloleciu (2010-2020) nastąpił spadek liczby ludności, z ok. 17 439 os. do ok. 17 055, tzn. spadek o 384 os. (o ok. 2,2%). Należy przy tym zauważyć, że wpływ na znaczne obniżenie liczby ludności między rokiem 2020, a 2019 wywarł podważony wskaźnik zgonów w 2020 r., spowodowany prawdopodobnie sytuacją pandemiczną. Zestawiając rok 2010 z 2019 można zauważyć, że liczba ludności spadła o ok. 262 os., tj. ok. 1,5%⁶⁷.

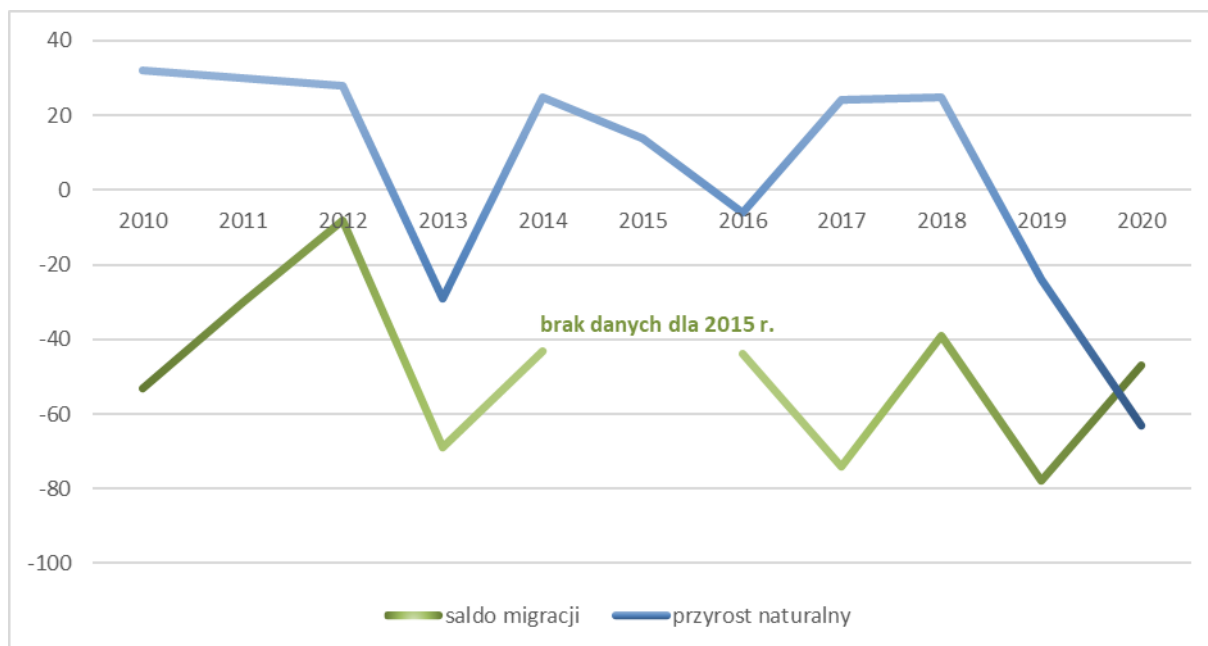
Ryc. 27 Zmiany w liczbie ludności Miasta w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Miasto na przestrzeni lat 2010-2020 charakteryzowało się zmiennym wskaźnikiem przyrostu naturalnego. Od 2019 roku wskaźnik ten maleje, co decyduje o przewadze liczby zgonów nad liczbą

⁶⁷ Materiał źródłowy: dane GUS – stan ludności: ludność według faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2020 r.

urodzeń, jak również wskaźnik salda migracji jest od roku 2010 stale ujemny, tj. przewaga emigracji nad imigracją.

Ryc. 28 Struktura wskaźników w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

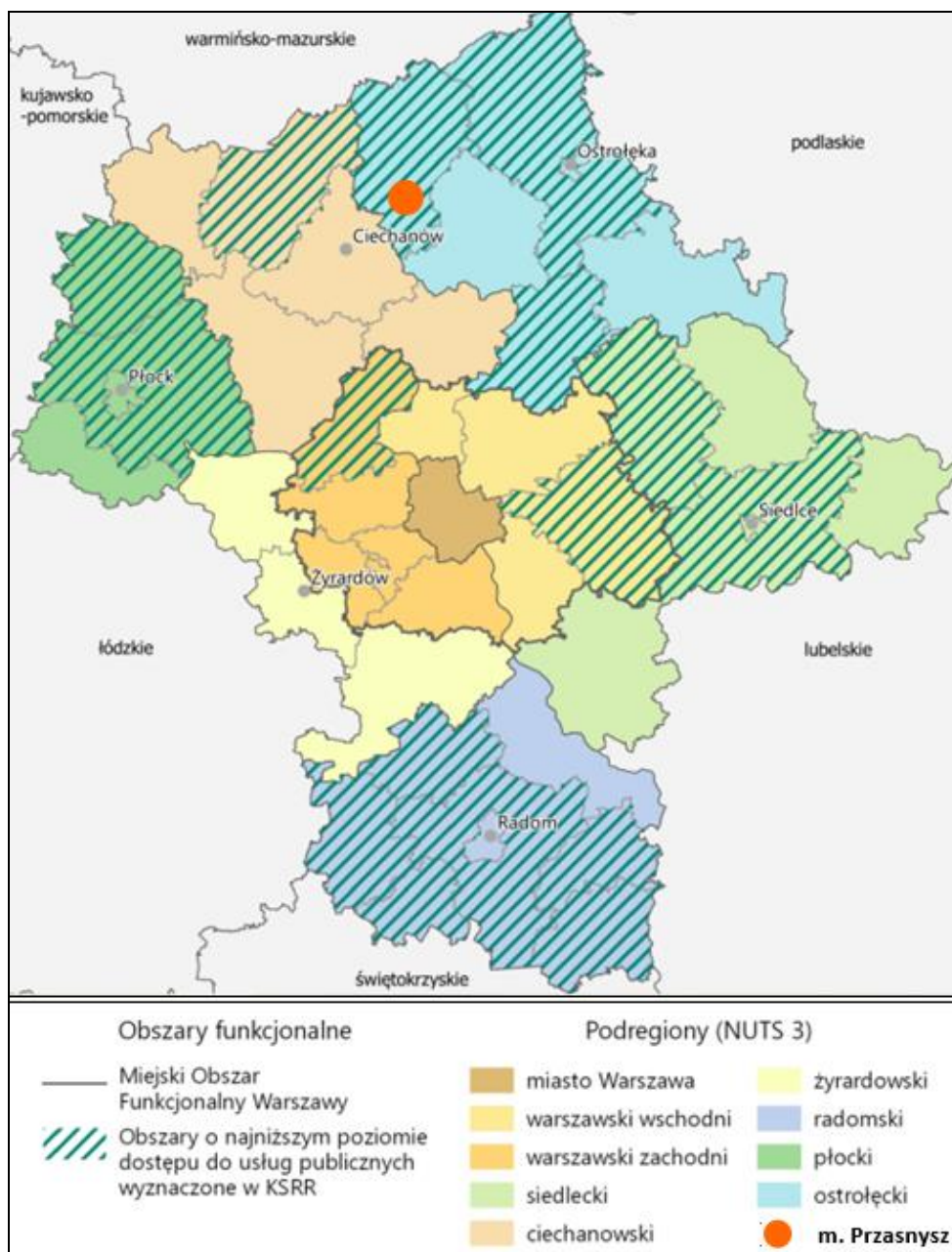
Konkluzja:

W celu zmniejszenia się tendencji spadkowej liczby ludności istotne jest stworzenie warunków przestrzennych do potencjalnego osiedlania się i zakładania rodzin na terenie Miasta, w tym poprzez kształtowanie struktury przestrzennej uwzględniającej potencjał gospodarczy oraz endogeniczne i egzogeniczne uwarunkowania rozwojowe.

8.4.2 MIGRACJE W RAMACH OBSZARÓW FUNKCYJNALNYCH

W aktualnie obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM) określono obszary funkcjonalne województwa:

- miejski obszar funkcjonalny Warszawy, obejmujący powiaty: grodziski, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, przyski, warszawski zachodni, wołomiński;
- obszary o najniższym dostępie do dóbr i usług, w tym:
 - obszar radomski – powiaty: białobrzegi, lipski, przyski, radomski, szydłowiecki, zwoleniński,
 - obszar siedlecki – powiaty: siedlecki, węgrowski,
 - obszar ostrołęcki – powiaty: ostrołęcki, przasnyski, wyszkowski,
 - obszar ciechanowski – powiat mławski,
 - obszar plocki – powiaty: plocki, sierpecki,
 - obszar centralny – powiaty: miński, nowodworski;
- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – obszary położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju;
- wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych – tereny ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu, położone w strefie oddziaływania potencjału rozwojowego miast.

Ryc. 29 Obszary funkcjonalne – MOFW oraz obszary o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych.

Material źródłowy: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2018, MBPR Warszawa, ryc. 8

Miasto Przasnysz zlokalizowane jest w obrębie obszaru o najniższym dostępie do dóbr i usług – obszar ostrołęcki. Do głównych zasad zagospodarowania należą:

- działania ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru,
- poprawę warunków życia mieszkańców,
- zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych,
- podniesienie mobilności mieszkańców,
- zmniejszenie poziomu bezrobocia.

Ponadto Przasnysz został określony jako wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych. Obszary te charakteryzują się dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z miastami i tym samym ułatwionym dostępem do rynku pracy, usług publicznych i usług wyższego rzędu. W gminach zlokalizowanych na tych terenach zauważalne jest zjawisko suburbanizacji oraz zatracania ich wiejskiego charakteru związanego z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych. Do głównych zasad zagospodarowania można zaliczyć:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska;
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne;
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

Ryc. 30 Wiejskie obszary funkcjonalne

Materiał źródłowy: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2018, MBPR Warszawa, ryc. 9.

Konkluzja:

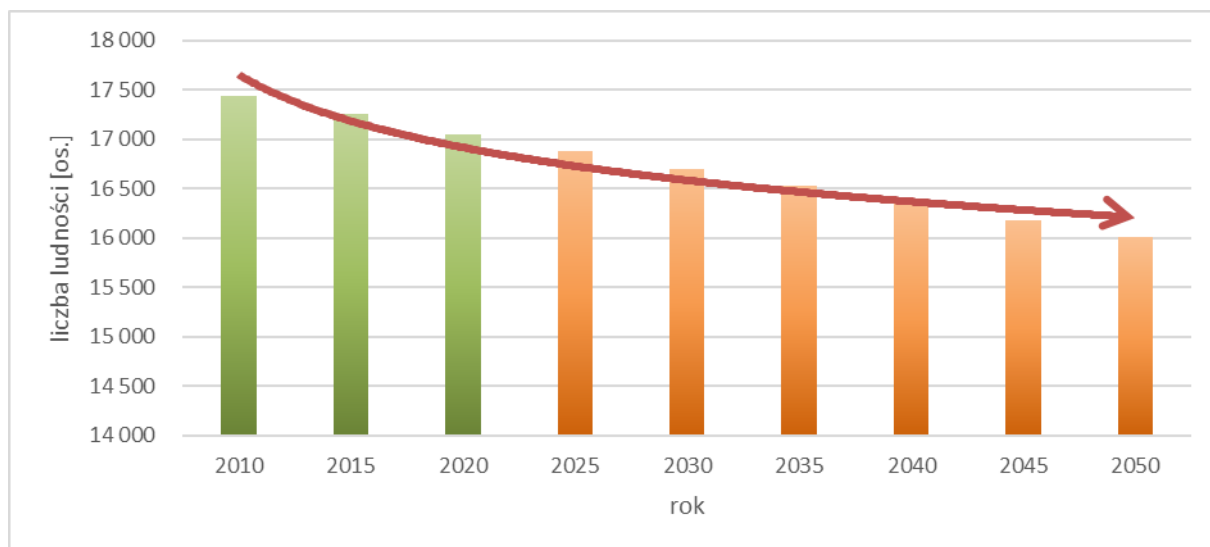
Przasnysz zlokalizowany jest w obszarze wymagającym interwencji w zakresie poprawy dostępności dóbr i usług oraz warunków zamieszkania ludności. Ponadto, z uwagi na znaczne oddalenie, w tym również od węzłów komunikacyjnych tras ekspresowych (obecnych i przyszłych, w tym S7 i S8), główny ośrodek wojewódzki, tj. Warszawa, nie oddziałuje bezpośrednio i istotnie na Przasnysz.

8.4.3 PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI

Zaistniałe w Polsce i Unii Europejskiej procesy ludnościowe określane są mianem „drugiego przejścia demograficznego” i charakteryzują się m.in. spadkiem liczby urodzeń i zgonów, przesuwaniem średniego wieku rodzenia i tworzenia związków, wzrostem liczby rozwodów oraz niską płodnością. W najbliższych kilkudziesięciu latach przewiduje się dalszy, stopniowy ubytek liczby ludności w Polsce oraz znaczące zmiany struktury wiekowej⁶⁸.

WARIANT DALSZEGO SPADKU ZALUDNIENIA

Na podstawie zmian demograficznych zachodzących w mieście Przasnysz na przestrzeni lat 2010-2020 (zob. rodz. 8.4.1.), zaobserwowano spadek liczby ludności o ok. 384 osób (o ok. 2,2 pkt %), czyli średniorocznie o ok. 35 osób w ciągu rok. Zakładając kontynuację obecnej sytuacji, liczba mieszkańców w perspektywie do 2050 r. może wynieść w przybliżeniu ok. 16 tys. osób.

Ryc. 31 Prognoza demograficzna Gminy w perspektywie ok. 30 lat – wariant dalszego spadku zaludnienia

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2020 r.

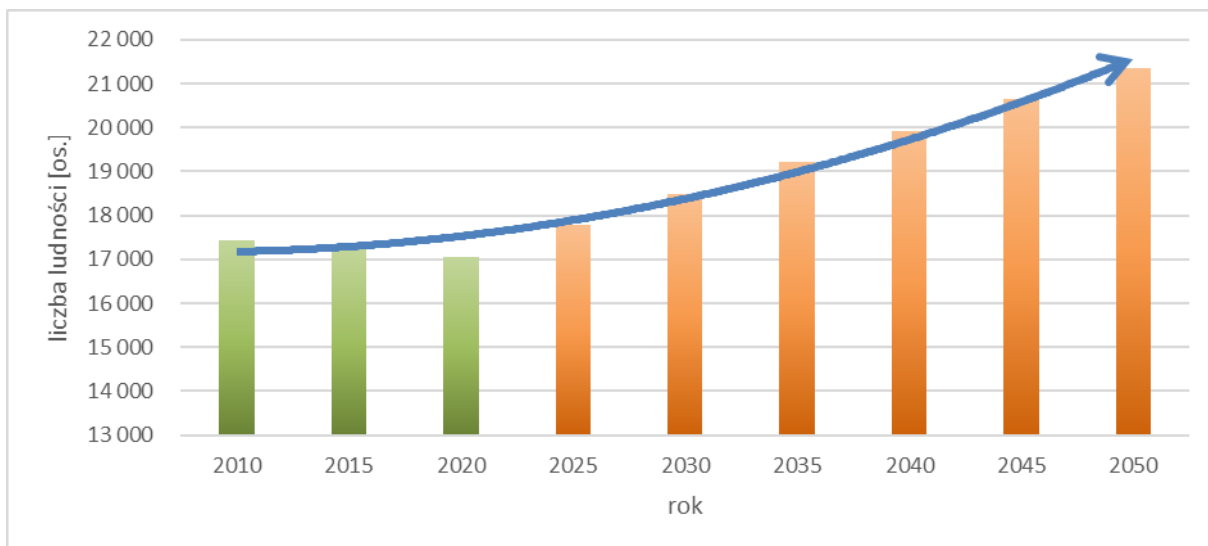
WARIANT WZROSTU ZALUDNIENIA

Uwzględniając tendencje zmian ludnościowych obserwowane w ostatnich latach na terenie miasta Przasnysz oraz prognozy ludnościowe dla Polski, można byłoby spodziewać się, że nastąpi dalszy, powolny spadek liczby ludności. Natomiast, biorąc pod uwagę przesłanki, jak:

- zakładanie rodzin przez roczniki „bumu” demograficznego lat 80-tych i początku lat 90-tych, polityka prorodzinna rządu i samorządu,
- wzrost zamożności Gminy i społeczeństwa,
- wydłużanie średniej długości życia,
- zainteresowanie osadnictwem na terenach oddalonych od dużych aglomeracji (Przasnysz może konkurować m.in. niższymi cenami nieruchomości),
- liczne inwestycje w infrastrukturę techniczną, komunikacyjną, społeczną i rekreacyjną na terenie Miasta,

równie możliwym jest optymistyczny scenariusz demograficzny, tj. wzrost liczby ludności i jednocześnie zwiększenie tempa przyrostu. Biorąc pod uwagę czynniki opisane powyżej oraz rozwojowe ambicje Miasta, na potrzeby niniejszej prognozy demograficznej przyjęto szacunkowo, że zaludnienie Miasta zwiększy się o ok. 25% w perspektywie 30 lat, tj. łącznie w całym okresie liczba ludności wzrośnie o ok. 4300 osób i osiągnie poziom ok. 21 300 mieszkańców.

⁶⁸ Materiał źródłowy: Prognoza ludności na lata 2014-2050, 2014, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.

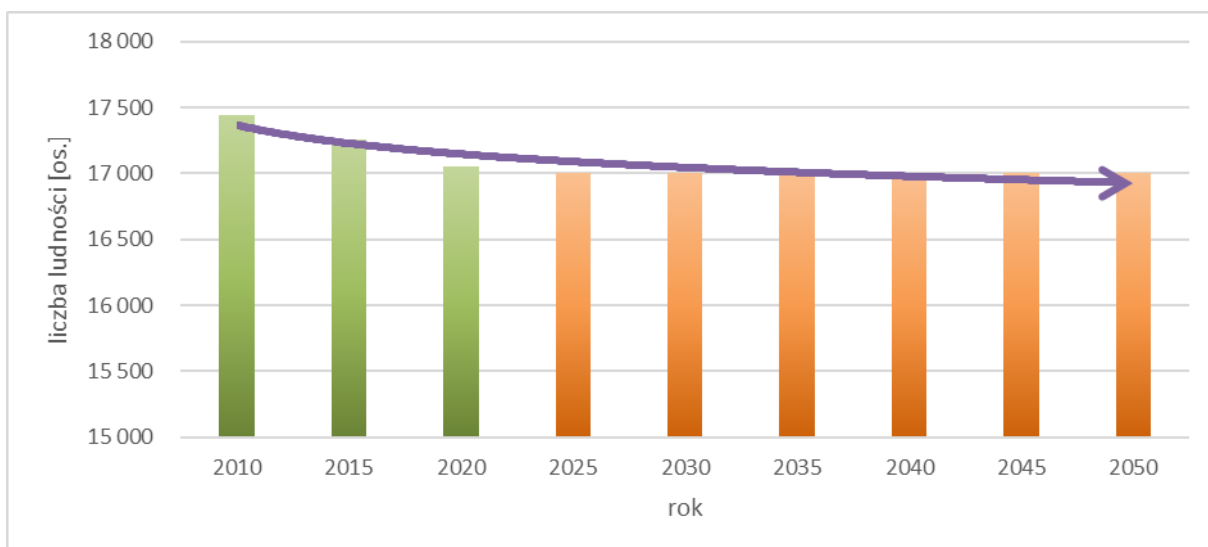

Ryc. 32 Prognoza demograficzna Gminy w perspektywie ok. 30 lat – wariant wzrostu zaludnienia

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2020 r.

WARIANT UTRZYMANIA STANU ZALUDNIENIA

W perspektywie wieloletniej możliwy jest również wariant, gdzie liczba ludności utrzyma się na zbliżonym poziomie do obecnego. Warunkiem jego wystąpienia byłby osiągnięcie zbliżonych wartości przyrostu naturalnego i salda migracji lub zaistnienie efektu równoważenia jednego ze procesów demograficznych, tym drugim (np. ubytek liczby ludności wskutek emigracji, niwelowany poprzez zbliżoną wartość przyrostu naturalnego). Wówczas liczba mieszkańców Przasnysza utrzymałaby się na poziomie ok. 17 tys. osób.

Ryc. 33 Prognoza demograficzna Gminy w perspektywie ok. 30 lat – wariant utrzymania się sytuacji demograficznej

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Przewidywanie zmian w liczbie ludności zawsze obarczone jest dużą niepewnością i zależne jest od postępujących procesów globalizacyjnych oraz stale zmieniających się postaw światopoglądowych ludności, a także polityki rodzinnej państwa i samorządów.

Szacowanie zaludnienia nabiera szczególnej trudności w kontekście wydarzeń w naszej części Europy (konfliktu militarnego na Ukrainie). Sytuacja z jaką mamy do czynienia od lutego 2022 r. pokazuje, jak dynamiczne mogą być zmiany zachodzące w Polsce i na świecie, w tym zmiany demograficzne.

Zważywszy na powyższe, celem strategicznego rozwoju Przasnysza powinno być przede wszystkim zapewnienie warunków w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym do podnoszenia atrakcyjności Miasta jako miejsca do życia i prowadzenia aktywności gospodarczej, co z kolei może przełożyć się na sukcesywny wzrost liczby ludności.

Na potrzeby niniejszego bilansu przyjęto optymistyczny wariant demograficzny, tj. wariant wzrostu zaludnienia – przyjęto, że liczba mieszkańców miasta Przasnysza zwiększy się o ok. 25% w perspektywie 30 lat, tj. łącznie w całym okresie liczba ludności wzrośnie o ok. 4 300 osób, co przełoży się na osiągnięcie poziomu ok. 21 300 mieszkańców.

8.5 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Prosperowanie inwestycji m.in. z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej przyczynia się do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, które należą do zadań własnych gminy, w tym gmin miejskich. Zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym, zadania własne w tym zakresie obejmują sprawy związane m.in. z gminnymi drogami, ulicami, mostami i placami, wodociągami i zaopatrzeniem w wodę, kanalizacją, usuwaniem i oczyszczaniem ścieków, zaopatrzeniem w energię elektryczną, ciepłą i gaz, telekomunikacją, ochroną zdrowia, pomocą społeczną, mieszkalnictwem gminnym, edukacją publiczną, kulturą, opieką nad zabytkami, kulturą fizyczną, turystyką itd.

Realizacja zadań przewidzianych w Studium wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządów i mieszkańców. Funkcjonujący w Polsce, wielopoziomowy i zróżnicowany system finansowania, może w znaczącym stopniu wpłynąć na realizację zakładanych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) lub zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzi m.in. projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągnięcia najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I FORMY WSPÓŁPRACY

Przedsięwzięcia inwestycyjne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu Miasta, które są jednak ograniczone, jak i ze źródeł zewnętrznych od publicznych instytucji finansowych, czy prywatnych inwestorów. Do najważniejszych źródeł należą:

- źródła wewnętrzne:
 - dochody własne jednostek samorządu terytorialnego – dochodem własnym jest każdy dochód niebędący subwencją ogólną lub dotacją z budżetu państwa;
 - dotacje celowe – pochodzące z budżetu państwa w celu dofinansowania zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, które mogą dotyczyć m.in.:
 - inwestycji w szkoły i placówki oświatowe;
 - inicjatyw związanych ze wspieraniem oświaty na obszarach wiejskich;
 - przedsięwzięć objętych mecenatem państwa w dziedzinie kultury;
 - budowy i remontu obiektów sportowych;
 - przebudowy, budowy lub remontów dróg gminnych;
 - realizacji infrastruktury kanalizacyjnej, wodociągowej itd.;

- źródła zewnętrzne:
 - źródła finansowania unijnego, w tym m.in.⁶⁹:
 - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej UE oraz łagodzenie dysproporcji w rozwoju europejskich regionów i zmniejszanie braków w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji;
 - Fundusz Spójności - redukcja dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu;
 - Europejski Fundusz Społeczny+ - zwiększanie spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadanie na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki;
 - Fundusz Europejski na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Wsparcie inwestycji transportowych oraz dofinansowanie ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego;
 - Fundusz Europejski dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – wspiera realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu korzystają przede wszystkim: przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji;
 - Fundusz Europejski dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia;
 - Fundusz Europejski na Rozwój Cyfrowy (FERC) - koncentruje się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych;
 - Fundusz Europejski dla Polski Wschodniej (FEPW) – program dla makroregionu Polski Wschodniej, który koncentruje się na czterech obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Do województw objętych wsparciem należą: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz mazowieckie bez Warszawy i otaczających ją powiatów;
 - Fundusz na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF) – celem programu jest złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii koronawirusa oraz zapewnienie, by europejska gospodarka i społeczeństwo były bardziej zrównoważone, odporne i lepiej przygotowane na wyzwania i możliwości związane z zieloną i cyfrową transformacją. W ramach Instrumentu w Polsce został przyjęty Krajowy

69 Materiał źródłowy: Fundusze Europejskie na lata 2021-2027, www.funduszeuropejskie.gov.pl

Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). KPO dotyczy obszarów, które są najbardziej istotne z punktu widzenia konieczności odbudowy gospodarki po pandemii spowodowanej COVID-19, ale także w tych, które tworzą trwałe podwaliny pod budowę zdrowej gospodarki odpornej na kolejne wstrząsy;

- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ) – program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które będą miały na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych;
 - Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (FEM) – program o znaczeniu regionalnym wspierać będzie realizację celów polityki spójności. Główne cele to m.in. włączenie cyfrowe, społeczne i zawodowe mieszkańców Mazowsza, wzrost konkurencyjności MŚP, ochrona zdrowia, łagodzenie zmian klimatu, zwiększenie mobilności i dostęp do edukacji;
 - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce;
- źródła finansowania krajowego i regionalnego, w tym m.in.:
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wraz z wojewódzkimi funduszami tworzy system finansowania ochrony środowiska przyrodniczego i gospodarki wodnej w kraju, w tym także stanowi narzędzia wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;
 - Fundusz Dopłat – rządowy program wspomagania budownictwa socjalnego, którego adresatami są podmioty podejmujące zadania z zakresu budowy zasobów lokali socjalnych, mieszkań chronionych oraz noclegowni i domów dla bezdomnych. W ramach programu można również uzyskać wsparcie na: modernizację i rewitalizację, inwestycje czy na zwiększenie efektywności energetycznej dzięki OZE;
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – jego głównym celem jest wzrost kompetencji i umiejętności Polaków, aby mogli skutecznie konkurować na rynku pracy w gospodarce europejskiej oraz globalnej. Wśród priorytetów, jakie mają być realizowane w ramach programu, znalazło się między innymi wsparcie: innowacji, edukacji, zdrowia, gospodarki oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
 - Fundusz Leśny – fundusz celowy Lasów Państwowych stanowiący pomoc w wyrównywaniu deficytów finansowych w nadleśnictwach, prosperujących w niekorzystnych warunkach przyrodniczo-ekonomicznych dla realizowania celów gospodarki leśnej.

Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych, wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na włodarzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistniania potrzebnych inwestycji. Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest m.in. rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego. Za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania

- z inwestycji. Poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;
- *project finance* – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnieniem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji;
 - leasing, najem, dzierżawa – polega na użyczeniu jednej stronie dobra do odpłatnego korzystania. Gmina w tym przypadku może obrać rolę korzystającego (leasingobiorcy) lub wyznaczyć do tego podległą jednostkę. Leasing oznacza zobowiązanie leasingodawcy do nabycia rzeczy od zbywającego w warunkach zamieszczonych w umowie i oddanie jej korzystającemu (np. gminie) do użytkowania przez dany czas, natomiast korzystający zgadza się spłacić finansującemu wynagrodzenie pieniężne równe minimum cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia dobra przez finansującego;
 - fundusz *venture capital* – jednostki samorządu terytorialnego mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej. Jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Istota inwestycji *venture capital* dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach *venture capital* (fundusz *venture capital*) zostaje współwłaścicielem spółki.

8.6 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

8.6.1 WNIOSKI Z ANALIZY EKONOMICZNEJ, SPOŁECZNEJ I ŚRODOWISKOWEJ ORAZ PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH

1. Stwierdza się stopniowy spadek znaczenia rolnictwa oraz sukcesywny spadek liczby ludności zajmującej się gospodarką rolną, a co za tym idzie stopniowe przechodzenie z działalności rolniczej na nierolniczą oraz zwiększone zainteresowanie zmianą użytkowania przestrzeni z rolniczej na nierolniczą.
2. Można przypuszczać, że w przyszłości liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta będzie sukcesywnie wzrastać, podtrzymując obecne tendencje. Jednocześnie, zakładając postępujący rozwój przedsiębiorczości w Przasnyszu, należy spodziewać się wzrastającego zapotrzebowania na tereny rozwojowe, w tym związane z potrzebą zaspokajania potrzeb gospodarczych i pośrednio, potrzeb mieszkaniowych i rekreacyjnych.
3. Rynek pracy stopniowo wzrasta, czego przejawem jest wzrost liczby rejestrowanej działalności gospodarczej. Sukcesywnemu wzrostowi rynku pracy towarzyszy systematyczny spadek bezrobocia. Bezpośrednie przełożenie na dalszą poprawę lokalnego rynku pracy może wywierać właściwe kształtowanie polityki przestrzennej, w tym ustalenie zasad zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w odniesieniu do nowych terenów rozwojowych.
4. Dochody Miasta sukcesywnie wzrastają, w związku z czym zwiększają się nakłady na lokalne inwestycje, w tym w wymiarze przestrzennym (m.in. budowa i modernizacja infrastruktury, obiektów i urządzeń publicznych, uzbrajanie nowych terenów rozwojowych). W konsekwencji podnosi to atrakcyjność Miasta jako miejsca do życia lub prowadzenia działalności gospodarczej.
5. Obserwuje się znaczne zainteresowanie inwestycyjne w Mieście, szczególnie nowymi terenami mieszkaniowymi o czym świadczy liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy na cele mieszkaniowe oraz sporządzone w ostatnich latach miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (w ostatnich 6 latach objęto nowymi planami lub kompleksową zmianą planów łącznie ok. 166 ha powierzchni Miasta) .

6. Rozwój budownictwa mieszkaniowego uwidacznia się w liczbie budynków mieszkalnych i mieszkań, których liczba z roku na rok się zwiększa. Podobnie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę. Uwzględniając aktualne trendy, przewiduje się dalszy przyrost liczby budowanych, indywidualnych obiektów mieszkalnych. Ponadto, biorąc pod uwagę potencjał ekonomiczny i zakładany rozwój przedsiębiorczości oraz atrakcyjne położenie geograficzne, w tym dobrą dostępność komunikacyjną i walory przyrodnicze, można prognozować sukcesywne zwiększanie tempa zainteresowania osadnictwem w jej obrębie.
7. Przasnysz jako główny ośrodek w powiecie, zapewnia właściwy dostęp do edukacji, opieki społecznej i zdrowotnej oraz utrzymuje poziom bezpieczeństwa publicznego. Jednocześnie obszar Miasta jest stosunkowo dobrze wyposażony w infrastrukturę komunikacyjną i techniczną, która ulega sukcesywnej rozbudowie i modernizacji.
8. Na terenie Przasnysza występują dogodne warunki środowiskowe do rozwoju zagospodarowania przestrzennego. Ograniczenia ekofizjograficzne, w tym prawne, występują przeważnie poza obszarami rozwojowymi Miasta, zaś w miejscach potencjalnie konfliktowych przyrodniczo można w stosunkowo bezproblemowy sposób ograniczyć przestrzenny rozwój zabudowy.
9. W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił nieznaczny spadek liczby ludności na terenie Miasta, przy czym powodował go głównie odpływ ludności (emigracja), przy przeważnie dodatnim przyroście naturalnym (średniorocznie w ciągu ostatniego dziesięciolecia ponad 5 os./rocznie). Uwzględniając aktualne dążenia i programy wsparcia sprzyjające zwiększaniu dzietności (m.in. polityka prorodzinna Państwa i Samorządu), a także obserwowane w ostatnich miesiącach tendencje migracyjne (napływ ludności, w tym obcokrajowców) prognozuje się, że nastąpi przyrost ludności. Jak wykazano w rozdz. 8.4.3., przyjęto, że zaludnienie zwiększy się o ok. 25% w perspektywie 30 lat, tj. łącznie w całym okresie liczba ludności wzrośnie o ok. 4 300 osób i osiągnie poziom ok. 21 300 mieszkańców. W związku z powyższym przewiduje się zapotrzebowanie na nową zabudowę.

8.6.2 MAKSYMALNE W SKALI MIASTA ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Maksymalne w skali miasta Przasnysz, zapotrzebowanie na nową zabudowę odniesiono do:

- zabudowy o funkcji mieszkalnej, w tym:
 - zabudowy intensywnej;
 - zabudowy ekstensywnej;
 - zabudowy ekstensywnej i zagrodowej;
- zabudowy o funkcji usługowej, w tym:
 - zabudowy usług publicznych i sakralnych;
 - zabudowy usług komercyjnych;
- zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej.

Dokonując symulacji maksymalnego w skali Miasta zapotrzebowania na nową zabudowę wzięto pod uwagę omówione wcześniej uwarunkowania wynikające z analizy społecznej, ekonomicznej i środowiskowej, prognozy demograficzne, możliwości finansowania, jak również założono, że rozwój poszczególnych terenów funkcjonalnych będzie współzależny, tzn. rozwój danej funkcji zabudowy (np. gospodarczej), wpływać będzie na tempo i potrzeby rozwoju kolejnej funkcji (np. mieszkaniowej), co skutkować będzie oddziaływaniem zwrotnym.

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę przyjęto perspektywę 30-to letnią. Ponadto założono niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się zwiększeniem zapotrzebowania w stosunku do wyników symulacji o 30%, co ma odzwierciedlenie w wynikach końcowych.

Maksymalne w skali Miasta zapotrzebowanie na nową zabudowę odniesiono do poszczególnych funkcji zabudowy, wyrażonych powierzchnią użytkową zabudowy (w m² oraz w przeliczeniu na ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI MIESZKALNEJ

Na potrzeby przeprowadzenia symulacji zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji mieszkalnej, nie wprowadzano podziału na zabudowę intensywną, ekstensywną oraz ekstensywną i zagrodową. Zapotrzebowanie na funkcję mieszkalną należy rozumieć jako całościowe zapotrzebowanie miasta Przasnysz na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, która może być realizowana w formie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub jednorodzinnej wolnostojącej, szeregowej lub bliźniaczej, jak również w formie zabudowy zagrodowej.

Założono poprawę standardów zamieszkania ludności, co przełoży się przede wszystkim na zwiększeniu średniej powierzchni użytkowej mieszkania w stosunku stanu istniejącego⁷⁰, przy jednoczesnym zachowaniu obecnego wskaźnika liczby osób na mieszkanie⁷¹ (por. dane i analizy w rozdz. 8.2: gospodarka mieszkaniowa). Celem uzyskania wartości faktycznego zapotrzebowania na liczbę i wielkość nowych mieszkań, a tym samym powierzchnię użytkową, dokonano następujących wyliczeń:

Tab. 22 Wyliczenia faktycznego zapotrzebowania na liczbę, wielkość i sumaryczną powierzchnię użytkową nowych mieszkań

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA MIASTA
Wielkość mieszkania (powierzchnia użytkowa mieszkania): - stan istniejący: - stan prognozowany:	74,5 m ² 100 m ²
Liczba osób/mieszkanie (stan istniejący i prognozowany):	17 055 os./ 6 490 mieszkań = 2,63 os./mieszkanie
Liczba nowych mieszkańców, dla których należy przewidzieć nowe mieszkania:	ok. 143,33 os. średniorocznie x 30 lat = 4 300 os.
Zapotrzebowanie na liczbę nowych mieszkań:	4 300 os. : 2,63 os./mieszkanie ≈ 1 635 nowych mieszkań
Faktyczne zapotrzebowanie na nowe mieszkania (powierzchnię użytkową mieszkań):	1 635 nowych mieszkań x 100 m ² prognozowana wielkość jednego mieszkania = 163 500 m ² zapotrzebowania

Materiał źródłowy: obliczenia własne oraz materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; oraz Dane GUS.

Następnie, w celu wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej przyjęto, że wielkość pojedynczej działki mieszkaniowej wyniesie średnio 1000 m² (0,1 ha)⁷². Dodatkowo uwzględniono udział w terenach innych, towarzyszących zabudowie, tj. założono zapotrzebowanie na dodatkowe 50% powierzchni od każdej, pojedynczej działki mieszkaniowej (dodatkowe 500 m²/działkę). Przyjęto zatem, że „powierzchnia użytkowa zabudowy” o funkcji mieszkalnej stanowi teren, na który składają się:

- zabudowa netto: budynek związany z funkcją podstawową (dom mieszkalny); obiekty towarzyszące (związane z funkcją uzupełniającą, np. altana, wiata, garaż, itp.); wewnętrzne tereny komunikacyjne, funkcjonujące w ramach danego siedliska zabudowy (np. dojazd do posesji, dojazd do garażu, plac/parking przydomowy); tereny powierzchni biologicznie czynnej (tereny wolne od zabudowy, tereny zielone jak np. trawnik, ogród przydomowy);

⁷⁰ Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w mieście Przasnysz wynosi 74,5 m² i jest zdecydowanie niższa niż średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na tle gminy wiejskiej Przasnysz – 95,7 m² oraz powiatu przasnyskiego – 83 m².

⁷¹ Średnia przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w mieście Przasnysz wynosi 2,63 os./miesz. i jest zdecydowanie niższa niż średnia przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie na tle gminy wiejskiej Przasnysz – 3,62 os./miesz. oraz powiatu przasnyskiego – 3,14 os./miesz.

⁷² W materiałach szkoleniowych MiIB wskazano m.in., że stosowane przy sporządzaniu bilansu terenów wskaźniki wielkości działki budowlanej wynoszą średnio ok. 1000-2000 m² dla zabudowy zagrodowej oraz ok. 600-850 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (źródło: *Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy*, MIB, listopad 2016, strona 5). Przyjęta na potrzeby niniejszego bilansu wartość wynika z obecności w granicach administracyjnych miasta licznych siedlisk zabudowy zagrodowej i ekstensywnej mieszkaniowej jednorodzinnej, stąd uśredniając przyjęto 1000 m.kw.

- tereny inne: udział w terenach towarzyszących całemu skupisku (osiedlu) zabudowy, tzn. udział w m.in. ogólnodostępnych terenach komunikacyjnych (drogi dojazdowe i wewnętrzne, chodniki, parkingi) i otwartych terenach zielonych (skwery, zieleńce, zgrupowania drzew, trawniki).

Biorąc pod uwagę powyższe, oraz zakładając, że jedna działka odpowiadać będzie jednemu gospodarstwu domowemu (mieszkanui), wyliczono faktyczne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej:

Tab. 23 Wyliczenia faktycznego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA MIASTA
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań:	163 500 m ² (16,35 ha)
Zapotrzebowanie na liczbę nowych mieszkań (gospodarstw domowych):	1 635 nowych mieszkań
Zakładana powierzchnia pojedynczej działki mieszkaniowej:	1000 m ² (0,1 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy netto o funkcji mieszkalnej:	1 635 nowych mieszkań x 1000 m ² = 1 635 000 m ² (163,50 ha)
Udział w terenach innych, towarzyszących zabudowie (ogólnodostępne tereny komunikacyjne, otwarte tereny zielone itp.):	50% (tj. dodatkowe 500 m ² na każde 1000 m ² terenów zabudowy o funkcji mieszkalnej)
Faktyczne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej:	1 635 000 m ² + (1 635 000 m ² x 50%) = 2 452 500 m ² (245,25 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne, na podstawie: materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; oraz Dane GUS.

W związku z niepewnością procesów rozwojowych założono zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do otrzymanych wyników:

Tab. 24 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową nowych mieszkań oraz na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej, z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA MIASTA
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań:	163 500 m ² (16,35 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej:	2 452 500 m ² (245,25 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych:	163 500 m ² + (163 500 m ² x 30%) = 212 550 m ² (21,26 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych:	2 452 500 m ² + (2 452 500 m ² x 30%) = 3 188 250 m ² (318,83 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie miasta Przasnysz maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań na poziomie 212 500 m² (21,26 ha), co przedkłada się na maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej na poziomie 3 188 250 m² (318,83 ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI USŁUGOWEJ

Analiza struktury wiekowej ludności w aspekcie ekonomicznych grup wieku wykazuje, że przeważająca część ludności Przasnysza znajduje się w wieku produkcyjnym, zaś w zbliżonym stopniu stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Zjawisko tego typu należy uznać, jako korzystne z punktu widzenia możliwości rozwoju działalności gospodarczej (w tym usługowej). Ponadto zapotrzebowanie na nowe tereny o funkcji usługowej wynikać będzie ze wzrostu zapotrzebowania na usługi związane z pozycją jednostki osadniczej – głównego ośrodka miejskiego na tle powiatu, związane m.in. z handlem, transportem, edukacją, ochroną zdrowia czy działalnością związana z rekreacją, kulturą i sportem itd.

Zabudowa usługowa stanowi uzupełnienie struktur mieszkalnych. Są to przede wszystkim usługi związane z codziennym życiem mieszkańców, które w sposób naturalny odpowiadają na

pojawiające się potrzeby ludzi. Uwzględniając powyższe oraz przyjmując zasadę zwiększania dostępności usług i stwarzania warunków do prowadzenia działalności gospodarczej (w tym usług) należy uznać, że zapotrzebowanie na zabudowę o funkcji usługowej będzie sukcesywnie wzrastać, wraz ze wzrostem liczby mieszkańców oraz pojawianiem się nowych terenów mieszkalnych. Usługi są niezwykle ważną gałęzią gospodarki, wpływającą na tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym na rozwój społeczności lokalnych zarówno w wymiarze demograficznym, jak również ekonomicznym i społecznym. Poprawiając komfort życia mieszkańców, należy zadbać o ich łatwy dostęp do podstawowych usług.

Do wyrażenia maksymalnego w skali Miasta zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej, w tym usług publicznych i sakralnych oraz komercyjnych przyjęto, że statystycznie dla każdych 100 m² nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej pojawi się zapotrzebowanie na 15 m² nowej zabudowy o funkcji usługowej. Uwzględniono także zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do otrzymanych wyników, w związku z niepewnością procesów rozwojowych:

Tab. 25 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA MIASTA
Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji usługowej na każde 100 m ² nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej:	15 m ²
Wskaźnik prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej:	15 m ² : 100 m ² = 0,15
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej:	0,15 x 2 452 500,00 m ² = 367 875 m ² (36,79 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych:	367 875 m ² + (367 875 m ² x 30%) = 478 238 m ² (47,82 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie miasta Przasnysz maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej na poziomie 478 238 m² (47,82 ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ

Na terenie Przasnysza wyróżniamy zabudowę o funkcji aktywizacji gospodarczej, którą w przeważającym stopniu stanowią budynki produkcyjne, produkcyjno-usługowe, magazyny czy składy, zlokalizowane w pobliżu głównych ciągów komunikacyjnych. Według dokonanych obliczeń powierzchnia użytkowa tego rodzaju zabudowy wynosi w przybliżeniu ok. 59 ha.

Ze względu na stale wzrastającą liczbę podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, zgłaszane w Urzędzie Miasta, zapotrzebowanie na nowe tereny umożliwiające realizację zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej, stwierdza się, że istnieją perspektywy rozwoju przedmiotowej funkcji na terenie Przasnysza. Zakładając współzależność zapotrzebowania na tereny o funkcjach gospodarczych (tereny inwestycyjne) i zapotrzebowania na tereny mieszkalne i usługowe, założono że zapotrzebowanie na zabudowę o funkcji aktywizacji gospodarczej będzie sukcesywnie wzrastać. W związku z tym przyjęto, że realizowane będą cele rozwojowe Miasta (wynikające m.in. założeń strategicznego rozwoju Miasta), które zakładają rozwój funkcji gospodarczych, w tym kształtowanie stref aktywizacji gospodarczej oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Miasta. Wspomniane cele można osiągnąć m.in poprzez zwiększanie udziału powierzchni związanych z aktywizacją gospodarczą w stosunku do liczby mieszkańców. Aktualnie dla terenów miasta Przasnysz wskaźnik ten wynosi w przybliżeniu 35 m²/1 mieszkańca⁷³. W perspektywie 30-to letniej zakłada się podwojenie wartości wskaźnika, tj. ok. 70 m²/1 mieszkańca (przy zakładanej

⁷³ Ok. 59 ha (590 000 m²) / 17 055 mieszkańców = 34,59 m²/1 mieszkańca, tj. ok. 35 m²/mieszkańca.

liczbie ludności na koniec okresu objętego prognozą, tj. ok. 21 300 os.). W wyliczeniach uwzględniono także zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do otrzymanych wyników, w związku z niepewnością procesów rozwojowych:

Tab. 26 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej, z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA MIASTA
Powierzchnia użytkowa istniejącej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej:	ok. 590 000 m ² (59 ha)
Istniejący udziału terenów zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej:	ok. 35 m ² /mieszkańca
Prognozowany udziału terenów zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej:	ok. 70 m ² /mieszkańca
Zakładana liczba mieszkańców na koniec okresu objętego prognozą:	ok. 21 300 mieszkańców
Zakładana wielkość powierzchni użytkowej nowej i istniejącej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej na koniec okresu objętego prognozą:	70 m ² x 21 300 mieszkańców = 1 491 000 m ² (149,1 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej:	1 491 000 m ² – 590 000 m ² = 901 000 m ² (91,10 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych:	901 000 m ² + (901 000 m ² x 30%) = 1 171 300 m ² (117,13 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie miasta Przasnysz maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej na poziomie 1 171 300 m² (117,13 ha).

8.6.3 CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ

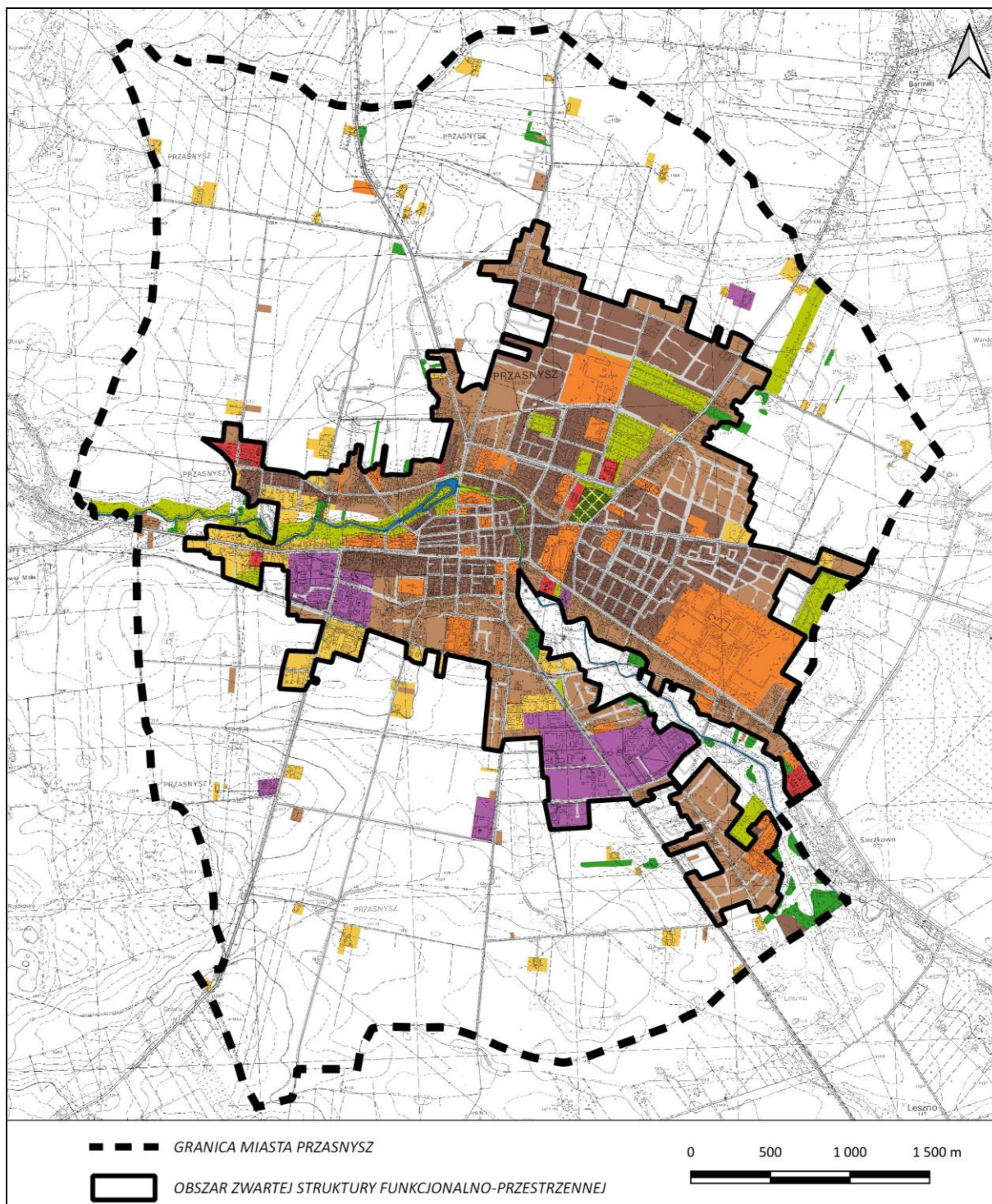
Stosownie do wymogów Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oszacowano „chłonność”, obszar o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki miejskiej.

„Chłonność”, rozumiana jest jako możliwość lokalizowana nowej zabudowy w obszarze o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (oznacza tzw. „luki w zabudowie”), wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Przez „obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” rozumie się obszary o skupionej zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, mającej dostęp do dróg publicznych i wyposażonych w niezbędną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną, z terenami tej infrastruktury oraz z terenami infrastruktury społecznej i innych usług o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz przestrzeniami publicznymi, a także z terenami o funkcji produkcyjnej, magazynowej i składowej – z zastrzeżeniem, że wszystkie te tereny są położone w obrębie (wewnątrz) takiego obszaru, bądź bezpośrednio sąsiadują z terenami zabudowanymi wchodzącymi w jego skład. W obrębie tych obszarów mogą występować obiekty i tereny objęte ochroną lub wskazane do ochrony jako cenne zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego, a także tereny zdegradowane wymagające przekształceń. Obszary te mogą obejmować niewielkie luki w zabudowie, jeśli mają dostęp do komunikacji i infrastruktury technicznej. Poza tym do obszarów tych zaliczono obszary które nie spełniają wszystkich warunków (np. dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną), ale stanowią trwałe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej⁷⁴.

⁷⁴ Materiał źródłowy: definicja w oparciu o materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie chłonności obszarów istniejącej zabudowy i obszarów przeznaczonych do zabudowy w planach miejscowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016.

Pośród „obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” wyodrębniono następującą przestrzeń w granicy jednostki miejskiej:

Ryc. 34 Obszar o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki miejskiej.

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki miejskiej odniesiono do następujących funkcji zabudowy (w celu umożliwienia analizy porównawczej z obliczeniami dotyczącymi maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę – por. rozdz. 8.6.2.):

- zabudowy o funkcji mieszkalnej, w tym:
 - zabudowy intensywnej;

- zabudowy ekstensywnej;
- zabudowy ekstensywnej i zagrodowej;
- zabudowy o funkcji usługowej, w tym:
 - zabudowy usług publicznych;
 - zabudowy usług komercyjnych;
- zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej.

Obliczeń dokonano biorąc pod uwagę istniejące zagospodarowanie terenu, z wykorzystaniem kategoryzacji zabudowy, oznaczonych na rysunku Studium (część: uwarunkowania). Jednocześnie, na podstawie analizy charakteru zagospodarowania Miasta, w tym udziału poszczególnych kategorii użytkowania terenu w ramach istniejących struktur zabudowy, przyjęto że:

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej zaliczono:
 - 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy intensywnej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, intensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 5% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej;
 - 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej (z dominacją ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 5% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej;
 - 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej i zagrodowej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 5% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej.

Tab. 27 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy intensywnej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, intensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)”:	95% x ok. 1 674 000 m ² ≈ 1 590 300 m ²
95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej (z dominacją ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)”:	95% x ok. 1 859 000 m ² ≈ 1 766 050 m ²
95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej i zagrodowej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz towarzyszącymi usługami)”:	95% x ok. 410 000 m ² ≈ 389 500 m ²
Całkowita powierzchnia użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:	1 590 300 m ² + 1 766 050 m ² + 389 500 m ² ≈ 3 745 850 m ² (374,59 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej zaliczono:
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy usług publicznych i sakralnych” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej);
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy usług komercyjnych” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej);

- 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy intensywnej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, intensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 95% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej;
- 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej (z dominacją ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 95% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej;
- 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej i zagrodowej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 95% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej.

Tab. 28 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy usług publicznych i sakralnych”:	100% x ok. 152 000 m ² ≈ 152 000 m ²
100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy usług komercyjnych”:	100% x ok. 924 000 m ² ≈ 924 000 m ²
5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy intensywnej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, intensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)”:	5% x ok. 1 674 000 m ² ≈ 83 700 m ²
5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej (z dominacją ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącymi usługami)”:	5% x ok. 1 859 000 m ² ≈ 92 950 m ²
5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy ekstensywnej i zagrodowej (z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz towarzyszącymi usługami)”:	5% x ok. 410 000 m ² ≈ 20 500 m ²
Całkowita powierzchnia użytkowej zabudowy o funkcji usługowej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:	152 000 m ² + 924 000 m ² + 83 700 m ² + 92 950 m ² + 20 500 m ² ≈ 1 273 150 m ² (127,32 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej zaliczono:
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy aktywności gospodarczej (z dominacją zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej oraz towarzyszącymi usługami)” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej).

Tab. 29 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy aktywności gospodarczej (z dominacją zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej oraz towarzyszącymi usługami)”:	100% x ok. 578 000 m ² ≈ 578 000 m ²
Całkowita powierzchnia użytkowej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:	578 000 m ² (57,80 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Zatem, biorąc pod uwagę opisaną wcześniej metodologię i założenia, **zestawiono w/w całkowite powierzchnie obszarów zabudowanych w podziale na funkcje zabudowy z terenami faktycznie zabudowanymi i tym samym wykazano wielkość „luk w zabudowie”**. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych na terenie Miasta kształtuje się następująco:

Tab. 30 Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki miejskiej Przasnysz, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

FUNKCJA ZABUDOWY	CAŁKOWITA POWIERZCHNIA OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A]	TERENY ZABUDOWANE LUB ZAGOSPODAROWANE W RAMACH OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [B]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [C = A – B]
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	3 745 850 m ² (374,59 ha)	3 363 000 m ² (336,30 ha)	382 850 m² (38,29 ha)
Zabudowa o funkcji usługowej	1 273 150 m ² (127,31 ha)	1 051 000 m ² (105,10 ha)	222 150 m² (22,22 ha)
Zabudowa o funkcji aktywizacji gospodarczej	578 000 m ² (57,80 ha)	532 000 m ² (53,20 ha)	46 000 m² (4,60 ha)

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

8.6.4 CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Stosownie wymogów Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w niniejszym rozdziale oszacowano chłonność, położonych na terenie Miasta, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione dla obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki miejskiej. Zatem obszary zlokalizowane w zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, jednocześnie objęte planami miejscowymi, nie zostały uwzględnione w obliczeniach zawartych w niniejszym rozdziale (uwzględnione zostały wcześniej, zob. rozdz. 8.6.3).

Na terenie Przasnysza obowiązuje aktualnie 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 2006-2021. Ich wykaz zamieszczono w rozdz. 2.1., a zasięg zaprezentowano na rysunku uwarunkowań niniejszego Studium oraz na poniższej rycinie (Ryc. 35).

Ustalenia poszczególnych planów, dotyczące terenów funkcjonalnych, pogrupowano do następujących funkcji zabudowy (w celu ujednoczenia systematyki zastosowanej poprzednio i tym samym umożliwienia analizy porównawczej):

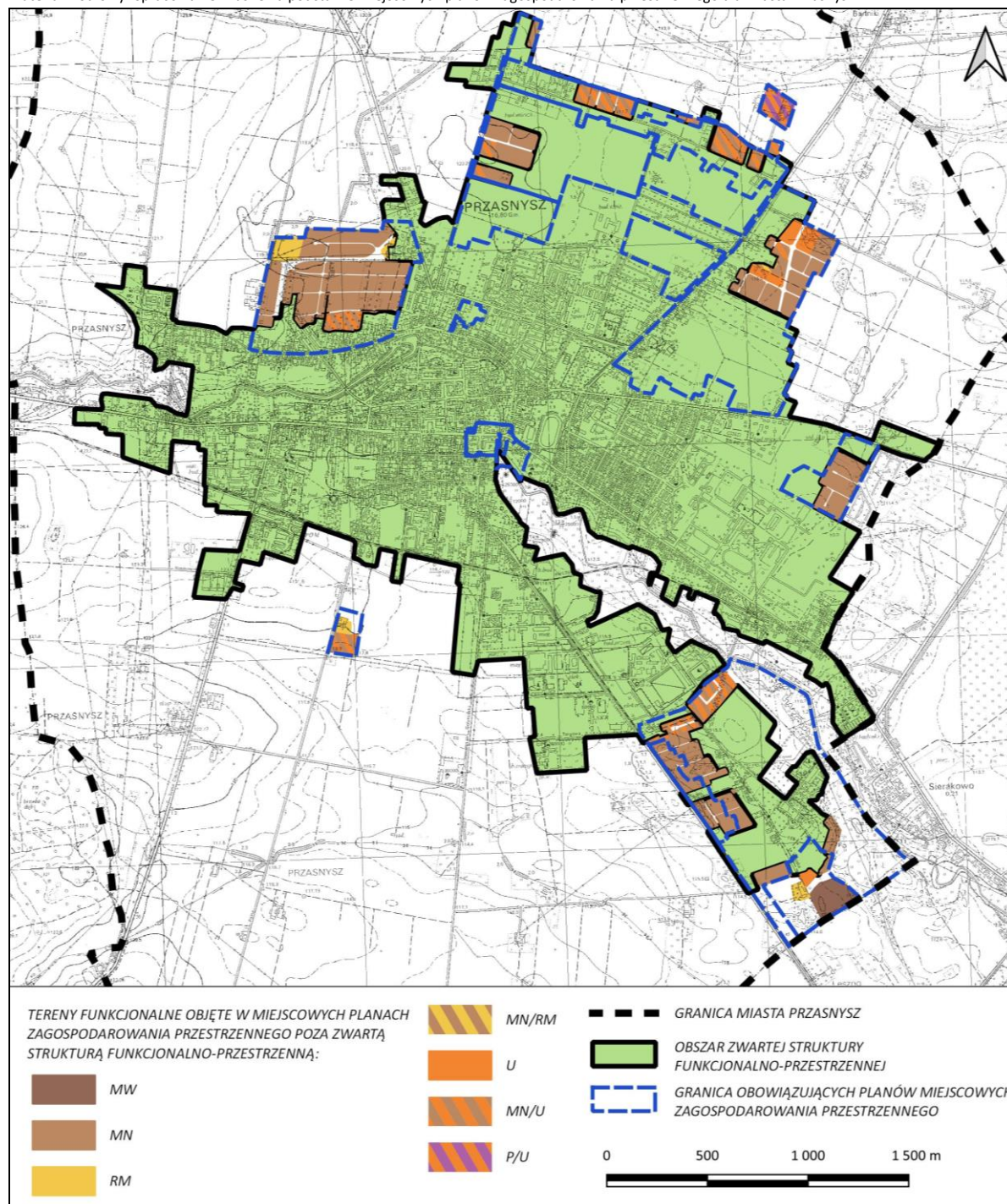
- zabudowy o funkcji mieszkalnej, w tym:
 - zabudowy intensywnej;
 - zabudowy ekstensywnej;
 - zabudowy ekstensywnej i zagrodowej;
- zabudowy o funkcji usługowej, w tym:
 - zabudowy usług publicznych;
 - zabudowy usług komercyjnych;
- zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej.

Tab. 31 Funkcje zabudowy wyróżnione w obowiązujących planach miejscowych

OZNACZENIA ZABUDOWY WYRÓŻNIONE W PLANACH MIEJSCOWYCH*, W RAMACH KTÓRYCH MOGĄ WYSTĘPOWAĆ FUNKCJE ZABUDOWY WYDRĘBNIONE NA POTRZEBY BILANSU TERENU
MW- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
MN/RM – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i/lub zagrodowej;
MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej;
RM – tereny zabudowy zagrodowej;
U – tereny zabudowy usługowej;
P/U – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej.

* Symbole i nazewnictwo poszczególnych funkcji, zgodnie ze stosowanymi w poszczególnych planach miejscowych.

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta Przasnysz.

Ryc. 35 Tereny funkcjonalne objęte w miejscowych planach poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta Przasnysz.

Z uwagi na występowanie w planie miejscowym funkcji mieszanych (np. MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej) przypisano poszczególnym terenom funkcjonalnym zakładany udział w wyodrębnionych na potrzeby bilansu funkcjach zabudowy, tzn.:

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej zaliczono:
 - 100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MW, MN, MN/RM, RM;
 - 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN/U.

Tab. 32 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MW	100% x ok. 30 100 m ² ≈ 30 100 m ²
100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN	100% x ok. 455 350 m ² ≈ 455 350 m ²
100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN/RM	100% x ok. 477 400 m ² ≈ 477 400 m ²
100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: RM	100% x ok. 19 850 m ² ≈ 19 850 m ²
50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN/U	50% x ok. 147 500 m ² ≈ 73 750 m ²
Całkowita powierzchnia użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:	30 100 m ² + 455 350 m ² + 477 400 m ² + 19 850 m ² + 73 750 m ² ≈ 1 056 450 m ² (105,65 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej zaliczono:
 - 100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: U;
 - 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN/U, P/U.

Tab. 33 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: U	100% x ok. 28 050 m ² ≈ 28 050 m ²
50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN/U	50% x ok. 147 500 m ² ≈ 73 750 m ²
50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P/U	50% x ok. 11 250 m ² ≈ 11 250 m ²
Całkowita powierzchnia użytkowej zabudowy o funkcji usługowej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:	28 050 m ² + 73 750 m ² + 11 250 m ² ≈ 113 050 m ² (11,31 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej zaliczono:
 - 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P/U.

Tab. 34 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P/U	50% x ok. 11 250 m ² ≈ 11 250 m ²
Całkowita powierzchnia użytkowej zabudowy o funkcji usługowej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:	11 250 m ² (1,13 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Zatem, przyjmując opisaną wyżej metodologię i założenia, **zestawiono w/w całkowitą powierzchnię obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę (poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej) z terenami obecnie zabudowanymi i tym samym wykazano wielkość „luk w zabudowie”** – chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego kształtuje się następująco:

Tab. 35 Chłonność obszarów przeznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę, innych niż wymienione dla obszarów o w pełni wykształczonej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki miejskiej Przasnysz, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

FUNKCJA ZABUDOWY	CAŁKOWITA POWIERZCHNIA OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W PLANIE MIEJSCOWYM, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A]	TERENY OBECNIE ZABUDOWANE LUB ZAGOSPODAROWANE W RAMACH TERENÓW OBJĘTYCH USTALENIAMI PLANU MIEJSCOWEGO, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WYRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [B]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [C = A – B]
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	1 056 450 m ² (105,64 ha)	27 100 m ² (2,71 ha)	1 029 350 m² (102,94 ha)
Zabudowa o funkcji usługowej	113 050 m ² (11,30ha)	8 250 m ² (0,82 ha)	104 800 m² (10,48 ha)
Zabudowa o funkcji aktywizacji gospodarczej	11 250 m ² (1,12 ha)	8 250 m ² (0,82 ha)	3 000 m² (0,3 ha)

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

8.6.5 PODSUMOWANIE BILANSU TERENU - PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI MIASTA ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ Z CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW POD ZABUDOWĘ

Stosownie wymogów Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w niniejszym rozdziale porównano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (zob. rozdz. 8.6.2) oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy wyliczoną dla chłonności obszarów o w pełni wykształczonej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (zob. rozdz. 8.6.3) i obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę (zob. rozdz. 8.6.4), w podziale na funkcję zabudowy:

Tab. 36 Porównanie maksymalnego w skali Miasta zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą chłonności obszarów pod zabudowę, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

FUNKCJA ZABUDOWY	MAKSYMALNE ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ WRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [B]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [C]	PORÓWNANIE ZAPOTRZEBOWANIA Z CHŁONNOŚCIĄ WYRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A – (B+C)]
		SUMA		
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	3 188 250 m ² (318,83 ha)	382 850 m ² (38,29 ha) + 1 029 350 m ² (102,94 ha) = 1 412 200 m ² (141,22 ha)		1 776 050 m² (177,61 ha)
Zabudowa o funkcji usługowej	478 238 m ² (47,82 ha)	222 150 m ² (22,22 ha) + 104 800 m ² (10,48 ha) = 326 950 m ² (32,70 ha)		151 288 m² (15,13 ha)
Zabudowa o funkcji aktywizacji gospodarczej	1 171 300 m ² (117,13 ha)	46 000 m ² (4,60 ha) + 3 000 m ² (0,3 ha) = 49 000 m ² (4,9 ha)		1 122 300 m² (112,23 ha)

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego zestawienia maksymalne w skali miasta Przasnysz zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcję zabudowy terenów możliwych do zabudowy w granicy jednostki miejskiej i terenów przewidzianych pod zabudowę w planach miejscowych, w tym dla:

- zabudowy o funkcji mieszkalnej;
 - zabudowy intensywnej;
 - zabudowy ekstensywnej;
 - zabudowy ekstensywnej i zagrodowej;
- zabudowy o funkcji usługowej, w tym:
 - zabudowy usług publicznych;
 - zabudowy usług komercyjnych;
- zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej.

Konkluzja:

ZAPOTRZEBOWANIE > CHŁONNOŚĆ

Możliwe jest wyznaczenie nowej zabudowy – poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki osadniczej i poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę dla funkcji mieszkalnej, w tym: zabudowy intensywnej, ekstensywnej oraz ekstensywnej i zagrodowej, dla funkcji usługowej, w tym zabudowy usług publicznych i komercyjnych, a także dla funkcji aktywizacji gospodarczej.

8.6.6 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ORAZ POTRZEBY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY

Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy miejskiej, omówiono w rozdz. 8.5., w podziale na źródła finansowania oraz planowane możliwości budżetowe Przasnysza.

Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Przasnysz na lata 2019-2028⁷⁵, wykazano ilość środków przekazanych na wydatki inwestycyjne kontynuowane⁷⁶ i nowe wydatki inwestycyjne⁷⁷:

Tab. 37 Planowane wydatki inwestycyjne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej

ROK	WYDATKI INWESTYCYJNE KONTYNUOWANE [zł.]	NOWE WYDATKI INWESTYCYJNE [zł.]
2022	1 500 000,00	5 500 000,00
2023	6 000 000,00	2 000 000,00
2024	4 000 000,00	4 000 000,00
2025	4 000 000,00	4 000 000,00
2026	6 000 000,00	3 000 000,00
2027	7 000 000,00	3 000 000,00
2028	5 000 000,00	3 000 000,00

Materiał źródłowy: załącznik nr 1 do uchwały nr III/14/2018 z dnia 2018-12-13

Ponadto obliczono prognozowaną wartość wydatków inwestycyjnych do wydatków ogółem miasta Przasnysz, na podstawie analizy wartości danych z ostatniego wielolecia (2010-2020 r.):

⁷⁵ Uchwała Nr III/28/2018 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 13 grudnia 2018 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Przasnyskiego na lata 2019-2027

⁷⁶ Wartość inwestycji rozpoczętych co najmniej w poprzednim roku budżetowym, którego dotyczy kolumna.

⁷⁷ Wartość nowych inwestycji, które planuje się rozpocząć w roku, którego dotyczy kolumna.

Tab. 38 Sugerowane wydatki inwestycyjne w perspektywie 30-letniej

ROK	WYDATKI OGÓŁEM * (ROK BAZOWY - 2020)	WYDATKI INWESTYCYJNE ** (16,5% UDZIAŁU OD WYDATKÓW OGÓŁEM)	ZBLIŻONA WARTOŚĆ WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH
2025	108 089 685 zł	17 834 798 zł	17,8 mln zł
2030	128 301 617 zł	21 169 766 zł	21,1 mln zł
2035	148 513 548 zł	24 504 735 zł	24,5 mln zł
2040	168 725 480 zł	27 839 704 zł	27,8 mln zł
2045	188 937 411 zł	31 174 672 zł	31,1 mln zł
2050	209 149 343 zł	34 509 641 zł	34,5 mln zł
SUMA	951 717 086 zł	157 033 319 zł	157 mln zł

* Wartość z średniej wydatków ogółem na przestrzeni lat 2010-2020, w przybliżeniu 4 mln. zł./rok.

** Wartość z średniej udziału wydatków inwestycyjnych do wydatków ogółem na przestrzeni lat 2010-2020, w przybliżeniu 16,5 %

Materiał źródłowy: opracowanie własne, na podstawie danych GUS, 2020 r.

Przeprowadzana symulacja (por. rozdz. 8.5.), dokonana na podstawie zakładanych dochodów ogółem Miasta na podstawie obserwowanych trendów, założeń Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz danych GUS, wykazała, że wydatki majątkowe inwestycyjne mogą wynieść w:

- ok. 2025 r. – ok. 17,8 mln zł,
- ok. 2030 r. – ok. 21,1 mln zł,
- ok. 2040 r. – ok. 27,8 mln zł,
- ok. 2050 r. – ok. 34,5 mln zł.

Wzrost możliwości finansowych Miasta jest uwarunkowany zwiększeniem dochodów własnych, głównie z wpływów z podatków od nieruchomości oraz z udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (od podatników zamieszkałych na obszarze Miasta) oraz od osób prawnych (podatników posiadających siedzibę na obszarze Miasta). Ponadto istotna jest rola finansowania zewnętrznego, zwłaszcza unijnego. Zatem należy uznać jednoznacznie, że miejscowość Przasnysz posiada potencjał finansowania rozwoju sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej.

Analizując potrzeby inwestycyjne Miasta wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy, należy zauważyć, że obecnie Miasto posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, kanalizacyjną oraz dość dobrze rozwiniętą sieć gazową. Sieć drogowa zapewnia dobrą obsługę komunikacyjną większości istniejących terenów zabudowanych, w związku z czym inwestycje w układ komunikacyjny to głównie remonty już istniejących dróg oraz budowa planowanej obwodnicy Miasta. Wykorzystując obecną infrastrukturę, Przasnysz jest w stanie w znacznym stopniu zapewniać obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną poszczególnym terenom zabudowanym, jak również znacznej części potencjalnych, nowych terenów rozwojowych (których rozkład przestrzenny uwzględnić będzie dostęp do istniejących dróg i sieci infrastruktury technicznej).

W związku z powyższym potrzeby inwestycyjne miasta Przasnysz wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy dotyczyć będą głównie:

- uzupełnienia i modernizacji sieci drogowej – przewiduje się realizację do ok. 10 km nowych dróg lokalnych, co szacunkowo stanowić będzie koszt ok. 30 mln zł, oraz kompleksową modernizację ok. 20 km dróg lokalnych, co przypuszczalnie stanowić będzie koszt ok. 36 mln zł; czyli razem ok. 66 mln zł;⁷⁸

⁷⁸ Założono, że średni koszt 1 m budowy ulicy lokalnej asfaltowej + chodniki obustronne to 3 tys. zł., zaś średni koszt 1 m modernizacji ulicy lokalnej to 1,8 tys. zł. (dane z szacunkowych kosztów funkcjonowania miast z przykładowych miejscowości w Polsce).

- uzupełnieniem infrastruktury technicznej – głównie poprzez realizację przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych dla terenów nowej zabudowy oraz dalszą realizację sieci gazowej, a także budowę innych inwestycji, jak chodniki czy oświetlenie uliczne; w stosunku do nowych terenów rozwojowych, uwzględniając przewidywaną powierzchnię nowej zabudowy i wykorzystanie istniejącej infrastruktury, prognozuje się, że nakłady inwestycyjne na infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną to koszt ok. 16,5 mln zł, (pozwoli to na realizację ok. 15 km sieci), na infrastrukturę gazową ok. 10,5 mln zł (pozwoli to na realizację ok. 30 km sieci), a na pozostałe inwestycje (chodniki, oświetlenie itp.) ok. 10 mln zł⁷⁹; czyli razem ok. 37 mln zł;
- rozbudową infrastruktury społecznej – z uwagi na charakter Przasnysza (miejski ośrodek lokalny) oraz obecne wyposażenie w infrastrukturę społeczną, planuje się realizację nowych, publicznych placówek oświatowych i zdrowotnych, obiektów rekreacyjno-sportowych (plac zabaw, boiska sportowe, itp.) oraz remonty i modernizacje obiektów użyteczności publicznej (przy czym w dużej części tego typu przedsięwzięcia finansowane są ze źródeł zewnętrznych), zakłada się, że łączna kwota środków budżetowych na cele infrastruktury społecznej, na potrzeby nowych terenów rozwojowych oscylować będzie wokół 30 mln zł.

Konkluzja:

Szacuje się, że potrzeby inwestycyjne miasta Przasnysz związane z lokalizacją nowej zabudowy w perspektywie 30-lat, będą wymagały nakładów finansowych rzędu ok. 133 mln zł, co jest wartością wyraźnie niższą niż prognozowana, sumaryczna wartość środków finansowych do dyspozycji w analizowanych latach na wydatki inwestycyjne (jak wspomniano w powyższej tabeli, gdzie planowana łączna wartość wydatków inwestycyjnych jest sugerowana na ok. 157 mln zł. w trakcie 30-letniej perspektywy). W związku z tym, jak również uwzględniając długi okres realizacji poszczególnych inwestycji, umożliwiające rozłożenie działań w czasie oraz etapowanie przedsięwzięć w zależności od możliwości budżetowych w poszczególnych latach, **stwierdza się, że miasto Przasnysz ma możliwości finansowania inwestycji rozwojowych, w tym związanych z realizacją zadań własnych, których źródłem są zarówno rosnące dochody budżetowe, jak i możliwości pozyskiwania dofinansowań zewnętrznych. Przasnysz ma możliwości wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej dla terenów nowej zabudowy.**

⁷⁹ Założono, że średni koszt 1 m budowy przyłączy sieci wodociągowej to ok. 500 zł, a sieci kanalizacyjnej to ok. 600 zł, natomiast sieci gazowej to ok. 350 zł. (dane szacunkowych kosztów na portalach społecznościowych).

9 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Stan prawny gruntów w mieście Przasnysz w przeważającej powierzchni przynależy do osób fizycznych, co stanowi ok. 82,9% wszystkich gruntów Miasta i są to przeważnie grunty rolne (1 865 ha) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (217 ha). Pozostała część to grunty publiczne, należące do gruntów Skarbu Państwa (ok. 4,1%), gruntów gminnych (ok. 7,3%), powiatowych (ok. 2,8%), wojewódzkich (ok. 0,6%), gruntów spółdzielni (ok. 0,4%), spółek (ok. 1,1%) lub związków wyznaniowych (ok. 0,7%)⁸⁰. Szczegółową strukturę stanu prawnego gruntów w Przasnyszu przedstawiono w tabeli poniżej:

Tab. 39 Stan prawny gruntów miasta Przasnysz

NR GR. REJ.	NAZWA GRUPY REJESTROWANEJ	POWIERZCHNIA [ha]	UDZIAŁ [%]
1	Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	73	2,9
2	Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	31	1,2
3	Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	0	0,0
4	Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystym	127	5,0
5	Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	58	2,3
6	Jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego	0	0,0
7	Osoby fizyczne	2 084	82,9
8	Spółdzielnie	9	0,4
9	Kościóły i związki wyznaniowe	17	0,7
10	Wspólnoty gruntowe	0	0,0
11	Powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	70	2,8
12	Powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,0
13	Województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	15	0,6
14	Województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	0	0,0
15	Spółki prawa handlowego	27	1,1
16	Inne podmioty ewidencyjne niewymienione w grupach rejestrowych 1-15	4	0,2
SUMA		2 515 ha	100%

Materiał źródłowy: dane Starostwa Powiatowego, stan na 01.01.2022 r.

Materiał źródłowy: Dane Starostwa Powiatowego, stan na 01.01.2022 r.

10 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

10.1 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Spośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody stwierdza się, iż w granicach miasta Przasnysz **nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody.**

Formą ochrony, w postaci obiektowej – **pomnik przyrody**, objęte są drzewa w zlokalizowane w parku miejskim im. Tadeusza Kościuszki.

Ponadto dla terytorium całego kraju, w tym miasta Przasnysz obowiązuje obligatoryjna **ochrona gatunkowa** roślin, zwierząt i grzybów.

10.1.1 OBSZARY LUB OBIEKTY CHRONIONE

Na terenie Miasta znajduje się jeden pomnik przyrody, obejmujący kilka dębów szypułkowych. Wszystkie zlokalizowane są na terenie parku miejskiego im. Tadeusza Kościuszki.

Aktualnie pomnik przyrody obejmuje grupę pięciu drzew (poprzednio ochronie podległo sześć okazów, jednakże Uchwałą Nr XLV/345/2018 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 25 stycznia 2018 r. zniesiono ochronę jednego z nich – dębu szypułkowego o obwodzie pnia 296 cm, znajdującego się na działce ewidencyjnej nr 857.

Tab. 40 Charakterystyka drzew objętych ochroną pomnikową na terenie miasta Przasnysz

LP	OBIEKT	WYMIARY GDOŚ	LOKALIZACJA	USTANAWIAJĄCY AKT PRAWNY	OBOWIAZUJĄCY AKT PRAWNY
1	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Wysokość: 25 m Obwód: 368 cm Pierśnica: 117 cm	Dz. nr 857 – teren parku miejskiego w centralnej części Miasta	Orzeczenie Nr 228 Kierownika Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 09.03.1973 r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dz. Urz. WRN w Warszawie 1973 Nr 8 poz. 110)	Rozporządzenie nr 11 Wojewody Mazowieckiego z dnia 26 lutego 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przasnyskiego (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego 2008 nr 29 poz. 1068)
	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Wysokość: 25 m Obwód: 374 cm Pierśnica: 119 cm			
	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Wysokość: 25 m Obwód: 349 cm Pierśnica: 111 cm			
	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Obwód: 364 cm Pierśnica: 116 cm Wysokość: 25 m			
	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Obwód: 267 cm Pierśnica: 85 cm Wysokość: 20 m			
				Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez dotychczasowych wojewodów (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego 1999 Nr 10 poz. 92)	Uchwała Nr XLV/345/2018 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego 2018 poz. 1070)*

Materiał źródłowy: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody.

10.1.2 OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

Ścisła oraz częściowa ochrona gatunkowa jest jedną z form ochrony przyrody. Obejmuje ona okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów, jest obligatoryjna dla całego kraju, w tym również dla terenów miasta Przasnysz.

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Względem gatunków objętych ochroną zastosowanie znajdują uwarunkowania określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Na tej podstawie sporządzane są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone.

10.2 GRUNTY ROLNE WYSOKICH KLAS BONITACYJNYCH

Na obszarze miasta Przasnysz przestrzeń produkcyjną tworzą grunty rolne klas bonitacyjnych od II do VI, a zatem również grunty chronionych klas bonitacyjnych, tj. II i III.

Jednocześnie zaznacza się, iż w odniesieniu do gmin miejskich nie mają zastosowania przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przez zmianą sposobu użytkowania – przeznaczenie na cele nierolnicze występujących na obszarze gruntów rolnych II i III klasy bonitacyjnej nie wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi zgodnie z przepisami Art. 10a Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

10.3 GRUNTY LEŚNE

Grunty leśne na terenie Miasta obejmują zaledwie ok. 7 ha, co przekłada się na lesistość na poziomie 2,7%. Stosunkowo największe zbiorowisko leśne występuje przy południowo-wschodniej granicy Miasta w zasięgu korytarza ekologicznego Węgierki.

Lasy są prawnie chronione przed likwidacją. Wycinka lasu lub jego części wymaga zgody na odlesienie, zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w drodze sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie miasta Przasnysz nie występują tereny leśne posiadające status lasów ochronnych, w rozumieniu ustawy z dnia 28 września o lasach.

11 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Rzeźba terenu na obszarze Miasta nie stwarza szczególnie istotnych ograniczeń. Dominują przestrzenie płaskie lub lekko faliste – wierzchowiny wysoczyzn morenowych, równiny sandrowe, czy płaskodenne dna dolinek rzecznych, gdzie spadki terenowe są zazwyczaj niewielkie (0° - 5°).

Zgodnie z przeprowadzonym pierwszym etapem Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO I) stwierdza się, iż w granicach administracyjnych Przasnysza nie znajdują się tereny z potencjalnie mogącymi wystąpić ruchami masowymi.

12 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

12.1 UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy miejskiej Przasnysz nie występują udokumentowane złoża kopalin.

12.2 ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

WODY GRUNTOWE

W granicach miasta Przasnysz warunki hydrogeologiczne występowania pierwszego poziomu wód gruntowych są stosunkowo jednorodne, na co wpływ ma budowa geologiczna, litologia oraz ukształtowanie powierzchni terenu. Wyróżnić można trzy zasadnicze grupy rejonów, charakteryzujących się odmiennymi warunkami występowania 1-wszego poziomu wód gruntowych:

- rejon, gdzie woda gruntowa zalega na poziomie 0-2 m p.p.t., obejmujące głównie przestrzenie dna doliny Węgierki i bezpośrednie sąsiedztwo mniejszych cieków, ale także lokalnych obniżeń w okolicy zagłębień terenowych; wody gruntowe są powiązane z rzekami, a ich wahania są zależne od opadów atmosferycznych i stanów wód w rzekach;
- rejon, gdzie woda gruntowa zalega na poziomie 2-5 m p.p.t., obejmujące głównie równinę sandrową oraz niektóre fragmenty wysoczyznowe, gdzie wody gruntowe zalegają pod warstwą utworów piaszczystych (bardziej przepuszczalne) oraz tworzą swobodny poziom wodonośny;
- rejon, gdzie woda gruntowa zalega na głębokości poniżej 5 m p.p.t., obejmują głównie przestrzenie zdenudowanej wysoczyzny morenowej, wody gruntowe zalegają wówczas pod warstwą utworów piaszczystych lub utworów materiałów gliniastych (mniej przepuszczalne).

JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH I UŻYTKOWE POZIOMY WODONOŚNE

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są podstawowymi, jednostkowymi obszarami ochrony oraz gospodarowania wodami podziemnymi. Każda z JCWPd oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Gmina miejska Przasnysz zlokalizowana jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd Nr 50 (kod PLGW200050) o łącznej powierzchni zlewni wynoszącej 6 246,7 km². Celem środowiskowym dla niniejszego JCWPd jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego⁸¹.

Miasto Przasnysz położone jest w regionie o korzystnych warunkach hydrogeologicznych. Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują w czwartorzędowym piętrze wodonośnym (poza poziomem przypowierzchniowym), stanowiąc tym samym podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną i użytkową.

W piętrze czwartorzędowym JCWP nr 50 wyróżnia się trzy poziomy wodonośne:

- pierwszy poziom wód podziemnych – odznacza się dobrym rozpoznaniem warunków hydrogeologicznych; w wielu rejonach jest powszechnie ujmowany studniami wierconymi i stanowi główne źródło zaopatrzenia w wodę; w centralnej części JCWPd nr 50 poziom ten występuje na głębokości od kilku do 25 m, a w kierunku południowym głębokość ta zwiększa się

⁸¹ Materiał źródłowy: Plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016.

i wynosi 10-50 m; miąższość kompleksu złożonego z piasków o różnej granulacji i ze żwirów waha się od kilku do 40 m, średnio osiągając ok. 20 m; zwierciadło wód podziemnych ma tu zwykle charakter napięty; zasilanie poziomu odbywa się przez infiltrację wód opadowych w strefach wododziałowych;

- drugi poziom wodonośny – zbudowany jest piasków drobnoziarnistych; jego głębokość występowania jest zróżnicowana i waha się od 10 do 80 m p.p.t.; miąższość warstwy wodonośnej wynosi od kilku do 50 m; zwierciadło wód podziemnych jest napięte i stabilizuje się na rzędnych 110-170 m n.p.m.; poziom zasilany jest poprzez przesączanie się wód przez rozdzielającą warstwę glin, a także okna hydrogeologiczne;
- trzeci poziom czwartorzędowy – występuje fragmentarycznie i tylko w północno-wschodniej i południowo-wschodniej części omawianej JCWPd; warstwa wodonośna występuje w przedziale głębokości od 110 do 150 m p.p.t. oraz charakteryzuje się niewielką miąższością, zaledwie ok kilku do ok. 20 m; poziom zasilany jest przez przesączanie się wód przez utwory trudno przepuszczalne, bądź w przypadku braku warstwy izolującej, bezpośrednio z wyżej leżącego poziomu wodonośnego.

Z kolei w piętrze paleogeńsko-neogeńskim JCWP nr 50 wyróżniono jeden poziom wodonośny, stanowiący łącznie utwory mioceńskie i oligoceńskie, których strop jest bardzo urozmaicony. Północno-zachodnia część JCWPd nr 50 występuje na rzędnej 112,5 m n.p.m. (utwory wieku oligoceńskiego), a dalej na południe strop osiąga wysokość 27 m n.p.m. (utwory wieku mioceńskiego). Miąższość warstwy wodonośnej w utworach paleogeńsko-neogeńskich wynosi 10-50 m. Zwierciadło napięte stabilizuje się na rzędnej 105-180 m n.p.m.

GŁÓWNE ZBIORNIKI WOD PODZIEMNYCH

Miasto Przasnysz położone jest poza zasięgiem udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), natomiast w jego obszarze zasięg ma nieudokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska”.

GZWP nr 215 „Subniecka Warszawska” zajmuje łącznie powierzchnię ok. 51 000 km². Jest to zbiornik trzeciorzędowy, porowy, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 250 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęć ok. 60 m. Poziomy wodonośny zbiornika związane są z utworami piaszczystymi oligoceńskimi i mioceńskimi. GZWP nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej – zbiornik jest rozpoznany wstępnie, w związku z czym dla zbiornika nie ma propozycji obszaru ochronnego. W zasięgu GZWP znajduje się całe miasto Przasnysz. Zbiornik nie posiada obecnie znaczenia użytkowego na terenie Miasta.

12.3 UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

W granicach administracyjnych miasta Przasnysz nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

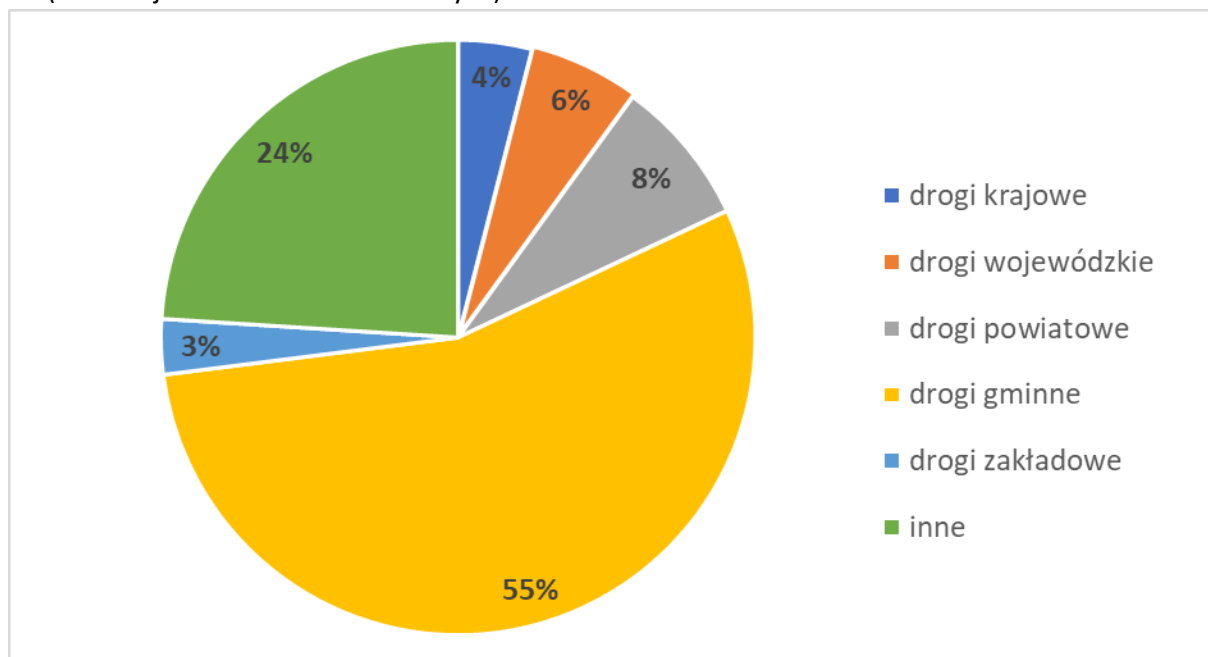
W granicach administracyjnych miasta Przasnysz nie występują tereny górnicze.

14 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1 INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA DROGOWA

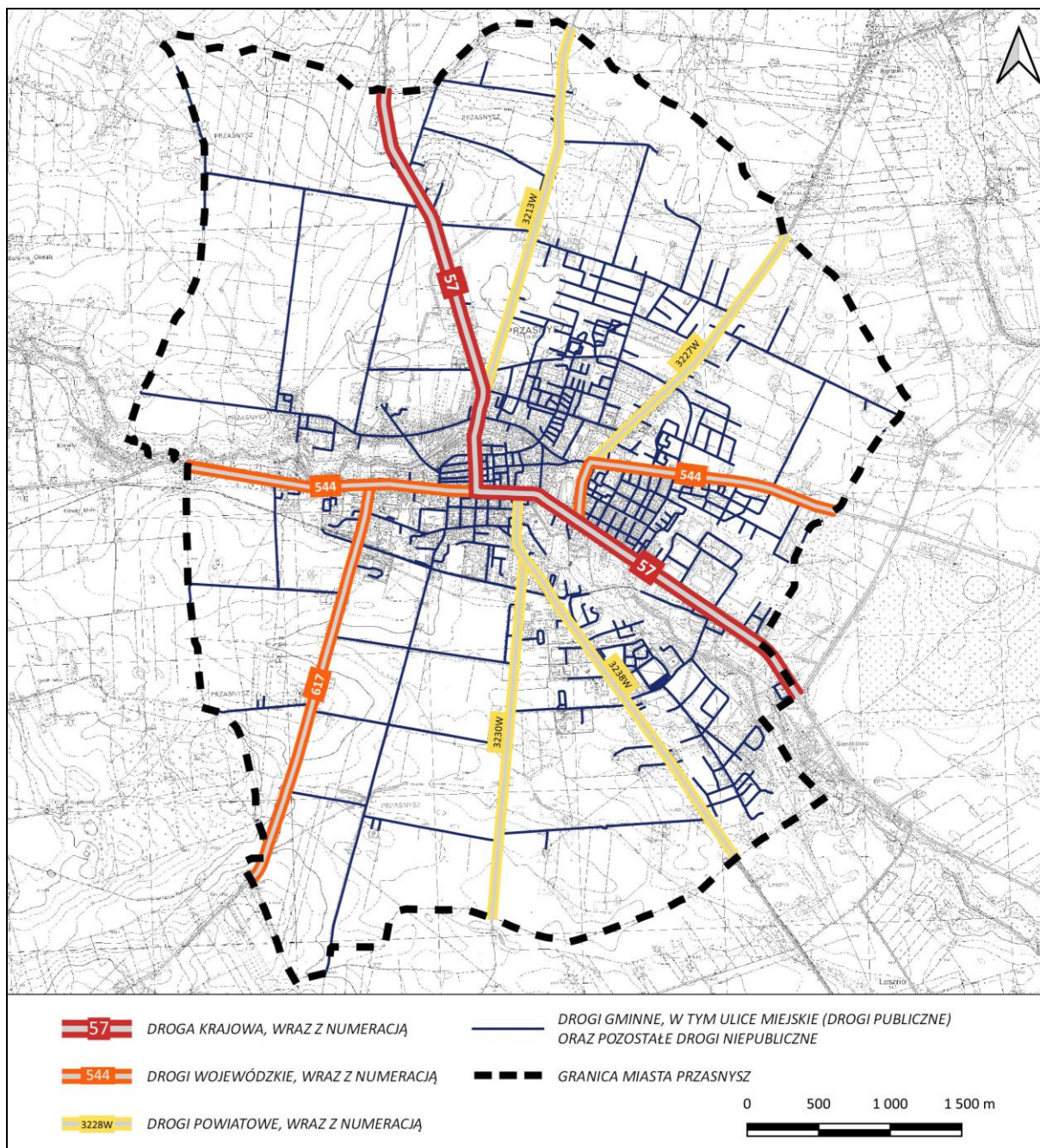
Układ komunikacji drogowej miasta Przasnysz stanowią:

- droga krajowa nr 57 (Pułtusk – Przasnysz – Szczytno – Bartoszyce), przebiegającej na odcinku ok. 5,7 km przez Miasto w kierunku południowy wschód – północ;
- drogi wojewódzkie:
 - nr 544 (Brodnica – Mława – Przasnysz – Ostrołęka), przebiegająca na odcinku ok. 4,22 km przez Miasto w kierunku wschód – zachód, jej przebieg częściowo pokrywa się z drogą nr 57;
 - nr 617 (Ciechanów – Przasnysz), przebiegająca na odcinku ok. 2,9 km przez Miasto w kierunku północ – południe;
- drogi powiatowe:
 - nr 3213W (Przasnysz – Kobyłaki); przebiegająca na odcinku ok. 2,7 km przez Miasto;
 - nr 3227W (Przasnysz – Baranowo); przebiegająca na odcinku ok. 2,1 km przez Miasto;
 - nr 3230W (Sierakowo – Cierpigórz – Przasnysz); przebiegającej na odcinku ok. 2,5 km przez Miasto;
 - nr 3238W (Przasnysz - Leszno - Karniewo – Przemiarowo); przebiegającej na odcinku ok. 3 km przez Miasto;
- drogi gminne, w tym ulice miejskie – drogi publiczne;
- pozostałe drogi, niebędące drogami publicznymi, w tym drogi wewnętrzne, drogi zakładowe i inne (m.in. dojazdowe do terenów rolnych).

Ryc. 36 Stosunek długości poszczególnych kategorii dróg publicznych w Mieście

Materiał źródłowy: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

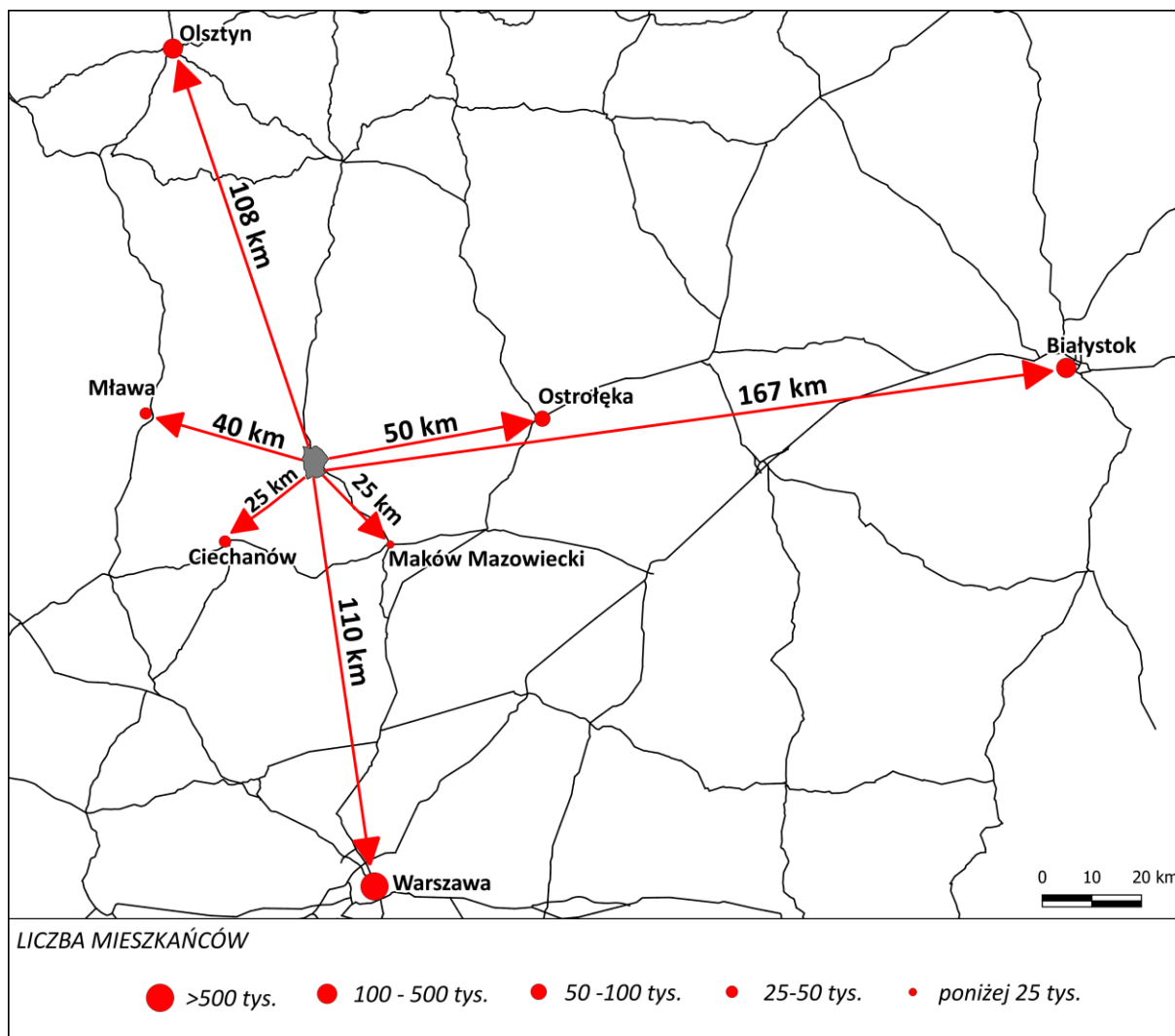

Ryc. 37 Układ komunikacji drogowej w Mieście

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

Przasnysz zlokalizowany jest w oddaleniu ok. 110 km od stolicy kraju i województwa mazowieckiego – Warszawy. Pozostałe najbliższe ośrodki wojewódzkie to Olsztyn (woj. warmińsko-mazurskie) oddalony o ok. 108 km i Białystok (woj. podlaskie) oddalony o ok. 167 km. Inne, ważniejsze ośrodki miejskie (ośrodki powiatowe) w pobliżu to: Maków Mazowiecki oddalony o ok. 25 km, Ciechanów oddalony o ok. 25 km, Mława oddalona o ok. 40 km, Ostrołęka oddalona o ok. 50 km.

Z uwagi na położenie Przasnysza względem głównych ośrodków administracyjnych, handlowo-usługowych oraz koncentracji miejsc pracy, najistotniejsze dla powiązań zewnętrznych są połączenia Warszawą, a następnie z Ciechanowem i Ostrołęką, w dalszej kolejności z Mławą i Makowem Mazowieckim, zaś mniejsze znaczenie posiada Olsztyn, a marginalne Białystok.

Ryc. 38 Lokalizacja Przasnysza względem wybranych ośrodków miejskich

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Bazy Danych Ogólnogeograficznych (BDOO).

Połączenia ponadlokalne zapewniają przede wszystkim droga krajowa nr 57, klasy drogi głównej „G” (m.in. z Warszawą i Makowem Maz.), droga wojewódzka nr 617 klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego „GP” (m.in. z Ciechanowem) i droga wojewódzka nr 544 klasy drogi głównej „G” (z Ostrołęką i Mławą). Dodatkowo droga krajowa zapewnia obecnie również powiązania aglomeracji warszawskiej z Warmią i Mazurami, przy czym po całkowitym ukończeniu trasy ekspresowej S7 (perspektywa 2026 r.), zlokalizowanej w oddaleniu kilkudziesięciu km na zachód od Przasnysza, część ruchu tranzytowego przeniesie się zapewne na owo bardziej dogodne połączenie. Żadne szlaki komunikacyjne przebiegające przez Przasnysz nie posiadają znaczenia międzynarodowego – nie są zaliczane do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T.

Stan w/w dróg jest zróżnicowany – droga krajowa nr 57 i droga wojewódzka nr 617 posiadają stan zadowalający, natomiast droga wojewódzka nr 544 stan niezadowalający⁸².

Drogi służące potrzebom lokalnym to drogi i ulice miejskie (drogi publiczne) oraz pozostałe drogi: wewnętrzne i dojazdowe (drogi niepubliczne). Zapewniają one najważniejsze połączenia wewnętrzne w Mieście oraz obsługują rejon o największej koncentracji zabudowy. Problematyczna nierzadko jest szerokość dróg lokalnych oraz ich wyposażenie (nawierzchnia, chodniki).

⁸² Materiał źródłowy: <https://mzdw.pl/>

14.2 INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA KOLEJOWA

Aktualnie na terenie Przasnysza nie występują połączenia związane z komunikacją kolejową.

W południowej części Miasta, po północnej stronie ulicy Kolejowej oraz wschodniej stronie ulicy Leszno, przebiega torowisko wąskotorowej Mławskiej Kolei Dojazdowej o przebiegu Mława – Przasnysz – Maków Mazowiecki. W 1995 r. przestrzenny układ komunikacyjny, torowisko wraz z zachowanymi budynkami zostały wpisane do rejestru zabytków pod nr A-615. W związku z powyższym niedopuszczalna jest fizyczna likwidacja torowiska czy bocznic stacji kolejowej.

14.3 TRANSPORT ZBIOROWY

Na terenie Przasnysza nie funkcjonuje miejska komunikacja publiczna.

Głównym węzłem komunikacyjnym jest dworzec autobusowy znajdujący się przy zbiegu ulic Leszno i Piłsudskiego. Linie autobusowe dalekobieżne zapewniają powiązania m.in. z Warszawą, Ostrołęką, Ciechanowem czy sąsiednimi gminami, a także wewnątrz w Mieście. Linie przebiegają drogami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi oraz ważniejszymi gminnymi.

14.4 INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

W mieście Przasnysz odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w 2020 roku wyniósł ok. 99,8%. Podstawowe parametry systemu wodociągowego są następujące⁸³:

- długość czynnej sieci rozdzielczej – 73,8 km;
- liczba osób korzystających z sieci – 17 018 os.;
- woda dostarczona - 826,9 dam³;
- woda dostarczona gospodarstwu domowemu – 546,1 dam³,
- liczba przyłączy wodociągowych – 2 583 szt.,
- źródła uliczne – 9 szt.;
- awarie sieci wodociągowej – 21 szt.;
- średnie zużycie wody na 1 mieszkańca na rok – 31,8 m³.

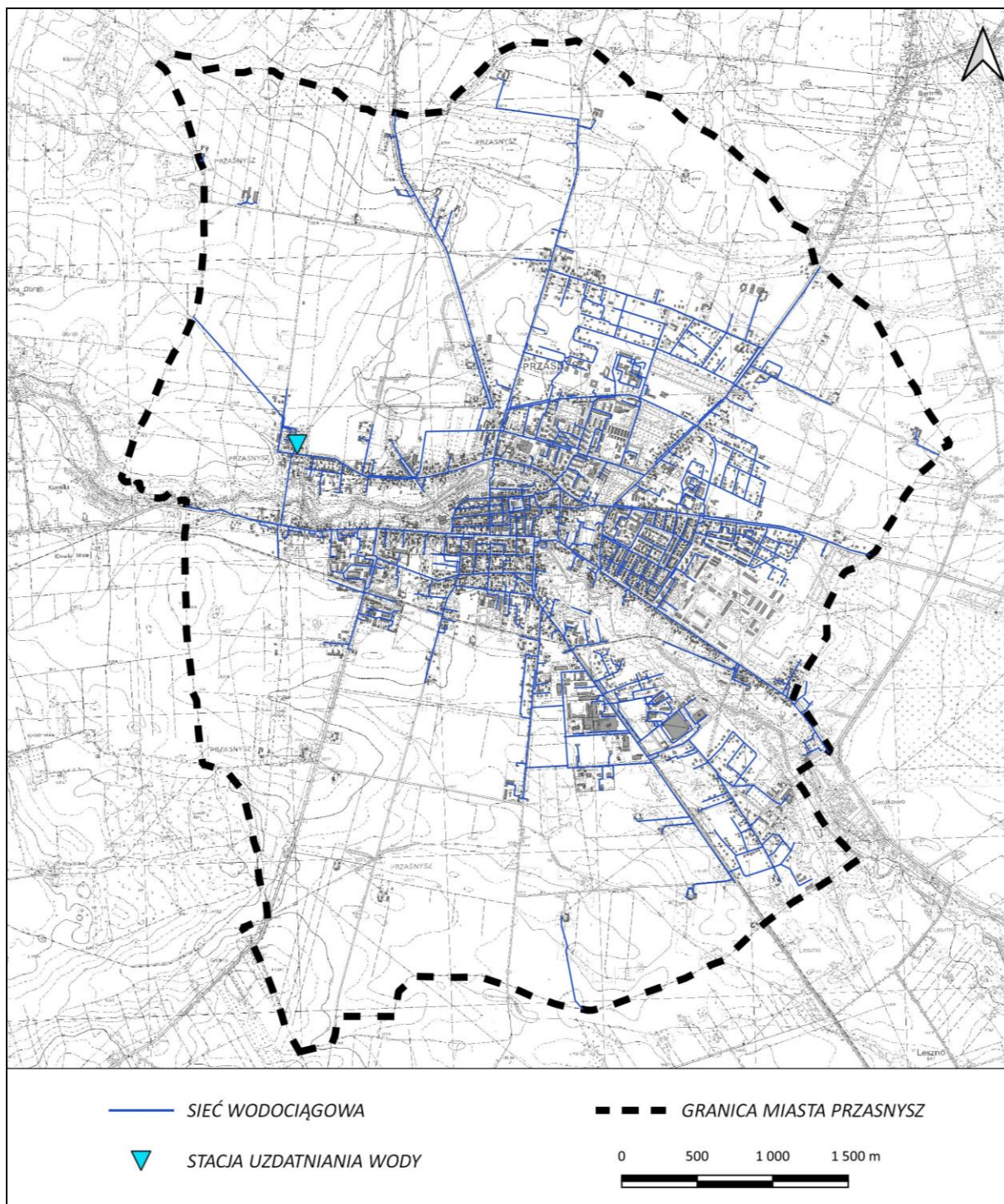
System zaopatrzenia mieszkańców Przasnysza w wodę oparty jest na ujęciu zlokalizowanym poza granicami Miasta, w miejscowości Mirów (gmina wiejska Przasnysz). Ujęcie składa się z pięciu studni głębinowych, które pobierają wodę z głębokości 83,0 – 92,5 m, natomiast ich całkowita zdolność produkcyjna wynosi 8152 m³ na dobę, natomiast pozwolenie wodnoprawne Nr ROŚ.6223/13-1/09/2010 zezwala na pobór wody ilości 5300 m³ na dobę na okres do 10 lutego 2030 r. W odniesieniu do ilości wskazanej w pozwoleniu w 2020 r. wykorzystano 55,3% zdolności produkcyjnej ujęcia wody⁸⁴.

Obszar ujęcia wody jest chroniony na podstawie ustanowienia strefy ochronnej, obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej dla ujęcia wody – Decyzja PGW Wody Polskie Nr WA.ZUS.2.4100.1.106.2018.SM z dnia 29.06.2018 r.

Ujęcie wody w Mirowie jest w pełni zautomatyzowane i monitorowane. Pobrana woda jest transportowana za pomocą wodociągu przesyłowego do stacji uzdatniania wody przy ul. Zawodzie w Przasnyszu. Ciąg technologiczny ujmowania i uzdatniania wody posiada bufor w postaci zbiorników magazynowych wody uzdatnionej, gotowej do picia, które zapewniają zapas wody dla miasta na około dwie trzecie doby. Znajdują się tu 3 zbiorniki o łącznej pojemności 1 800 metrów sześciennych, dzięki czemu nie ma potrzeby ciągłej pracy ujęcia i SUW.

⁸³ Materiał źródłowy: Dane GUS: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna: Urządzenia sieciowe: Wodociągi, stan na 31.12.2020 r.

⁸⁴ Materiał źródłowy: www.mzgkimprzasnysz.pl

Ryc. 39 Przebieg sieci wodociągowej w Przasnyszu

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Krajowej Integracji Uzbrojenia Terenu (KIUT).

14.5 INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

W mieście Przasnysz odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku wyniósł ok. 88,8%. Podstawowe parametry systemu kanalizacyjnego są następujące⁸⁵:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 69,3 km;
- liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 2 388 szt.;

⁸⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna: Urządzenia sieciowe: Kanalizacja, stan na 31.12.2020 r.

- ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną – 694,5 dam³;
- ścieki odprowadzone – 775,0 dam³;
- liczba osób korzystających z kanalizacji – 15 145 os.

Na terenie Miasta znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem związków biogenych, pracującą w oparciu o osad czynny. Gospodarka osadowa rozwiązana jest poprzez zastosowanie procesu częściowej stabilizacji osadu nadmiernego w zbiorniku osadu nadmiernego poprzez jego napowietrzenie. Oczyszczalnia spełnia standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji, jej przepustowość wynosi średnio 4000 m³ na dobę, natomiast w 2019 roku jej średniodobowa przepustowość była wykorzystana tylko w 66,3%.

Ryc. 40 Przebieg sieci kanalizacyjnej w Przasnyszu

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Krajowej Integracji Uzbrojenia Terenu (KIUT).

Budynki oraz gospodarstwa domowe, które nie są podłączone do systemu kanalizacyjnego funkcjonującego w gminie miejskiej, odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb) lub oczyszczają ścieki przy pomocy przydomowych oczyszczalni ścieków.

W kwestii porozumienia międzygminnego podpisano Uchwałę Nr XXXIV/263/2020 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Przasnysz. Uchwała wraz z załącznikiem wyznacza granice aglomeracji Przasnysz, jak również opis sieci kanalizacyjnej i systemu gospodarki ściekami.

14.6 INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców Gminy w energię elektryczną, regularność dostaw, jakość dostarczanej energii, obsługę odbiorców, kontrolowanie eksploatacji sieci, przeprowadzanie modernizacji oraz usuwanie usterek jest podmiot zewnętrzny.

Na terenie miasta przy ul. Piłsudskiego zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna GPZ "Przasnysz" 110/15kV. W celu zabezpieczenia zasilania stacja transportowa pracuje w układzie pierścieniowym co zapewnia dwustronne zasilenie Miasta energią elektryczną. Moc zainstalowana GPZ to 32 MVA. Obciążenie w szczycie w 2021 wyniosło 11,6 MW. Stacje transformatorowe (15/0,4 kV) są w liczbie 67 szt., ich procentowe obciążenie to przeważnie 50-74%.

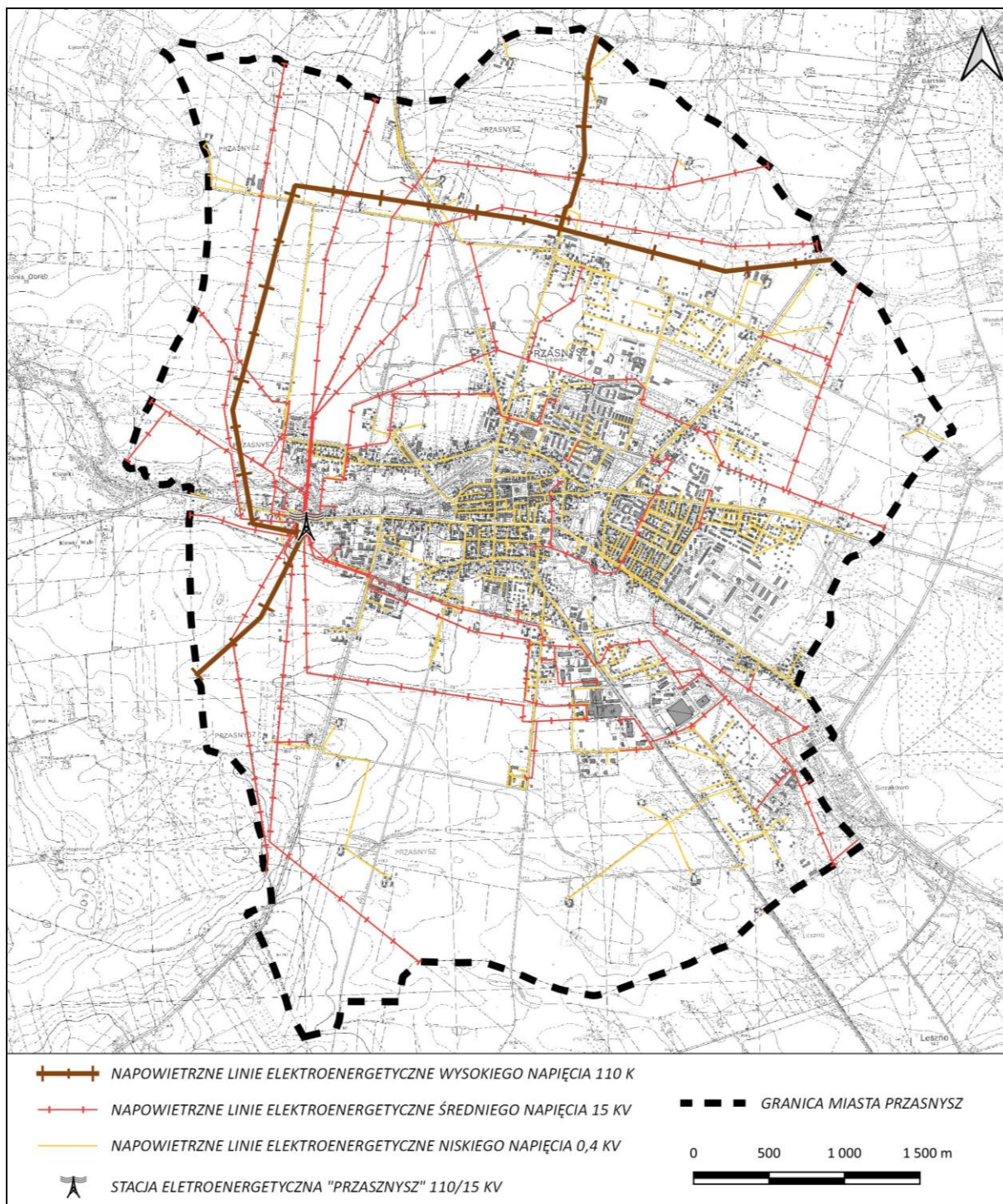
Sieć elektroenergetyczna na terenie Przasnysza jest dobrze rozwinięta, ze względu na korzystne położenie w stosunku do głównych korytarzy sieci energetycznych wysokich napięć (WN). Przez północną i zachodnią część Miasta przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, łączące Przasnysz z Ostrołęką, Ciechanowem i Chorzalami.

Ponadto przez teren Miasta przebiegają⁸⁶:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV o długości łącznej 21,2 km,
- kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV o długości łącznej 34,7 km,
- napowietrzne linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV o długości łącznej 150,8 km,
- kablowe linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV o długości łącznej 44,3 km.

Według danych PGE Dystrybucja w 2021 r. na terenie Miasta znajdowało się ok. 11 odbiorców zasilanych z sieci 15kV oraz 8467 odbiorców zasilanych z sieci 0,4 kV, a zużycie energii wyniosło odpowiednio 13 634,5 MWh i 32 060,6 MWh.

⁸⁶ Materiał źródłowy: PGE Dystrybucja, stan na koniec 2021 r.

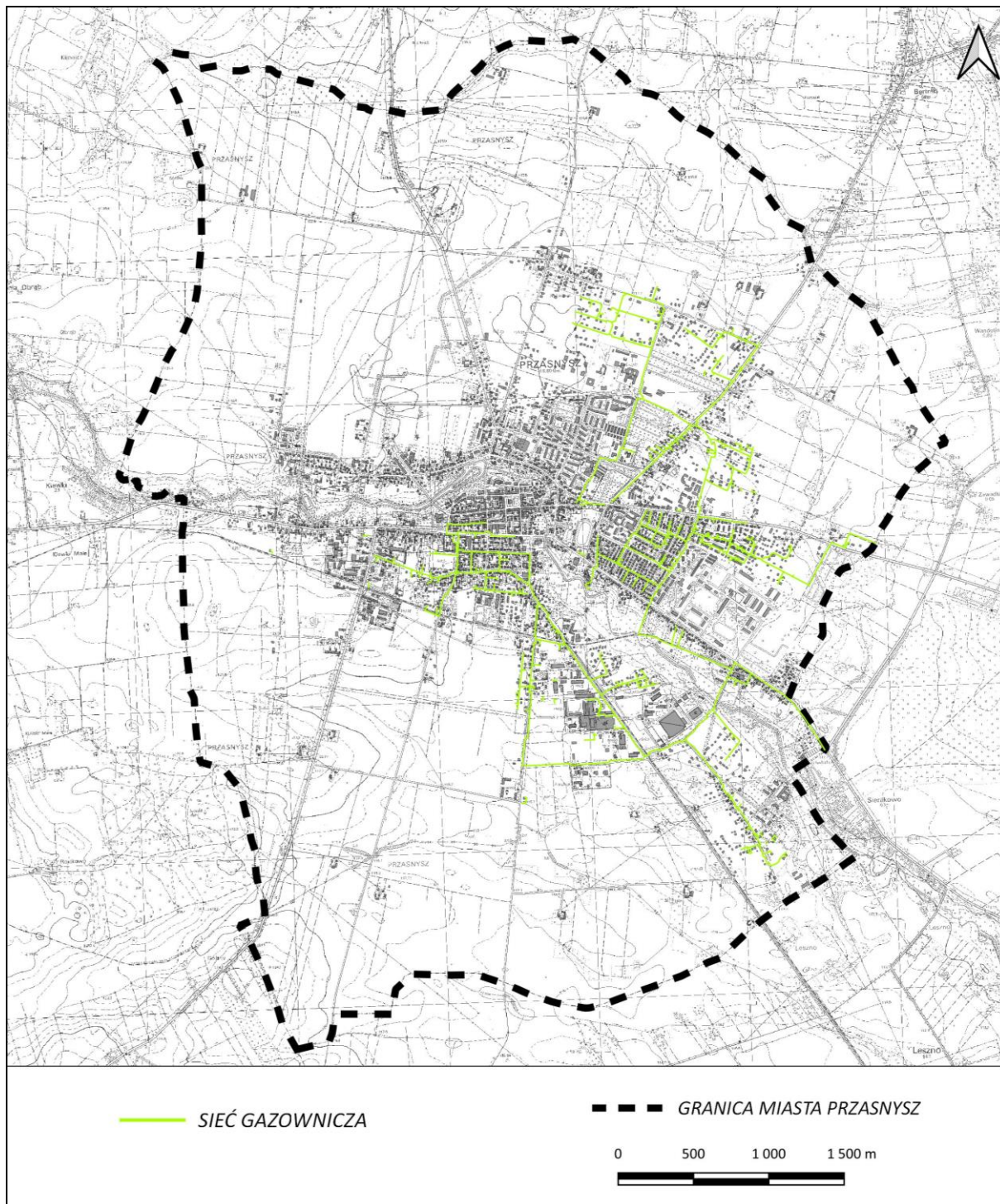
Ryc. 41 Przebieg sieci elektroenergetycznej w Przasnyszu

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Krajowej Integracji Uzbrojenia Terenu (KIUT).

14.7 INFRASTRUKTURA GAZOWA

Na terenie miasta Przasnysz występuje ok. 11 995 m długości czynnej sieci gazowniczej do których przyłączonych jest 57 budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, a ogółem z sieci korzysta 316 osób. Dostawcą sieci gazowej jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., która zajmuje się prowadzenie ruchu sieciowego, rozbudową, konserwacją, remontem sieci i urządzeń oraz dokonywaniem pomiarów jakości i ilości transportowanego gazu. Oddział Zakładu Gazowniczego podlegający pod Miasto zlokalizowany jest w Warszawie.

Na obszarze Miasta występuje gaz ziemny wysokometanowy typu E dostarczany z gazowni w Ciechanowie. Według danych GUS zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w 2020 r. wyniosło 1 076,7 MWh, z czego 507,2 MWh przeznaczono do ogrzewania mieszkań⁸⁷.

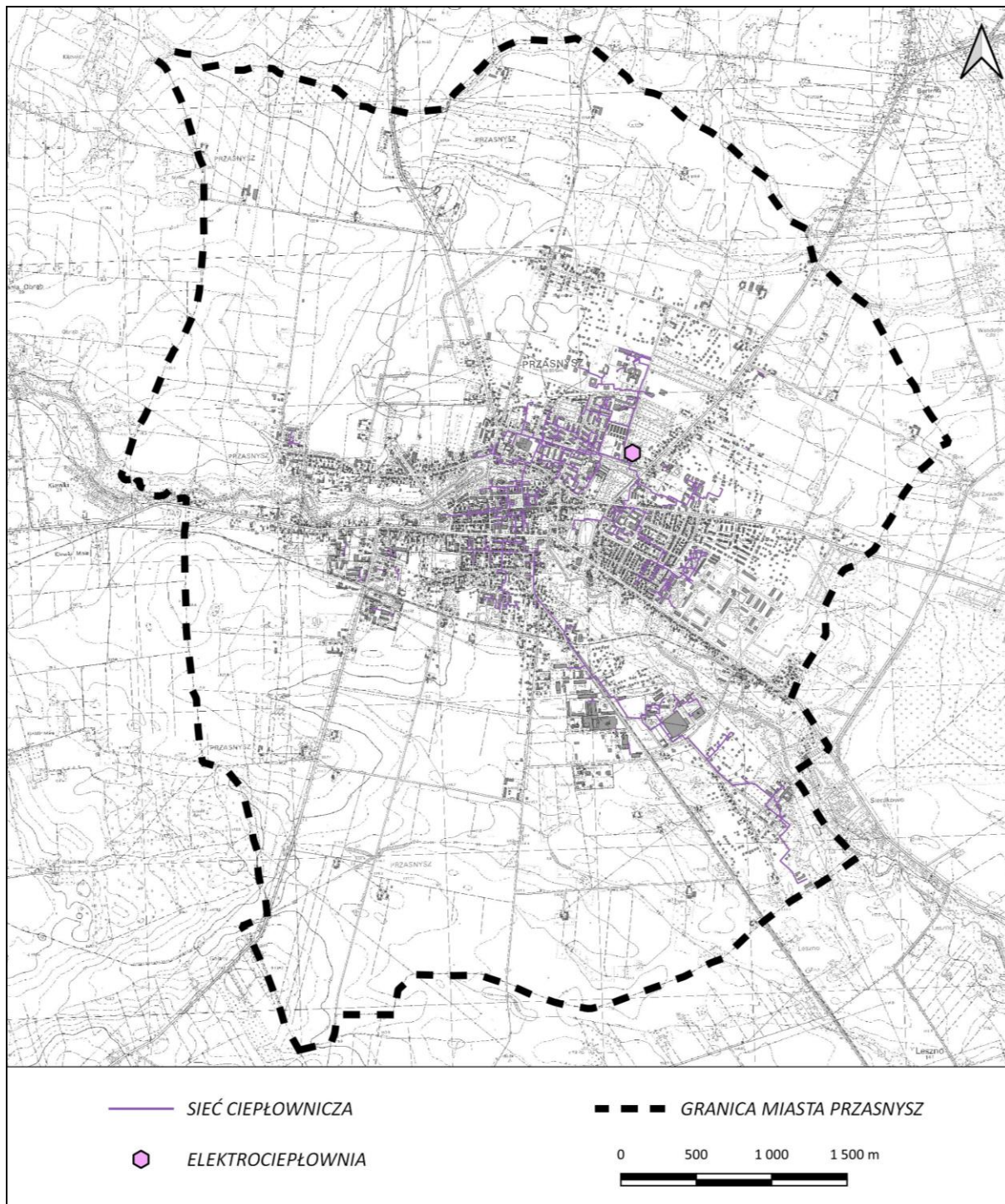
Ryc. 42 Przebieg sieci gazowej w Przasnyszu

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Krajowej Integracji Uzbrojenia Terenu (KIUT).

⁸⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna: Urządzenia sieciowe: Sieć gazowa, stan na 31.12.2020 r.

14.8 INFRASTRUKTURA CIEPŁOWNICZA

W mieście Przasnysz istnieje centralny system ciepłowniczy, który pokrywa potrzeby centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej dla mieszkańców. Podmiotem odpowiedzialnym za usługi ciepłownicze w Mieście jest Veolia Północ Sp. z o.o. wraz z ciepłownią zlokalizowaną przy ul. Orlika 29. Według danych GUS całkowita długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej w 2020 r. wyniosła ok. 12,3 km⁸⁸.

Ryc. 43 Przebieg sieci ciepłowniczej w Przasnyszu

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Krajowej Integracji Uzbrojenia Terenu (KIUT).

⁸⁸ Materiał źródłowy: Dane GUS: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna: Ciepłownictwo: Sieć ciepła w jednostkach koncesjonowanych, stan na 2020 r.

Podstawowym paliwem grzewczym w Przasnyszu jest węgiel kamienny. Ciepło sieciowe wykorzystywane jest m.in. do:

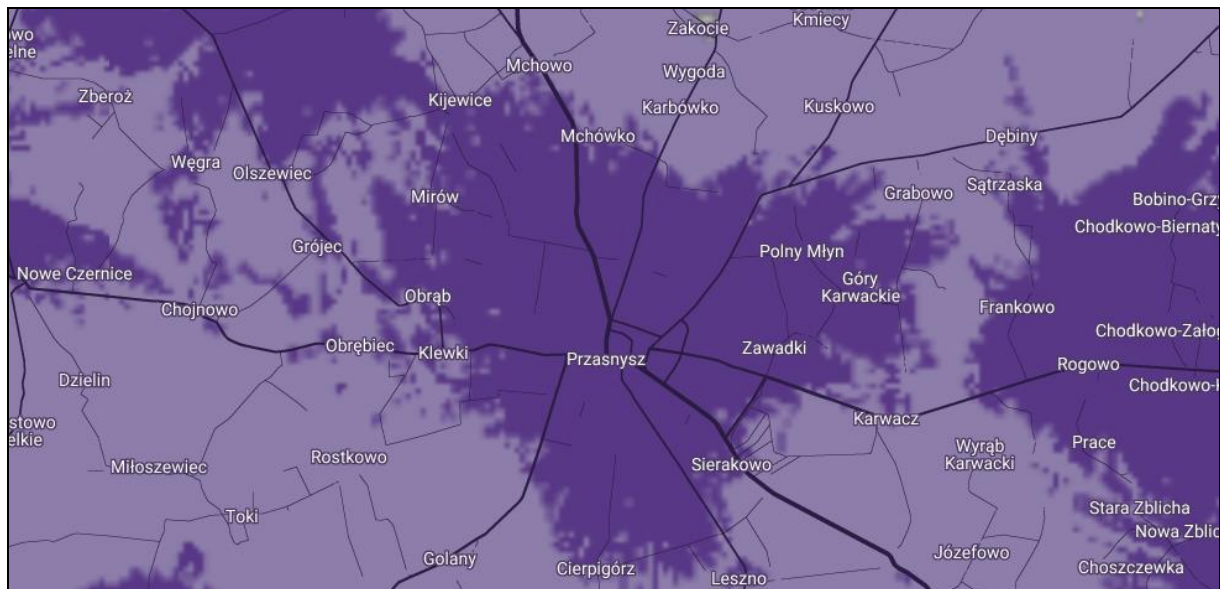
- ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym;
- przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych;
- potrzeb zakładów przemysłowych (ogrzewanie, c.w.u., technologia);
- ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

Większość budynków użyteczności publicznej na terenie Przasnysza podłączona jest do sieci ciepłej, natomiast pozostałe zaopatrywane są w ciepło z kotłowni olejowych. W przypadku budynków wielorodzinnych znacząca większość podłączona jest do miejskiej sieci ciepłowniczej. W odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie wszystkie budynki są podłączone do sieci ciepłowniczej. Duże rozproszenie budownictwa jednorodzinnego i realizacja inwestycji z dala od istniejącej sieci ciepłowniczej utrudnia realizację dostaw, przez co wielu mieszkańców zmuszonych jest do ogrzewania budynków za pomocą indywidualnych kotłowni spalających najczęściej węgiel (miał i koks)⁸⁹.

14.9 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACJA I INTERNET

Na terenie Przasnysza znajduje się sieć telekomunikacyjna (zarówno bezprzewodowa, jak i przewodowa). Sieć telekomunikacyjna składa się z łączy telekomunikacyjnych i radiowych.

W granicach Miasta znajduje się 8 bazowych stacji telefonii komórkowej (GSM). Zasięg działania mobilnych sieci komórkowych (łącza telekomunikacyjne – rozmowy głosowe, wiadomości tekstowe) jest dobry na terenie całego miasta.

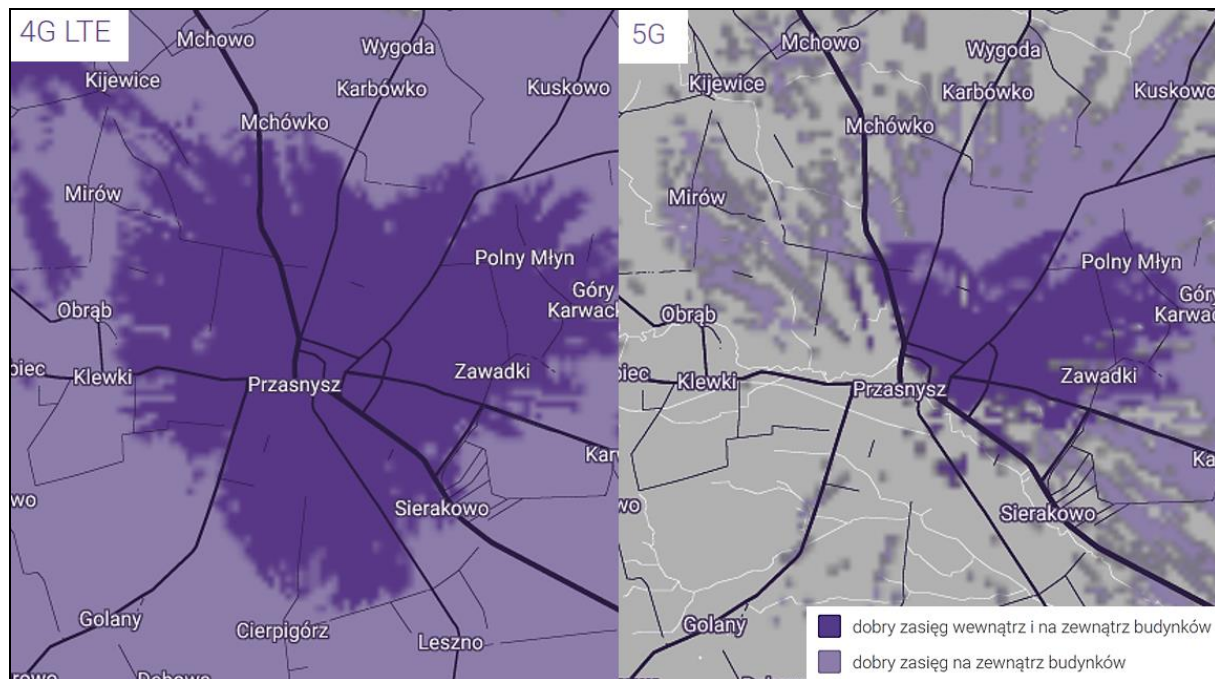

Ryc. 44 Zasięg sieci telefonii komórkowej (łącza telekomunikacyjne – rozmowy głosowe, wiadomości tekstowe), na przykładzie jednego z operatorów w czerwcu 2022 r.

Materiał źródłowy: dane jednego z operatorów sieci.

⁸⁹ Materiał źródłowy: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Przasnysz na lata 2012-2027 (2012 r.)

Dostępność Internetu na terenie Przasnysza zapewniają podmioty zewnętrzne (operatorzy sieci). Mieszkańcy mogą korzystać z tzw. Internetu stacjonarnego, a dostęp do technologii ruchomych sieci telekomunikacyjnych 3G lub 4G (LTE) jest możliwy z niemal każdego miejsca, natomiast zasięg sieci 5G jest jedynie możliwy z wybranych obszarów, głównie we wschodniej części Miasta (stan na czerwiec 2022 r.). Dodatkowo w poszczególnych rejonach Miasta jest możliwość podpięcia się do Internetu światłowodowego, dostarczanego przez operatorów zewnętrznych⁹⁰. Przykład zasięgu mobilnego Internetu jednej z sieci komercyjnych przedstawia poniższa rycina:

Ryc. 45 Zasięg mobilnego Internetu w technologii 4G LTE i 5G, na przykładzie jednego z operatorów w czerwcu 2022 r.

Materiał źródłowy: dane jednego z operatorów sieci.

Od drugiej połowy 2022 roku, alternatywą dla sieci światłowodowej stał się satelitarny system komunikacyjny, zapewniający dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych na terenach obecnie wykluczonych cyfrowo. System satelitarny ma docelowo składać się z ok. 12 000 satelitów umieszczonych na niskiej orbicie okołoziemskiej (na wysokościach: 340 km, 550 km oraz 1 150 km nad Ziemią). Jego ideą jest globalne zapewnienie dostępu do Internetu. Ponadto niewykluczone są kolejne generacje ruchomych sieci telekomunikacyjnych (5G i więcej).

14.10 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Na terenie Przasnysza występują źródła energii odnawialnej w postaci mikroinstalacji OZE, wykorzystujących energię słoneczną i energię geotermii płytkiej – kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła. Są one wykorzystywane w coraz większym stopniu, zarówno przez użytkowników indywidualnych (budynki mieszkalne, usługowe), jak i podmioty publiczne (budynki i obiekty użyteczności publicznej).

Aktualnie (pierwsza połowa 2022 r.) nie występują urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW.

W ostatnich latach wydano decyzje o warunkach zabudowy dopuszczające wolnostojące urządzenia fotowoltaiczne. W tabeli poniżej przedstawiono ich wykaz:

⁹⁰ Materiał źródłowy: materiały informacyjne publikowane na stronach internetowych poszczególnych operatorów sieci.

Tab. 41 Wykaz decyzji o warunkach zabudowy w zakresie odnawialnych źródeł energii (farmy fotowoltaiczne)

LP	OZNACZENIE NIERUCHOMOŚCI (NR DZ. EW. I ULICA)	NAZWA INWESTYCJI
1	2201/59 (ul. Leszno)	Budowa instalacji służącej do wytwarzania, na należącej do wnioskodawcy nieruchomości, stanowiących tereny produkcyjne, składy i magazyny, produkcję energii elektrycznej w oparciu o odnawialne źródła energii elektrycznej w postaci energii promieniowania słonecznego
2	534/3 (ul. Leszno)	Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 500 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, tj. montażem urządzeń do przetwarzania energii, budowie doziemnych instalacji elektrycznych, kontenerowej stacji transformatorowej i rozdzielnic elektrycznych wraz z zabezpieczeniami
3	534/4 (ul. Leszno)	Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 500 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, tj. montażem urządzeń do przetwarzania energii, budowie doziemnych instalacji elektrycznych, kontenerowej stacji transformatorowej i rozdzielnic elektrycznych wraz z zabezpieczeniami
4	128 (ul. Inżynierska)	Budowa instalacji paneli fotowoltaicznych - elektrowni słonecznej o mocy elektrycznej do 1,0 MW wraz z innymi niezbędnymi do jej funkcjonowania obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, kontenerowej stacji transformatorowej - lokalizacja 2
5	128 (ul. Mirowska)	Budowa instalacji paneli fotowoltaicznych - elektrowni słonecznej o mocy elektrycznej do 1,0 MW wraz z innymi niezbędnymi do jej funkcjonowania obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, kontenerowej stacji transformatorowej - lokalizacja 1

Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych Urzędu Miasta.

W otoczeniu do ok. 2 km od granicy administracyjnej Przasnysza nie występują elektrownie wiatrowe. W związku z powyższym nie występują strefy oddziaływania elektrowni wiatrowych, stanowiące obszary z możliwymi ograniczeniami w zabudowie, stosownie do ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych⁹¹.

14.11 GOSPODARKA ODPADAMI

Od 2019 r. obowiązuje nowelizacja przepisów prawa z zakresu gospodarowania odpadami. Na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiony został podział województw na regiony gospodarki odpadami. Ponadto zrezygnowano z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), które zaadaptowane zostały jako instalacje komunalne. Równoległe, wraz z przyjęciem nowelizacji, uchylone zostały uchwały w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Na podstawie zapisów w/w Ustawy oraz innych ustaw Marszałek Województwa w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzi listę:

- funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów,
- instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Lista aktualizowana jest na bieżąco, natomiast wpisu dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną.

Bezpośrednio na terenie miasta Przasnysz nie ma zlokalizowanych instalacji gospodarowania odpadami wymienionych na listach prowadzonych przez Marszałka Województwa. Odpady komunalne są zbierane w sposób zorganizowany oraz wywożone poza teren Miasta.

⁹¹ Według obecnego stanu prawnego (czerwiec 2022 r.), w odległości równej lub mniejszej od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, obowiązuje zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Przasnysza odbywa się na podstawie rozwiązań organizacyjnych i technicznych określonych w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta⁹².

W Przasnyszu znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowany przy ul. Leszno. PSZOK stanowi miejsce, w którym przyjmuje się od właścicieli nieruchomości, zamieszkałych w granicach administracyjnych gminy miejskiej Przasnysz, odpady komunalne zebrane w sposób selektywny „u źródła”, według następujących rodzajów:

- odpady problemowe:
 - odpady niebezpieczne,
 - chemikalia,
 - zużyte baterie i akumulatory,
 - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - meble i inne odpady wielkogabarytowe,
 - zużyte opony o średnicy nie przekraczającej 75 cm – do 8 szt. na rok na jedno gospodarstwo domowe,
 - odpady budowlane i rozbiórkowe, z wyjątkiem odpadów zawierających azbest – do 2 m³ na rok na jedno gospodarstwo domowe,
 - odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, powstałe w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki;
- odpady segregowane (wyłącznie ponadnormatywne ilości, których nie mieli Państwo możliwości wystawić przed nieruchomością w dniu odbioru):
 - metale, opakowania z metali, tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych i opakowania wielomateriałowe,
 - szkło i opakowania ze szkła,
 - papier i tektura, opakowania z papieru i tektury,
 - bioodpady (w przypadku braku prowadzenia recyklingu organicznego w przydomowym kompostowniku).

PSZOK ma prawo odmówić przyjęcia odpadów komunalnych:

- innych niż określone powyżej,
- nie posegregowanych według rodzajów o których mowa powyżej,
- jeżeli ich ilość lub rodzaj wskazują na pochodzenie ze źródła innego niż gospodarstwo domowe, np. z działalności gospodarczej.

Transport odpadów komunalnych do PSZOK właściciele nieruchomości zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt⁹³.

Poza PSZOK, funkcjonuje również punkt skupu surowców wtórnych, zbierania i magazynowania odpadów, zlokalizowany przy ul. Szosa Ciechanowska.

⁹² Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XXXII/246/2020 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Przasnysz (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego 2020 poz. 11160).

⁹³ Materiał źródłowy: <https://przasnysz.um.gov.pl/asp/punkt-selektywnego-zbierania-odpadow-komunalnych-pszok,359,,1>.

Na terenie miasta Przasnysz łącznie zostało wytworzonych ok. 6 545 Mg odpadów komunalnych. Ponadto, ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odebranych z terenu Miasta oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przeznaczonych do składowania wynosiła w przybliżeniu 2 474 Mg. Szczegółowy rozkład odpadów komunalnych ze względu na rodzaj przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 42 Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Przasnysz w 2020 roku

KOD ODPADÓW	RODZAJ ODEBRANYCH ODPADÓW	MASA ODEBRANYCH ODPADÓW (MG)
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	114,671
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	15,2335
15 01 04	Opakowania z metali	41,3013
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	147,56
15 01 07	Opakowania ze szkła	109,685
16 01 03	Zużyte opony	15,17
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	72,63
17 02 02	Szkło	11,6350
17 03 80	Odpadowa papa	14,63
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	8,555
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17,36
20 01 01	Papier i tektura	17,04
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,025
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	7,725
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,7867
20 01 33	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	0,01
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	8,025
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 10 23 i 20 01 35	16,36
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	582,08
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	5 156,9
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	187,9
SUMA		6 545,2825 Mg

Materiał źródłowy: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy miejskiej Przasnysz za 2020 r., 2021.

15 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych na terenie miasta Przasnysz zidentyfikowano z uwzględnieniem wskazań, wytycznych i kierunków rozwojowych określonych w dokumentach strategicznych szczebla regionalnego, wojewódzkiego i powiatowego. W rozważaniach wykorzystano następujące dokumenty:

- Krajowy program zwiększania lesistości;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze;
- Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027.

15.1 KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI

Krajowy Program Zwiększania Lesistości pełni funkcję instrumentu polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do poziomu 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Szczególną funkcją zalesień powinno być odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesień jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Szczególnie istotnym problemem jest też racjonalne, przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej, nadają temu problemowi wysoką rangę.

Integralną częścią Programu są: przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów; założenia programów regionalnych i lokalnych; zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej; harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

15.2 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Obowiązujący obecnie Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM), przyjęto Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 roku (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz. 13180).

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM) przyjmuje zasadę zrównoważonego rozwoju województwa oraz zawiera kierunki zagospodarowania, a wśród nich poszczególne polityki przestrzenne, które wskazują sposób realizacji wizji przestrzennego zagospodarowania województwa.

Zgodnie z niniejszym Planem, powiat przasnyski (w obrębie którego położony jest Przasnysz) zlokalizowany jest na obszarze o najniższym dostępie do dóbr i usług. Ponadto, Przasnysz w Planie został określony jako wiejski obszar funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych. Główne zasady zagospodarowania tych obszarów zostały opisane w rozdz. 8.4.2.

Zadania i kierunki służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, odnoszące się do gminy miejskiej Przasnysz dotyczą:

- uwzględnienia, w zakresie kształtowania atrakcyjności turystycznej i okołoturystycznej, zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych:
 - kolejowego szlaku turystycznego (regionalna kolejka wąskotorowa),
 - regionalnego szlaku kulturowego Szlak Książąt Mazowieckich,
 - miasta Przasnysz, jako ośrodka ruchu turystycznego wybranego w ramach pasm przyrodniczo-kulturowych (wskazanego w WPOnZ);
- wskazania, w zakresie zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego Mławskiej Kolei Dojazdowej;
- ujęcia planowanej budowy obwodnicy miasta Przasnysz w ciągu drogi krajowej nr 57 i przebudowy/ rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 544 oraz pozostawienia rezerw terenów;
- ochrony i kształtowania struktur przestrzennych miasta historycznego Przasnysz;
- ograniczenia zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

W Planie ujęto również ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu zamkniętego znajdującego się na terenie Miasta - Obiekt wojskowy Przasnysz (nr kompleksu 481). Strefy w kształcie koła składa się z:

- terenu zastrzeżonego dla zabudowy linii telefonicznych, telegraficznych, pól antenowych, torów kolejowych, linii energetycznych niskiego napięcia;
- terenu zastrzeżonego dla budowy pojedynczych konstrukcji mostowych(metalowych);
- terenu zastrzeżonego dla budowy linii średniego napięcia 15 kV;
- terenu zastrzeżonego dla budowy linii średniego napięcia powyżej 15 kV.

Ponadto Przasnysz został ujęty w obrębie obszaru żywicielskiego opinogórskim, czyli obszaru predestynowanego do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu. Obszary te stanowią szczególnie cenny zasób dla produkcji żywności – charakteryzują się wysokim potencjałem przyrodniczym, wykształconymi specjalizacjami oraz ponadprzeciętną towarowością produkcji rolniczej.

15.3 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Dla województwa mazowieckiego aktualnie obowiązuje Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze, przyjęta Uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 roku.

Wizja określona w dokumencie Strategii Rozwoju Województwa brzmi następująco: *Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie*. Wizja ta możliwa będzie do osiągnięcia poprzez realizację celu głównego, za który przyjęto: *Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska*. Jego realizacja odbywać się będzie poprzez wdrażanie następujących celów strategicznych, dla których przypisane zostały poszczególne kierunki działań:

- Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze;
- Dostępne i mobilne Mazowsze;
- Zielone, niskoemisyjne Mazowsze;
- Mazowsze, zintegrowane społecznie;
- Mazowsze bogate kulturowo.

Zgodnie z zapisami Strategii, układ celów strategii został podporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego. Przy realizacji celów należy uwzględnić możliwość wystąpienia

zmian uwarunkowań rozwoju przewidzianych i opisanych w poszczególnych scenariuszach rozwoju. Struktura celów rozwojowych zawartych w Strategii przedstawia się następująco:

WIZJA Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie					
CEL GŁÓWNY Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska					
Obszar	GOSPODARKA	DOSTĘPNOŚĆ	ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	SPOŁECZEŃSTWO	KULTURA I DZIEDZICTWO
Nazwa celu	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Dostępne i mobilne Mazowsze	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Mazowsze zintegrowane społecznie	Mazowsze bogate kulturowo
Opis celu	Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia
Wymiar terytorialny	OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO				

Ryc. 46 Struktura celów rozwojowych Strategii Rozwoju Województwa

Material źródłowy: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze (Ryc. 9).

W Strategii zidentyfikowano także dwa typy obszarów strategicznej interwencji:

- problemowe – podregiony NUTS 3;
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne.

Miasto Przasnysz zakwalifikowano do ostrołęckiego obszaru problemowego, czyli obszaru strategicznej interwencji (OSI) regionu Mazowieckiego regionalnego. *Interwencja w OSI ostrołęckim zorientowana będzie na poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej i zwiększenie zdolności absorpcyjnych podregionu, z wykorzystaniem wewnętrznych potencjałów obszaru, w tym miast Ostrołęki i Ostrowi Mazowieckiej. Kluczowe w tym zakresie są działania na rzecz poprawy skomunikowania podregionu z resztą województwa, zwłaszcza poprzez rozwój sieci kolejowej oraz powiązanej z nią komunikacji autobusowej. Oprócz systemu transportowego, dla poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska obszaru istotne jest zwiększenie dostępności do sieciowej infrastruktury komunalnej, w szczególności gazowej i kanalizacyjnej. Warunki przyrodnicze obszaru, jak również duże znaczenie sektora rolnego dla gospodarki podregionu, tworzą potencjał dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w ramach rodzinnych gospodarstw rolnych. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe, zasadne jest także wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu bardziej efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego dla rozwoju gospodarki podregionu.*

Działania w OSI ostrołęckim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

- *Poprawa dostępności obszaru poprzez:*
 - *rozwój transportu kolejowego z wykorzystaniem nowych i zmodernizowanych linii kolejowych, uzupełnienie sieci przystankowej oraz zwiększenie liczby połączeń,*
 - *rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych.*
- *Ochrona oraz wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego poprzez:*
 - *rozwój rolnictwa ekologicznego,*

- wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w tym obszarów nadrzecznych i leśnych, na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe, np. agroturystyki,
- modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej oraz budowę nowych szlaków turystyki aktywnej,
- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych.

15.4 STRATEGIA ROZWOJU POWIATU PRZASNYSKIEGO

Obecnie w etapie uchwalania nowego dokumentu strategicznego powiatu jest projekt Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027. Strategia jest kluczowym dokumentem programowym tworzącym politykę samorządu powiatowego w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w określonym horyzoncie czasu. Strategia dotyczy sfer i tematów, które są przedmiotem interwencji publicznej i odnosi się do zadań i kompetencji samorządu. Definiuje cele dla działań, wskazuje zakres i formy współpracy. Przyjęta i wdrażana Strategia pozwoli nie tylko efektywnie prowadzić politykę rozwoju powiatu, ale także będzie zasadniczym dokumentem umożliwiającym skorzystanie z licznych instrumentów finansowych wspierających rozwój lokalny i regionalny, w tym pochodzących z perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Głównym celem rozwoju powiatu przasnyskiego jest zapewnienie wysokiej jakości życia jego mieszkańcom oraz budowanie silnej pozycji konkurencyjnej w skali kraju. Treść misji brzmi: „*Powiat Przasnyski w 2027 roku to atrakcyjne i bezpieczne miejsce zamieszkania – pracy, edukacji, inwestowania i wypoczynku w czystym środowisku naturalnym*”. W powiecie będzie realizowana następująca wizja rozwoju:

Powiat Przasnyski jest Powiatem:

- *przyjaznym, oferującym mieszkańcom wysoką jakość życia z dobrze zorganizowaną ofertą publiczną i, terenami zieleni,*
- *spójnym społecznie, ekonomicznie i przestrzennie, troszczącym się o zachowanie dziedzictwa kulturowego i cennych przyrodniczo obszarów,*
- *silnym, posiadającym mocną pozycję w regionie i wykorzystującym swój potencjał,*
- *konkurencyjnym, przyjaznym przedsiębiorcom, atrakcyjnym do lokowania i prowadzenia innowacyjnego biznesu opartego na gospodarce niskoemisyjnej,*
- *sprawnie zarządzanym poprzez skuteczne zintegrowane działania oddziałujące na cały jego obszar i aktywną współpracę z gminami oraz mieszkańcami.*

Odpowiedzią na zdefiniowaną misję i wizję jego obszaru są cele strategiczne. Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027 wyznacza cztery cele strategiczne:

- *Cel strategiczny 1: Sprawne funkcjonowanie gospodarki oraz lokalnego rynku pracy;*
- *Cel strategiczny 2: Aktywne społeczeństwo oraz wyższa jakość życia mieszkańców powiatu;*
- *Cel strategiczny 3: Czyste środowisko naturalne oraz uporządkowana przestrzeń do życia;*
- *Cel strategiczny 4: Sprawna i otwarta na współpracę administracja publiczna.*

W kontekście miasta Przasnysz sformułowano główne wyzwania służące realizacji celów strategicznych określonych w Strategii, zostały one określone wg przedstawionych obszarów:

- Środowisko przyrodnicze:
 - Poprawa efektywności energetycznej w budynkach zarządzanych przez Starostwo Powiatowe;
 - Podjęcie działań mających na celu całkowite usunięcie azbestu oraz wyrobów zawierających azbest;
 - Wsparcie w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców;
- Dziedzictwo kulturowe:

- Poprawa stanu technicznego zabytkowych obiektów;
- Zahamowanie degradacji krajobrazu i zaśmiecania przestrzeni przez zabudowę;
- Upowszechnianie świadomości wartości jakości krajobrazu kulturowego;
- Infrastruktura drogowa:
 - Podniesienie i poprawa spójności parametrów technicznych dróg;
 - Zdobywanie finansowania w celu realizacji projektów oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- Organizacja transportu publicznego:
 - Podjęcie starań na rzecz utworzenia linii kolejowej Zegrze – Przasnysz i połączenia z planowanym CPK;
 - Zwiększenie liczby przystanków i połączeń;
 - Poprawa jakości infrastruktury technicznej;
- Gospodarka i rynek pracy:
 - Intensyfikowanie działań z zakresu promocji gospodarczej Powiatu Przasnyskiego, zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej;
 - Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarki innowacyjnej, poprzez tworzenie (współtworzenie) proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu, takich jak inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne;
 - Promowanie i upowszechnianie idei lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności na obszarach wiejskich;
 - Dostosowywanie profilu kształcenia młodzieży i dorosłych do aktualnych potrzeb rynku pracy;
 - Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia, w szczególności wśród grup społecznych wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem;
- Edukacja:
 - Wzrost systemu kształcenia zawodowego;
 - Tworzenia i unowocześnienia bazy techniczno-dydaktycznej;
 - Podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli i stosowania nowych metod nauczania;
- Pomoc społeczna:
 - Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz programu psychologiczno-terapeutycznego;
 - Promocja idei rodzicielstwa zastępczego;
 - Pozyskiwanie środków na rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie;
 - Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
 - Rozwijanie współpracy z gminami celem tworzenia różnorodnych form wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych;
 - Szkolenie i doskonalenie kadr;
 - Promowanie i tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej;
- Bezpieczeństwo publiczne:
 - Integracja działań służb odpowiedzialnych za porządek publiczny;
 - Usprawnienie systemu bezpieczeństwa dla mieszkańców i turystów;
- Opieka zdrowotna:

- Rozwój infrastruktury i wyposażenia Szpitala w Przasnyszu w celu zapewnienia pełnej realizacji potrzeb leczniczych mieszkańców;
- Profilaktyka zdrowotna;
- Opieka nad osobami starszymi;
- Kultura:
 - Dostęp do wydarzeń i obiektów kulturalnych dla wszystkich mieszkańców i turystów;
 - Poszerzenie oferty kulturalnej;
 - Zmiany organizacyjne jednostek kultury;
- Sport, rekreacja i turystyka:
 - Polepszanie dostępności i stanu infrastruktury sportowej.

15.5 CENTRALNY PORT KOMUNIKACYJNY⁹⁴

Centralny Port Komunikacyjny (CPK) stanowi szereg inwestycji infrastrukturalnych i otoczenia biznesu, które zintegrują transport lotniczy, kolejowy oraz drogowy na terenie całego kraju. Zgodnie z Koncepcją CPK realizacja przedsięwzięć składających się na komponent lotniskowy jest przewidziana do końca 2027 r. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych składających się na komponent kolejowy ma nastąpić do końca 2034 r., obejmując dwie perspektywy finansowe UE. Ze względu na unikalny stopień skomplikowania przedsięwzięć zawartych w programie inwestycyjnym CPK, jego realizacja jest podzielona na etapy.

Obecny, pierwszy etap obejmuje działania przygotowawcze, w szczególności związane z planowaniem i opracowaniem założeń projektowych, a także wykupem gruntów pod realizację inwestycji. Zasadniczym celem obecnego etapu jest szczegółowe zdefiniowanie zakresu i skali inwestycji, przyjęcie optymalnych rozwiązań odnośnie do możliwych wariantów realizacji przedsięwzięcia, określenie optymalnego planu jego realizacji, szczegółowych harmonogramów, jak i budżetów poszczególnych projektów, a także określenie sposobu ich finansowania, w tym ze środków publicznych. W ramach etapu pierwszego opracowywane będą kolejne fazy dokumentacji projektowej oraz uzyskiwane będą decyzje administracyjne niezbędne do wejścia w etap realizacji poszczególnych zamierzeń budowlanych. Jako główny cel pierwszego etapu należy uznać ukończenie prac planistycznych i przygotowawczych umożliwiających rozpoczęcie budowy w 2023 r. inwestycji CPK i inwestycji towarzyszących.

Aktualnie obowiązuje Uchwała nr 156 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego – „Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I. 2020-2023” (M.P. 2020 poz. 1050), która szczegółowo definiuje przyszłe założenia strategiczne i organizacyjne. Zgodnie z w/w Uchwałą cel główny Programu CPK polega na stworzeniu uniwersalnego systemu transportu pasażerskiego poprzez wybudowanie i eksploatację rentownego innowacyjnego węzła transportowego, który uzyska miejsce w pierwszej dziesiątce najlepszych portów lotniczych świata, a ponadto doprowadzi do przebudowy krajowego systemu transportu kolejowego jako atrakcyjnej alternatywy dla transportu drogowego i obejmującego wszystkie obszary Polski, zapewniając jednocześnie rozwój i trwałą integrację aglomeracji warszawskiej i łódzkiej.

Na chwilę obecną nie przewiduje się na terenie Przasnysza inwestycji związanych z realizacją Centralnego Portu Komunikacyjnego.

⁹⁴ Materiał źródłowy: <https://www.cpk.pl/>

16 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

- Zgodnie z ustawą Prawo wodne przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 244 (w/w Ustawy), stanowiące działki ewidencyjne,
 - pas techniczny.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenia negatywnych skutków powodzi, zgodnie z zapisami Dyrektywy Powodziowej oraz ustawy Prawo wodne, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej sporządza tzw. plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Prace nad planami zostały poprzedzone przygotowaniem wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) oraz map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP). Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację wybranych działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te, muszą także prowadzić do obniżania strat powodziowych. Obowiązek sporządzenia planów wynika z Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, tzw. Dyrektywy Powodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne za opracowanie planów odpowiedzialny jest prezes KZGW na poziomie obszarów dorzeczy oraz dyrektorzy poszczególnych RZGW dla regionów wodnych.

Na obszarze miasta Przasnysz nie występują „obszary szczególnego zagrożenia powodzią”, w rozumieniu ustawy Prawo wodne.

Powyższe nie wyklucza wystąpienia zjawiska podtopień, na które potencjalnie narażona jest dolina Węgiejki oraz zwarta i intensywna zabudowa Przasnysza (zagrożenie zjawiskiem *flash flood*) – zob. rozdz. 7.1.